

Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля

Факультет економіки і управління

І. Кушал

Публічні закупівлі

Навчальний посібник

Київ 2023

УДК 658.71/75(075.8)
К 96

Рецензенти:

Н. Шофолова – кандидат економічних наук, доцент, завідувач відділу взаємодії університетів та суспільства, Інститут вищої освіти НАПН України;

Ю. Ключ – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Рекомендовано до друку

*вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
(протокол № 5 від 28.12.2023 року)*

Кушал І.

К 96 Публічні закупівлі : навч. посіб. / І. Кушал ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, Ф-т екон. та упр. – Київ : [Вид-во Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2023. – 100 с.

ISBN 978-617-11-0243-9

Навчальний посібник розроблений відповідно до навчальної програми дисципліни «Публічні закупівлі» і включає розгляд семи тем: сутність та основні принципи здійснення публічних закупівель в Україні; етапи планування та реалізації процедур закупівель з використанням електронної системи публічних закупівель Prozorro; процедури закупівлі, їх види та характеристика; методичні засади підготовки та затвердження тендерної документації; договір та звіт про виконання договору про закупівлю в електронній формі, особливості закупівель товарів, робіт і послуг та їх моніторинг за допомогою аналітичних інструментів у сфері публічних закупівель; державне регулювання у сфері публічних закупівель; громадський контроль у сфері публічних закупівель, онлайн-платформа DOZORRO і є керівництвом для набуття фахових навичок у сфері публічних закупівель. Кожна тема містить основні поняття і їх визначення, стислі теоретичні відомості, практичні завдання (індивідуальні розрахункові завдання), а також питання для самоконтролю та тести. До структури посібника також входять додаткові теоретичні відомості, необхідні довідні дані та посилання на інтернет ресурси, що дозволяє здобувачу освіти сформувати практичні навички та уявлення у сфері публічних закупівель, що доповнить їх професійність та сприятиме розвитку.

Посібник призначено для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, а також для суб'єктів господарювання державного і приватного сектору, громадським організаціям контролю, що цікавляться проблемами у сфері публічних закупівель.

УДК 658.71/75(075.8)

Посібник підготовлено у рамках виконання Проекту "Відродження переміщених університетів: посилення конкурентоспроможності, підтримка громад" / "Reinventing displaced universities: enhancing competitiveness, serving communities" (REDU) (2020-2024 роки).

Публікація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю автора І. Кушал, Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of I. Kushal, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University and do not necessarily reflect the views of the European Union.

© Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, 2023

© Кушал І., 2023

ISBN 978-617-11-0243-9

Зміст

Тема 1. Сутність та основні принципи здійснення публічних закупівель в Україні	5
1.1. Складові системи здійснення публічних закупівель в Україні	5
1.2. Вибір процедур закупівель згідно Закону України «Про Публічні закупівлі»	10
1.3. Принципи здійснення публічних закупівель в Україні та механізм їх практичної реалізації	12
1.4. Державна політика у сфері публічних закупівель: новації законодавства	14
Тема 2. Етапи планування та реалізації процедур закупівель з використанням електронної системи публічних закупівель Prozorro	21
2.1. Етапи планування закупівель	21
2.2. Державне регулювання та контроль на різних етапах планування та реалізації закупівель	24
2.3. Стадії здійснення закупівлі з використанням електронної системи публічних закупівель Prozorro та участі у ній	27
2.4. Процедура здійснення закупівель замовниками, які провадять діяльність у визначених сферах господарювання, та закупівель товарів, робіт, послуг, що додатково регулюються окремими законами	30
Тема 3. Процедури закупівлі, їх види та характеристика	36
3.1. Основні етапи здійснення процедури відкритих торгів з використанням електронної системи публічних закупівель	38
3.2. Алгоритм проведення процедури конкурентного діалогу згідно Закону України «Про публічні закупівлі»	41
3.3. Механізм реалізації переговорної процедури закупівлі	42
Тема 4. Методичні засади підготовки та затвердження тендерної документації	46
4.1. Порядок підготовки і затвердження тендерної документації	46
4.2. Визначення кваліфікаційних критеріїв у тендерній документації	54
4.3. Підстави відмови в участі у процедурі закупівлі	56
4.4. Необхідні складові технічної специфікації. Складові технічної специфікації для різних видів товарів, робіт, послуг	60
Тема 5. Договір та звіт про виконання договору про закупівлю в електронній формі. Особливості технічної специфікації для різних видів товарів, робіт, послуг	65
5.1. Основні вимоги до договору про закупівлю та внесення змін до нього	65
5.2. Дія договору про закупівлю. Забезпечення виконання договору про закупівлю. Звіт про виконання договору про закупівлю	70
5.3. Нікчемність договору про закупівлю	72
5.4. Ознайомлення з модулем аналітики bi.prozorro: аналіз закупівель, цін, замовників	73
5.5. Продаж державного, комунального та заставного майна, прав оренди тощо через Prozorro	75
Тема 6. Державне регулювання у сфері публічних закупівель	77
6.1. Органи контролю у сфері публічних закупівель	78

6.2 Антімонопольний комітет України	81
6.3 Механізм оскарження процедур закупівель.....	84
6.4 Відповідальність у сфері публічних закупівель	86
Тема 7. Громадський контроль у сфері публічних закупівель. Онлайн-платформа DOZORRO.....	91
7.1 Роль громадського контролю у сфері публічних закупівель.....	91
7.2 DOZORRO-спільнота	93
7.3 Аналітичні інструменти для контролю та моніторингу публічних закупівель	94

Тема 1. Сутність та основні принципи здійснення публічних закупівель в Україні

Поняття та їх визначення

Авторизований електронний майданчик - авторизована Уповноваженим органом інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", є частиною електронної системи закупівель та онлайн-сервісом, що забезпечує реєстрацію осіб, автоматичне розміщення, отримання і передання інформації та документів під час проведення закупівель, користування сервісами з автоматичним обміном інформацією, доступ до якого здійснюється за допомогою мережі Інтернет.

Договір про закупівлю - господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Електронна система закупівель — інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", що забезпечує проведення закупівель, створення, розміщення, оприлюднення, обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами.

Замовники — суб'єкти, визначені згідно із статтею 2 до [Закону України "Про публічні закупівлі"](#), які здійснюють закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі".

Предмет закупівлі — товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі або в межах проведення спрощеної закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

Публічна закупівля — придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому [Закonom України «Про публічні закупівлі»](#).

Тендерна документація — документація щодо умов проведення тендеру, що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу в електронній системі закупівель.

Тендерна пропозиція — пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник процедури закупівлі подає замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Уповноважений орган - центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.

Частина предмета закупівлі (лот) — визначена замовником частина товарів, робіт чи послуг, на яку в межах єдиної процедури закупівлі/спрощеної закупівлі учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Основні теоретичні положення

1.1. Складові системи здійснення публічних закупівель в Україні

Публічні закупівлі сприяють підвищенню прозорості, конкурентності та професійності закупівель у відповідності із стандартами Європейського Союзу. Система електронних закупівель є дієвим засобом виявлення та протидії корупції. Вона є унікальною за своєю будовою, оскільки функціонує за співпраці

трьох сторін – держави, бізнесу та громадськості. Саме фахівці економічних спеціальностей найчастіше приймають участь від кожної із сторін: з боку держави – представники контролюючих органів (Рахункова палата України, Державна аудиторська служба, Державна казначейська служба, Антимонопольний комітет України та ін.), з боку підприємств та організацій – уповноважені особи замовника або учасника, з боку громадськості – громадський контроль забезпечується через вільний доступ Громадських організацій і громадян до всієї інформації щодо публічних закупівель.

Історичну траєкторію розвитку публічних закупівель в Україні можна поділити на певні етапи, що представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Історична траєкторія розвитку публічних закупівель в Україні

Етап	Опис основних тенденцій
1988-1991	Як і наприкінці існування СРСР існували «державні замовлення». Цей термін вперше застосував Держплан УРСР під час розробки народногосподарського плану на 1988 рік. У державному замовленні вказували організацію-замовника, перелік необхідних для нього товарів, робіт чи послуг, їхній натуральний та вартісний обсяг і підприємства-виконавців. Державне замовлення охоплювало 70-80% загального обсягу народного господарства і було повністю забезпечене необхідними матеріальними ресурсами. Продукцію, яку виготовили понад державне замовлення, виробнику дозволяли реалізовувати самостійно. Фактично, це легалізувало право підприємств на комерційну діяльність і отримання прибутку. У такий спосіб держава не лише замовляла продукцію для тих установ, які фінансувала із бюджету, а й просто керувала виробництвом усієї країни
1991-1996	Почали купувати лише для установ, які фінансували з бюджету. Формування єдиного державного замовлення стало завданням спочатку Міністерства економіки, а в 1993 — Президента, в повноваження якого входило щороку затверджувати Декрети про державний контракт і державне замовлення (вказували і обсяг закупівель, і їхнє фінансування). У державних замовленнях вже не вказували підприємства-виконавців, їх замовники могли обирати самостійно та підписувати прямі контракти. Однак і єдиних правил, як це робити, ще не існувало. В цей час почали зароджуватися конкурентні закупівлі. У 1993 році Кабмін прийняв першу «тендерну» постанову — він дозволив купувати певний перелік товарів, робіт і послуг за кордоном та описав, як це потрібно робити. Наприклад, якщо вартість замовлення перевищувала 100 тис. доларів США, треба було проводити конкурентну закупівлю. За час дії цієї постанови (із жовтня 1993 року до червня 1997), Міністерство зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України зареєструвало 66 таких міжнародних тендерів. Тож конкурентність у закупівлях працювала досить односторонньо: із іноземцями треба було проводити тендери, а всередині країни все продовжували купувати напівпрямі. У тій постанові Кабміну вперше в українській нормативно-правовій базі з'явилися основні закупівельні терміни: тендер, тендерна пропозиція тощо. А в грудні 1995 року Верховна Рада ухвалила закупівельний закон — ЗУ «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб». Він запрацював через рік, і вперше зобов'язав відбирати виконавців закупівель на конкурентних засадах. Цей закон ввів ще низку правил: визначив перелік замовників (міністерств, центральних органів державної виконавчої влади, облдержадміністрацій, інших організацій та установ, який уряд уповноважив укладати державні контракти); вказав їхні функції та обов'язки; визначив джерела фінансування замовлень; встановив контроль за грошима та відповідальність за нецільове використання коштів; запровадив звітність
1997-2000	Після набуття сили законом про державні закупівлі, правила почали посилювати. Україна готувалася до вступу до Світової організації торгівлі, а для цього треба було наблизити наші практики до її вимог і Кабінет Міністрів, у зв'язку з цим, ухвалив декілька постанов: «Про організацію та проведення торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів

	(робіт, послуг)»; «Про створення єдиної системи закупівель товарів (робіт, послуг) за рахунок коштів державного бюджету та іноземних кредитів, що залучаються під гарантії Кабінету Міністрів України»; «Про проведення торгів (тендерів) у будівництві». Ще однією важливою подією в цей період стало те, що з'явилися пороги для різних процедур закупівель: від 10 тис. грн. (приблизно 5000 дол. США у 1997 році та 2500 дол. США у 1998) обов'язково треба було робити запити цінових пропозицій щонайменше у трьох постачальників/підрядників; закупівлі від 70 тис. грн. потрібно було оголошувати у «Віснику державних закупівель» (це державне видання, яке Міністерство економіки створило в 1999 році); закупівлі від 100 тис. грн. мали додатково публікувати в іноземних каталогах. Утім, часто ці правила залишалися лише на папері, і установи розробляли свої внутрішні положення.
2000-2004	У 2000 році депутати ухвалили перший саме «тендерний» закупівельний закон — «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», в якому було детальніше розписано всі процедури та правила, а ще вперше запровадили оскарження закупівель до окремого органу, а не самого замовника, який їх і проводить. Із того часу також треба було обов'язково друкувати всі оголошення про торги та їхні результати в паперовому «Віснику державних закупівель». Протягом наступних років Кабмін випускав необхідні накази, низка положень яких збереглися і в сучасній нормативній базі. І зрештою, у 2003 році в Україні вперше встановили правила, як визначати предмет закупівлі. Зараз це код державного класифікатора (код CPV), а тоді за основу слугувала товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності
2005-2009	Почався період «Тендерної палати України». Формально це була неприбуткова спілка громадських організацій, яка нібито мала забезпечити суспільний нагляд за сферою закупівель. Однак реальність була зовсім іншою. Діяльність «Тендерної палати України» називають однією із найбільших загальнонаціональних корупційних схем. Спілка адмініструвала приватний сайт, на якому замовників зобов'язали публікувати інформацію щодо державних закупівель. Умовно сайт був безкоштовним. Однак фактично і замовники, і підприємці мали доплачувати за додатковий функціонал, без якого було майже неможливо оголосити закупівлю чи взяти у ній участь. Бізнес мав доплачувати приватним посередникам за різноманітні послуги: консультації, оформлення документів, псевдо-поруки для обов'язкового тендерного забезпечення, витяги тощо. Зрештою, криза державних закупівель досягла такого рівня, що в березні 2008 року чинний на той час закупівельний закон узагалі скасували. Сферу почали регулювати тимчасовими положеннями, і тоді ж, у 2008 році Мінекономіки розробив стартову версію уже державного веб-порталу «Державні закупівлі» (http://www.tender.me.gov.ua). Так тривало до 2010 року
2010-2013	Верховна Рада України ухвалила доволі прогресивний на той час Закон «Про здійснення державних закупівель». Відтоді органом оскарження став саме АМКУ, а не Мінекономіки, як раніше, що відповідає стандартам ЄС, де регулятор сфери та орган оскарження — це завжди два окремі органи. Крім цього, у законі ввели поняття рамкової угоди, вноrmували перелік виключень із правил тощо. Але, сфера публічних закупівель все ще перебувала в зоні турбулентності: у закон постійно вносили зміни. З-під його дії активно виводили все нові і нові тендери. Так, у червні 2020 року в законі було прописано понад 40 виключень.
2014-2019	Уряд підготував і провів у парламенті новий закон «Про здійснення державних закупівель». І паралельно в цей час тривала копітка робота над системою електронних закупівель. Її створювали спільно і урядовці, і громадськість, і бізнес. Реформу Prozorro офіційно презентували в лютому 2015 року, а назву для системи обрали всього за кілька днів до цього — голосуванням у фейсбуці. 25 грудня 2015 року Верховна Рада прийняла новий Закон «Про публічні закупівлі». Відбувся перехід від старих паперових державних

	закупівель до нових прозорих і відкритих публічних. Використання Prozorro стало обов'язковим для центральних органів влади та монополістів 1 квітня 2016 року, а для всіх інших замовників — 1 серпня. Про успішну українську реформу заговорили в усьому світі: Prozorro отримувала міжнародні нагороди, і систему ставили в приклад для вдосконалення публічних закупівель в інших країнах. Протягом наступних кількох років депутати ухвалили низку корисних законів, зокрема найвідоміший із них — нову редакцію Закону «Про публічні закупівлі» у 2019 році. Вона запровадила функціонал аномально низької ціни, 24 години на виправлення помилок, спрощені закупівлі, уповноважених осіб та низку інших важливих новацій
2020-2023	У квітні 2020 року затверджена нова редакція Закону «Про публічні закупівлі», яка дозволила оперативно забезпечувати лікарні та інші установи всім необхідним для боротьби з коронавірусом, закупівлі COVID-19 дозволили проводити напряму. І до конкуренції їх почали повертати лише влітку 2021. Новації також було запроваджено після початку воєнного стану, однією з основних стали закупівлі за механізмом — відкриті торги з особливостями. Вони схожі на стандартні тендери, але мають коротші терміни та менше вимог. І що дуже важливо — вони дозволяють проводити більше закупівель конкурентно навіть під час повномасштабної війни. До відкритих торгів з особливостями для цього використовували ті способи закупівель, які в нас існували і раніше, але вони не повністю підходять під сучасні умови

Джерело: на основі [1]

Системи здійснення публічних закупівель в Україні поєднує в собі можливість прямих закупів без використання електронної платформи і через електронну платформу Prozorro.

[Prozorro](#) — це електронна платформа, яка об'єднує понад 35 тисяч державних та комунальних органів влади та підприємств (*замовники товарів, робіт та послуг*) та близько 250 тисяч комерційних компаній (*постачальники*).

Замовники оприлюднюють оголошення про проведення закупівель в системі Prozorro, а постачальники надають свої комерційні пропозиції. Публікація оголошення та подання пропозицій здійснюється через електронні [майданчики](#), авторизовані системою Prozorro. Далі відбувається електронний аукціон в якому беруть участь всі постачальники, що подали свої пропозиції.

Інформація про тендери потрапляє до центральної бази даних Prozorro та оприлюднюється одночасно на порталі [prozorro.gov.ua](#) та всіх майданчиках. Такий принцип побудови електронної системи називається дворівневим або гібридним.

До основних принципів Prozorro відносять:

Усі бачать все. На порталі Prozorro видно весь процес закупівель: від оголошення до переможців, виконання договору та оплат за ним. Система Prozorro наче увімкнула світло в темній кімнаті закупівель, завдяки якому стало можливим розгледіти, що там відбувається.

Конкуренція понад усе. Публічні закупівлі вперше стали конкурентним ринком саме завдяки системі Prozorro. Що більше учасників на торгах, то більша конкуренція і відтак — економія коштів платників податків.

Золотий трикутник партнерства. Prozorro об'єднує і враховує інтереси держави, бізнесу та громадянського суспільства

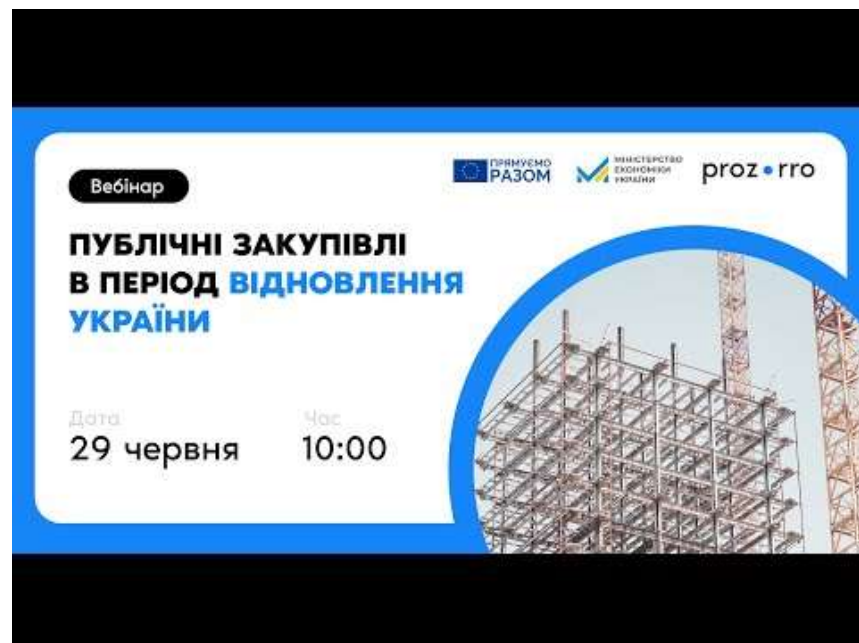
Сфера публічних закупівель пройшла чималий шлях становлення, перетворення та розвитку. І тепер важливо не зупинитися на досягнутому, впевнено крокувати до найкращих європейських та світових практик. Виведення закупівель з-під дії закону, слабкий контроль за сферою та можливість ухилитися від покарання точно не сприяють ефективності публічних закупівель. Такі дії не підвищують довіру до сфери, а створюють умови для розвитку корупції. Тому перед тим, як вносити зміни в закон і особливо, виключати тендери з-під його дії, треба все-таки чесно відповідати на питання: що важливіше для розвитку нашої держави — прозорі, зрозумілі і чіткі правила для всіх чи приватний інтерес окремих зацікавлених осіб. Тому необхідно розробляти певні кроки на подальший розвиток публічних закупівель

в період відновлення економіки, шляхи інтеграції у європейську спільноту. Такими питаннями переймаються представниками Міністерства економіки, Міністерства відновлення, Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, а також проекту ЄС “Підтримка реформи публічних закупівель України”, що підтверджується великою кількістю семінарів, тренінгів, дискусій, вебінарів і т.п. які вони проводять вже сьогодні.

Рис. 1 Архітектура Prozorro

Джерело: <https://prozorro.gov.ua/about>

1.2. Вибір процедур закупівель згідно Закону України «Про Публічні закупівлі»

Публічні закупівлі – це механізм взаємовідносин між замовниками та учасниками щодо розміщення державних контрактів на постачання товарів, надання послуг та виконання робіт відповідно до бюджетних призначень і здійснюється з метою задоволення державних потреб [2].

Вплив публічних закупівель на економіку полягає в реалізації таких основних функцій:

1) будь-які придбання товарів, робіт і послуг для матеріального забезпечення функціонування державних (муніципальних) структур для обслуговування суспільних потреб (оборона, безпека, медицина, освіта, культура, наука, інфраструктура тощо), що утримуються переважно за рахунок державного та місцевого бюджетів. Це головна та постійна функція закупівель;

2) виконання певних політичних завдань, які переважно мають тимчасовий характер, пов'язаний з конкретними політичними умовами і владною конфігурацією, наприклад:

- створення нових робочих місць шляхом закупівлі державою окремих видів товарів (робіт, послуг), розвиток які навряд чи будуть купуватися недержавними структурами (будівництво нової атомної станції чи ремонт музею);

- підтримка певних категорій суб'єктів господарювання – малого і середнього бізнесу; підприємств, де працюють особи з обмеженими можливостями (інваліди, глухонімі) тощо;

- заохочення застосування екологічних чинників, інноваційних практик, електронних технологій у процесі закупівель;

3) регулювання економічними методами кон'юнктури, що складається на ринках окремих видів продукції. У цьому випадку держава виходить на ринок як вагомий покупець товарів, робіт і послуг, підвищуючи попит, або здійснює товарну інтервенцію шляхом продажу раніше спеціально закупленої продукції, збільшуючи пропозицію і, таким чином, відновлює рівновагу попиту і пропозиції на ринку тієї чи іншої продукції (насамперед, соціально чутливі продукти харчування (цукор, борошно, зерно тощо) [3].

У сучасній ринковій економіці виконання головної функції публічних закупівель (матеріальне забезпечення суспільних потреб) досягається через створення конкурентного середовища, також важливими аспектами є запобігання проявам корупції, забезпечення прозорості та ефективного використання коштів. Як свідчить і національна, і міжнародна практика публічних закупівель досягнення цих цілей можливе лише у разі встановлення єдиних для всієї держави, прозорих процедур закупівель та створення системи закупівель, яка включає в себе:

- законодавче забезпечення (закони та підзаконні акти, що регулюють всі елементи системи публічних закупівель);

- інституційне забезпечення (наявність уповноваженого органу-регулятора з координації закупівель - Мінекономрозвитку), функціонування незалежного органу оскарження (в Україні – АМКУ) та органів контролю (в Україні декілька органів – ДАСУ, ДКСУ, Рахункова палата України);

- інформаційне забезпечення (існування єдиного джерела отримання інформації щодо здійснення публічних закупівель - в Україні існує єдиний [веб-портал Уповноваженого органу](#)).

Законодавче регулювання закупівель встановлене [Законом «Про публічні закупівлі»](#). Окрім цих законів до основних нормативно-правових актів, які складають правову базу, яка безпосередньо регулює сферу закупівель, можна віднести постанови КМУ та накази Мінекономрозвитку, розроблені на виконання Закону [3].

Державні закупівлі регулюються ЗУ «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII, метою якого є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

ЗУ «Про публічні закупівлі» застосовується: до замовників, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт - 1,5 мільйона гривень;

до замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт - 5 мільйонів гривень [2].

Замовники - органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування, створені відповідно до закону, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі, за наявності однієї з таких ознак: юридична особа є розпорядником, одержувачем бюджетних коштів; органи державної влади чи органи місцевого самоврядування або інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи; у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків [2].

Закон визначає коло закупівельників наступним чином: фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, які надали тендерну пропозицію; юридична особа (резидент або нерезидент), яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Тендерна пропозиція - пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник процедури закупівлі подає замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Тендерна документація - документація щодо умов проведення тендеру, що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу в електронній системі закупівель. Основні вимоги щодо змісту тендерної документації викладені у статті 22 Закону.

Предмет закупівлі - товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі або в межах проведення спрощеної закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі). Предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом, із застосуванням Єдиного закупівельного словника, затвердженого у встановленому законодавством порядку.

Частина предмета закупівлі (лот) - визначена замовником частина товарів, робіт чи послуг, на яку в межах єдиної процедури закупівлі/спрощеної закупівлі учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

Договір про закупівлю - господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Рамкова угода - правочин, що укладається одним чи кількома замовниками (у тому числі централізованою закупівельною організацією) в порядку, встановленому цим Законом, з кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди.

Електронна система закупівель - інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", що забезпечує проведення закупівель, створення, розміщення, оприлюднення, обмін інформацією і документами в електронному вигляді, до складу якої входять веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами.

Аномально низька ціна тендерної пропозиції (далі - аномально низька ціна) - ціна/приведена ціна найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції за результатами аукціону, яка є меншою на 40 або більше відсотків від середньоарифметичного значення ціни/приведеної ціни тендерних пропозицій

інших учасників на початковому етапі аукціону, та/або є меншою на 30 або більше відсотків від наступної ціни/приведеної ціни тендерної пропозиції за результатами проведеного електронного аукціону.

Переможець процедури закупівлі - учасник, тендерна пропозиція якого відповідає всім критеріям та умовам, що визначені у тендерній документації, і визнана найбільш економічно вигідною, та якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю, або учасник, якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

Спрощена закупівля - придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 Закону.

1.3. Принципи здійснення публічних закупівель в Україні та механізм їх практичної реалізації

Відповідно до ч. 1 статті 5 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) зазначені принципи здійснення публічних закупівель, а саме:

- 1) добросовісна конкуренція серед учасників;
- 2) максимальна економія, ефективність та пропорційність;
- 3) відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;
- 4) недискримінація учасників та рівне ставлення до них;
- 5) об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі;
- 6) запобігання корупційним діям і зловживанням[4].

Практичне значення відповідних принципів зростає, вони не тільки мають значення для правильного розуміння змісту норм, але і застосовуються судами при винесенні рішень у справах (Постанова Верховного Суду у Справі № 902/347/20 від 20.05.2021 р.)

Розуміння принципу добросовісної конкуренції серед учасників публічних закупівель спирається на положення закону «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96-ВР[5], який визначає, що недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Тобто сутність добросовісної конкуренції проявляється у будь-яких діях у конкуренції, що не суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Тому і сам алгоритм проведення торгів спрямований на досягнення конкурентного середовища (винятком є переговорна процедура закупівлі, що застосовується у виняткових випадках).

З метою забезпечення принципу добросовісної конкуренції важливими є законодавче визначення аномально низьких цін тендерних пропозицій, які є меншими на 40 або більше відсотків від середньоарифметичного значення ціни тендерних пропозицій інших учасників на початковому етапі аукціону, або є меншою на 30 або більше відсотків від наступної ціни тендерної пропозиції за результатами проведеного електронного аукціону. Відповідно для необґрунтованого подання учасниками тендерних пропозицій з аномально низькими цінами законодавець встановив обов'язок учасника, який надав найбільш економічно вигідну тендерну пропозицію, що є аномально низькою, надати обґрунтування щодо цін товарів, робіт чи послуг.

Втілення принципу максимальної економії та ефективності веде до здійснення закупівель з мінімально можливими витратами і досягати максимального кінцевого результату проведення процедур. Свідченням ефективності закупівель, зрештою, є забезпечення повною мірою суспільних потреб і раціональне використання бюджетних коштів внаслідок реалізації таких замовлень.

Реалізація принципу ефективності знаходить відображення у можливості оголошення закупівлі, у якій братиметься до уваги не тільки ціна пропозиції, але й інші фактори (зокрема, гарантійний період, споживання енергії, технічне обслуговування, утилізація товару тощо). Для таких закупівель визначаються додаткові (нецінові) критерії оцінки пропозиції, які мають суттєве значення, тому законодавчо врегульовується вартість життєвого циклу (ч. 1 ст. 1 закону «Про публічні закупівлі»), як

сукупності вартості предмета закупівлі або його частини (лота) та інших витрат, які нестиме безпосередньо замовник під час використання, обслуговування та припинення використання предмета закупівлі. Вартість життєвого циклу може виступати як самостійний критерій оцінки пропозицій, так і в сукупності з іншим критерієм – ціною.

Принцип пропорційності є загальним принципом права, що спрямований на забезпечення балансу приватних і публічних інтересів, відповідно до якого цілі обмежень прав мають бути істотними, а засоби їх досягнення обґрунтованими і мінімально обтяжливими для осіб, чиї права обмежують. Він також ставить вимогу, щоб право однієї особи було урівноважене з іншими визнаними правами та інтересами.

Принцип відкритості та прозорості проведення публічних закупівель передбачає відкритість і прозорість інформації в сфері закупівель, вільний і безоплатний доступ до такої інформації, а також повноту та достовірність відповідної інформації [6].

Замовники забезпечують вільний доступ усіх учасників до інформації про закупівлю. В Україні діє веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель (Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України), який є онлайн-сервісом для створення, зберігання, оприлюднення всієї інформації про закупівлі, проведення електронного аукціону, автоматичного обміну інформацією і документами та користування сервісами з автоматичним обміном інформацією, доступ до якого здійснюється за допомогою мережі Інтернет. Таким веб-порталом з питань закупівель визначена інформаційно-телекомунікаційна система «PROZORRO» за адресою в мережі Інтернет: www.prozorro.gov.ua (Наказ Мінеконом, торгівлі та сг. «Про веб-портал Уповноваженого органу з питань закупівель» від 07.04.2020 № 648). Вимоги до функціонування електронної системи закупівель врегульовано Порядком функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 166 від 24.02.2016 року.

Відповідно до ч. 6 статті 10 закону «Про публічні послуги» доступ до інформації, оприлюдненої в електронній системі закупівель, є безоплатним та вільним. Інформацію про закупівлю розміщують в електронній системі закупівель через авторизовані електронні майданчики.

Принцип недискримінації учасників та рівного ставлення до них означає заборону необґрунтованого відмінного ставлення, що виражено у встановленні розрізень, винятків, обмежень чи переваг до учасників закупівель, які знаходяться в однаковій ситуації. Законодавчо закріплено, що електронна система закупівель повинна бути загальнодоступною та гарантувати недискримінацію, рівні права під час реєстрації всім заінтересованим особам та рівний доступ до інформації всім особам. Замовники не мають права встановлювати жодних дискримінаційних вимог до учасників. Учасники (резиденти та нерезиденти) всіх форм власності та організаційно-правових форм беруть участь у процедурах закупівель та спрощених закупівлях на рівних умовах [6].

Принцип об'єктивного та неупередженого визначення переможця процедури закупівлі чи спрощеної закупівлі полягає в ретельному та повному розгляді пропозицій учасників закупівель за законодавчими вимогами. Процедура розгляду конкурсної пропозиції має на меті унеможливити відхилення пропозиції учасника з будь-яких суб'єктивних причин, не пов'язаних зі здійсненням закупівлі.

Принцип запобігання корупційним діям і зловживанням забезпечується обмеженням можливості участі в процедурах закупівель юридичних осіб, відомості про яких внесено до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, та фізичних осіб чи фізичних осіб-підприємців, а також службових чи посадових учасників, уповноважених представляти інтереси цих учасників під час проведення процедури закупівлі, яких було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією. Крім того, визначення або призначення уповноваженої особи не повинно створювати конфлікт між інтересами замовника та учасника чи між інтересами учасників процедури закупівлі, наявність якого може вплинути на об'єктивність і неупередженість ухвалення рішень. Також забороняється зловживання правами, у тому числі правом на оскарження рішень, дії чи бездіяльності замовника.

Проте, процедура публічних закупівель не позбавлена окремих корупційних ризиків [4]. Найпоширенішими корупційними ризиками в публічних закупівлях є: завищення очікуваної вартості закупівлі, її обсягів; штучне розділення предмету закупівлі для уникнення конкурентних процедур; дискримінаційні умови тендерної документації та обмеження конкуренції; необґрунтоване застосування переговорної процедури закупівлі; необ'єктивність та упередженість під час розгляду тендерної пропозиції; вимагання паперових документів у складі тендерної пропозиції та зразків товару (продукції); необґрунтоване внесення змін до договору про закупівлю через укладення додаткових угод; недопостачання товарів (робіт/послуг), приймання продукції, яка не відповідає умовам договору тощо.

1.4. Державна політика у сфері публічних закупівель: новації законодавства

Держава закуповує товари, роботи й послуги для задоволення суспільних потреб. Обсяг державних закупівель в Україні щороку складає близько 13% ВВП. У Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України працює Департамент регулювання державних закупівель, який визначає правову політику в цій сфері й координує роботу системи держзакупівель.

Ціль Департаменту регулювання державних закупівель – створення такої системи, яка дозволить максимально задовольнити суспільні й державні потреби за найвигіднішою ціною. В оновленій системі бізнес охоче братиме участь у держзакупівлях, а природна конкуренція знищить корупцію. Досвідчені закупівельники будуть розуміти ринок і зможуть ефективно забезпечити своє підприємство якісними товарами, послугами та роботами.

Аби отримати сучасну зручну систему державних закупівель, якою всі хочуть користуватися, бо довіряють, слід вжити таких заходів: спростити тендерну процедуру, зробити її прозорою і чесною; залучити реальний бізнес до участі в державних закупівлях, і створити в цій сфері природну конкуренцію; надати громадськості повний доступ до всіх проведених закупівель для аналізу та контролю; гармонізувати українське законодавство з найкращими європейськими практиками.

Реформа держзакупівель розпочалась із Закону України «Про здійснення державних закупівель» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, N 24, ст.883). Метою оновленого Закону стало створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції в цій сфері та розвиток добросовісної конкуренції.

Ключові новації – оновлений закон скоротив перелік підстав для застосування неконкурентної процедури; адаптував процедури закупівлі в одного учасника до практики застосування такої процедури в європейських країнах; скоротив перелік випадків (із 44 до 10), на які не поширюється дія Закону. Останнє впровадили з метою запобігання безконтрольному використанню державних коштів, прозорості й відкритості сфери державних закупівель та інше.

У лютому 2015 року в пілотному режимі відкрилася платформа закупівель ProZorro, яку розробили разом із бізнесом, громадськими активістами, світовими експертами, недержавними організаціями із боротьби з корупцією та іншими активними учасниками процесу. Ця система вперше дозволила постачальникам подавати свої пропозиції в електронному вигляді і, відповідно, залучити великі групи вже існуючих постачальників до державних тендерів. Зараз у системі проходять тільки невеликі закупівлі, що не підпадають під дію Закону - так звані “допорогові закупівлі”. Але навіть таких тендерів уже оголошено майже на півмільярда гривень, а платформою користуються ключові державні органи - Мінекономрозвитку, Міністерство фінансів України, Міністерство оборони України, Міністерство інфраструктури України, Державне управління справами, Міністерство юстиції України, Національний банк України, Енергоатом, Київська міська державна адміністрація, Державна фінансова інспекція України, Міністерство охорони здоров'я України, Львівська міська рада та інші.

Наступними запланованими етапами Реформи стало - імплементувати у законодавство України положення Директиви 2014/24/ЄС і Директиви 89/665/ЄЕС зі змінами, внесеними Директивою 2007/66/ЄС, визначеними у Додатках XXI-B, XXI-C до Угоди.

Відносини у сфері публічних закупівель регулюються Законом України «Про Публічні закупівлі», який визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

Разом з тим, у зв'язку з введенням з 24.02.2022 в Україні воєнного стану, Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 28.02.2022 № 169 “Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану” (далі – постанова № 169), якою було визначено особливий порядок здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану.

Публічні закупівлі здійснювались відповідно до постанови № 169 до набрання чинності 19.10.2022 постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 “Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування” (далі – постанова № 1178), прийнятої на виконання пункту 37 розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону.

Постановою № 1178 затверджено особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування (далі – Особливості), які встановлюють порядок та умови здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом, із забезпеченням захищеності таких замовників від воєнних загроз на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування.

Особливості містять низку положень, які направлені на оперативне та швидке, ефективне та гнучке забезпечення потреб замовників в умовах воєнного стану шляхом проведення закупівель в прозорий та конкурентний спосіб із використанням механізмів та інструментів закупівель, реалізованих в електронній системі закупівель. Основними змінами є:

- здійснення закупівель шляхом проведення відкритих торгів з такими вартісними межами:
- для товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тисяч гривень;
- для послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тисяч гривень;
- для робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 мільйона гривень;
- зменшення строків проведення відкритих торгів та оскарження;
- використання електронного каталогу здійснюється без обмеження граничних вартісних значень;
- реалізована можливість подання тендерних пропозицій з ціною, що перевищує очікувану вартість предмета закупівлі, визначену в оголошенні про проведення відкритих торгів;
- встановлено широкий перелік випадків, коли придбання замовником товарів, робіт і послуг може здійснюватися без застосування електронної системи;
- передбачено перелік випадків зміни істотних умов договору, у тому числі надано право змінювати ціну за одиницю товару у договорі про закупівлю пропорційно коливанню ціни такого товару на ринку за умови документального підтвердження такого коливання тощо;
- розширено механізм застосування можливості усунення невідповідностей учасником процедури закупівлі, виявлених замовником під час розгляду тендерної пропозиції;
- надано право самостійно визначати необхідність встановлювати до учасника процедури закупівлі кваліфікаційні критерії, визначені статтею 16 Закону;
- передбачена можливість за рішенням замовника його відокремленим підрозділам здійснювати закупівлю самостійно для задоволення потреб такого підрозділу;
- встановлено заборону здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг у юридичних осіб Російської Федерації/Республіки Білорусь, а також в інших суб'єктів господарювання, що здійснюють продаж товарів, робіт і послуг походженням з Російської Федерації/Республіки Білорусь.

Наразі Мінекономіки як Уповноважений орган у сфері публічних закупівель продовжує активну роботу щодо врегулювання здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови у подальшому, розвитку та вдосконалення електронної системи закупівель, продовження гармонізації законодавства України у сфері закупівель до стандартів ЄС.

Для ефективності дій в цьому напрямі важливо досліджувати сучасний світовий досвід і запровадити його в практику національних публічних закупівель. За кордоном системи організації управління державними закупівлями, так само як і системи управління корпоративними закупівлями, пройшли в своєму розвитку і становленні кілька ключових етапів. На даному етапі розвитку державні закупівлі прийнято називати публічними закупівлями.

Витрати державних бюджетів на публічні закупівлі таких країн, як США, Франція, Німеччина, а також інших найбільш економічно та соціально розвинених країн, становлять від 15 до 25% розподільчої частини. У країнах з перехідною економікою публічні закупівлі складають до 50% від розподільчої частини державних бюджетів.

Варто зазначити, що поняття «public procurement» (публічні закупівлі) склалося не випадково. Світовий досвід проведення державних закупівель (закупівель для потреб державного і муніципального управління) показує, що найбільш ефективним, і найменш корупційним способом організації закупівель є публічні торги, в тому числі конкурси, організовані з найбільш масштабним використанням можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. В Україні Департамент сфери публічних закупівель тісно співпрацює з багатьма міжнародними партнерами та організаціями, в тому числі з Організацією економічного співробітництва та розвитку, Європейським Банком Реконструкції та Розвитку, Світовим Банком, Програмою розвитку комерційного права Міністерства торгівлі США, Програмою ЄС-OECD SIGMA, Проектом «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах» (TAPAS Project), Корейською програмою обміну знаннями, Партнерством по відкритим контрактам (Open Contracting Partnership (OCP) тощо. Слід зазначити, що протягом 2020 р. департаментом узгоджено та розпочато два важливих міжнародних проекти:

- Проект Світового Банку «Розвиток зелених державних закупівель в Україні». Проект фінансується за рахунок Цільового фонду SECO (Швейцарія) «Управління зміною клімату» та започаткований з метою розробки методології, пояснень, настанов щодо використання зелених закупівель в Україні, а також визначення типових екологічних критеріїв для оцінки життєвого циклу, які повинні підтвердити "екологічність" продукції.

- Спільно з Корейською програмою обміну знаннями, що фінансується Міністерством економіки та фінансів Республіки Корея розпочато проект «EProcurement». Цей проект спрямований на обмін знаннями щодо функціонування корейської системи електронних закупівель KONEPS та розробку пропозицій щодо вдосконалення української системи закупівель «ProZorro» [7].

У Доповіді більш детально розглядається досвід та специфіка організації публічних або державних закупівель на прикладі двох країн: США та Німеччини. У США створена спеціальна державна структура для управління державними закупівлями (державні замовлення, закупівлі для державних потреб) - Федеральна контрактна система, правове регулювання функцій якої визначено спеціальним національним зведенням правил (Federal Acquisition's Regulations). Планування державних закупівель в США здійснюється на основі прогнозування державних потреб у ресурсах та інших товарно-матеріальних цінностях. Планування державних закупівель здійснюється у відкритому режимі на спеціальних інформаційних майданчиках, доступ до яких мають всі бажаючі. Це забезпечує дотримання принципів прозорості, економічності і суворої звітності про проведені закупівель і отриманні результатів публічних торгів. Ключові вимоги для постачальників в державних закупівлях США однакові: дотримання всіх техніко-економічних умов контракту, гарантія якості. Вибір постачальника здійснюється на основі пропозиції найбільш оптимальної (економічною ціни) та гарантії якості при дотриманні техніко-економічних вимог. У Німеччині створено федеративний орган з управління державними закупівлями і державними замовленнями. Даний орган діє на основі принципів конкурентного середовища і протидії монополізації в державних закупівлях. Державні закупівлі в Німеччині здійснюються на умовах повної відповідності пропозиції постачальника технічним вимогам і економічній вигоді. Розуміння економічної

вигоди в державних закупівлях з Німеччини не зводиться до отримання найменшої ціни, важливого високому рівню якості за сумарною для цього рівня якості ціною. У Німеччині, як і в США, основу прозорості і конкурентності державних закупівель становить відкрита для всіх бажаючих інформація за контрактами і проведеним конкурсних процедур. При цьому в частині громадського контролю державних закупівель в Німеччині створено спеціальний експертний форум, який здійснює наукову експертизу проведених конкурсів. Основу організації публічних закупівель становить конкурентне середовище, прозорість, доступність інформації, а також подвійний контроль над підсумками публічних конкурсів (державний і громадський).

За рахунок розвитку і вдосконалення систем управління державними (публічними) закупівлями рівень корупції в державному секторі США і Німеччини досить низький. Серед основних заходів, спрямованих на зниження рівня корупції в державних (публічних) закупівлях за кордоном, використовують адміністративні, нормативні та соціальні заходи. Заходи адміністративного характеру передбачають в першу чергу регулярну змінюваність чиновників закупівельних органів. Нормативні заходи складаються не тільки в кримінальному переслідуванні корупційних чиновників і їхніх контрагентів, а й у формуванні блек-листів, в які включають недобросовісних постачальників. Надалі такі постачальники не можуть брати участь (ні самостійно, ні через афілійованих осіб) в державних закупівлях будь-яких рівнів. Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що закордонна практика найбільш розвинених в соціальному і економічному плані країн управління корпоративними і державними закупівлями представляється успішною і найбільш зрілою. Багато в чому зарубіжний досвід проведення закупівельної діяльності може бути і повинен бути використаний для вдосконалення наукових, практичних та інституційних підходів до організації процесів постачання (закупівель), спрямованих на забезпечення потреб в ресурсах і інших цінностях державного і корпоративного секторів.

Питання для самоконтролю та дискусії

1. Що таке публічні закупівлі?
2. Хто може бути закупівельником публічних закупівель?
3. Які суб'єкти господарювання не можуть вважатися замовником за Законом?
4. В якому році Верховна Рада прийняла Закон "Про публічні закупівлі"?
5. Як публічні закупівлі впливають на економіку країни?
6. Принципи здійснення публічних закупівель.
7. Які є найпоширеніші корупційні ризики в публічних закупівлях?
8. Які наслідки можуть бути при виведенні закупівель з-під дії закону, слабкому контролю?
9. Сучасний світовий досвід публічних закупівель.
10. Важливість етичної поведінки під час здійснення публічних закупівель.

Практичні завдання

1. Проаналізувати функціонал 5 авторизованих майданчиків (за власним вибором). Результати (порівняння переваг і недоліків) подати у формі таблиці.

2. Визначити Замовника за кодом ЄДРПОУ 00022450 за допомогою електронної платформи Prozorro? Зробити вибірку за 2023 р. та місяцями (січень, лютий, березень) і дати відповідь: скільки в кожному місяці було закупівель зі СТАТУСОМ (відмінена, завершена, активна)? Скільки в кожному місяці було закупівель з ТИПОМ ПРОЦЕДУРИ (відкриті торги, переговорна процедура, допорогові процедури)? Скільки в кожному місяці було закупівель за очікуваною вартістю (допорогої, українські пороги, євро пороги). Відповідь оформити у формі таблиці.

3. Оцінити законодавчу бази щодо здійснення публічних закупівель на предмет відповідності до умов господарювання. Результати подати у формі таблиці (недоліки, юридичні колізії-ями, позитивні тенденції).

4. Проаналізувати завершені закупівельні процедури (замовник обирається на власний розсуд на платформі Prozorro) за I півріччя 2023 року і привести приклади особливостей визначення предметів закупівель товарів, робіт та послуг у різних галузях (будівництві, медицині та ін.).

5. За допомогою даних платформи Prozorro проаналізувати закупівлі за участю іноземних фірм з 2021-2023 роках і визначити основні тенденції в виборі предмету закупівель.

! Тести

1. Чи правильним є твердження, що акціонерне товариство, 70 % відсотків акцій якого належать державі, може бути замовником за Законом?

- Так
- Ні

2. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями.

1. Закупівельник	А. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування, створені відповідно до закону, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі.
2. Замовник	Б. Господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.
3. Договір про закупівлю	В. Правочин, що укладається одним чи кількома замовниками (у тому числі централізованою закупівельною організацією) в порядку, встановленому цим Законом, з кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди.
4. Рамкова угода	Г. Юридична особа (резидент або нерезидент), яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.

3. Визначте правильну послідовність у переліку.

- Ухвалення ЗУ «Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти»;
- Ухвалення ЗУ «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб»;

- Прийняття ЗУ «Про публічні закупівлі»;
- Ухвалення постанови «Про проведення торгів (тендерів) у будівництві».

4. Встановіть відповідність між принципами публічних закупівель та визначеннями.

1. Принцип максимальної економії та ефективності	А. Передбачає вільний і безоплатний доступ до такої інформації, а також повноту та достовірність відповідної інформації.
2. Відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель	Б. Передбачає заборону необґрунтованого відмінного ставлення, що виражено у встановленні розрізень, винятків, обмежень чи переваг до учасників закупівель, які знаходяться в однаковій ситуації.
3. Недискримінація учасників та рівне ставлення до них	В. Здійснення закупівель з мінімально можливими витратами і досягати максимального кінцевого результату проведення процедур.
4. Об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі	Г. Полягає в ретельному та повному розгляді пропозицій учасників закупівель за законодавчими вимогами.

5. Оберіть 1 правильну відповідь.

Хто є орган оскарження?

- а. Антимонопольний комітет України;
- б. Рахункова палата України;
- в. Мінекономрозвитку;
- г. Державна аудиторська служба України.

6. Оберіть 1 правильну відповідь.

Коли Верховна Рада прийняла Закон «Про публічні закупівлі»?

- а. У квітні 2020 року;
- б. 1 квітня 2016 року;
- в. 25 грудня 2015 року;
- г. У 2010 році.

7. Чи правильним є твердження, що Закон «Про публічні закупівлі» застосовується до замовників, за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або не перевищує 200 тисяч гривень, а робіт - 1,5 мільйона гривень?

- а. Ні
- б. Так

8. Оберіть 1 правильну відповідь.

Згідно Закону України «Про публічні закупівлі» аномально низька тендерна пропозиція - це:

- а. Пропозиція учасника, яких протягом двох попередніх років перемагав у тендерних пропозиціях замовника, пропонуючи завідомо демпінгову ціну;
- б. Пропозиція учасника, який знаходиться у «чорному списку» Антимонопольного комітету України;
- в. Ціна, яка на 40% (або більше) відрізняється від середнього значення інших пропозицій на початковому етапі аукціону та/або на 30% (або більше) відрізняється від наступної пропозиції;
- г. Ціна, яка є нижчою від середньої на ринку більш як на 20%.

Джерела

Використана література

1. Лахтіонов І., Шатковський О. Машина часу: 30 років публічних закупівель. *LIGA.net*. 23.08.2021.
URL: <https://blog.liga.net/user/ilakhtionov/article/40943?fbclid=IwAR3LA6E8H6C9fEbMjWh3qOlawq3vKsmSwL-4CoVrCu56WphuettRIWUZqY4>

2. Вдовенко Н. М., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М. Публічні закупівлі: методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо професійної

програми «Прикладна економіка». К.: НУБіП України, 2019. 87 с. URL: [https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u295/sayt_publ_zakupivli .pdf](https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u295/sayt_publ_zakupivli.pdf)

3. Закупівлі: базові принципи. Платформа онлайн-освіти в Україні "Prometheus". URL: https://courses.prometheus.org.ua/assets/courseware/76446ebaa96054c97c9cc0835ece31e3/asset-v1:Prometheus+PP101+2017_T1+type@asset+block/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C_1%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf

4. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

5. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96-ВР : станом на 16 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text>

6. Карабін Т.О. Принципи здійснення публічних закупівель. Закарпатські правові читання. Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 травня 2021 р., м. Ужгород) / За редакцією Я.В. Лазура, М.В. Савчина, М.В. Менджул, І.В. Хохлової. Том 2. Ужгород: РІК-У, 2021. 264 с. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/39004/1/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%d0%b2%d1%96%20%d1%87%d0%b8%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f%202021%20%d1%82%d0%b5%d0%b7%d0%b8.pdf>

7. Сідова Д. Р. Публічні закупівлі: досвід розвинених країн / Д. Р. Сідова // Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді : матеріали V Міжвуз. студ. наук. конф., Харків, 20 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2021. – С. 114–117. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/38d651c5-bb10-40fb-a425-f7687e9dcee6/content>

8. Постанови КМУ № 166 від 24 лютого 2016 року «Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків» (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2016-%D0%BF#Text>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>

2. Підтримка реформи публічних закупівель в Україні. (2022). Коментарі до законодавства України про публічні закупівлі. <https://drive.google.com/file/d/1HNTwPgod-99MHlPPfQXkKWh62bCyuo3E/view>

3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

4. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Тема 2. Етапи планування та реалізації процедур закупівель з використанням електронної системи публічних закупівель Prozorro

Поняття та їх визначення

Електронна система закупівель - інформаційно-телекомунікаційна система, яка забезпечує проведення процедур закупівель, а також створення, розміщення, оприлюднення інформації, обмін інформацією й документами в електронному вигляді, до складу якої входить веб-портал Уповноваженого органу, авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматичний обмін інформацією та документами.

Майданчик - це частина Prozorro, через яку працюють в системі (оголошують закупівлю, "спілкуються" з постачальниками за допомогою питань/вимог, які ставляться під час проведення закупівлі, публікують рішення про переможця торгів, оприлюднюють договір і т. д.).

Послуги - будь-який предмет закупівлі, крім товарів і робіт, зокрема транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, найм (оренда), лізинг, а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт, поточний ремонт з розробленням проектної документації.

Роботи - розроблення проектної документації на об'єкти будівництва, науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого та невиробничого призначення, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботам послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, що включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт.

Спрощена закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тис. грн та є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 і 2 частини 1 статті 3 ЗУ «Про Публічні закупівлі».

Тендерна документація – документація щодо умов проведення тендеру, що розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу в електронній системі закупівель.

Тендерний комітет – це службові (посадові) та інші особи замовника, призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно із Законом.

Товари - продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів.

Уповноважена особа (особи) – службова (посадова) чи інша особа, яка є працівником замовника і визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівлі/спрощених закупівель згідно з цим Законом на підставі власного розпорядчого рішення замовника або трудового договору (контракту).

Основні теоретичні положення

2.1. Етапи планування закупівель

Схематично процес планування можна зобразити таким чином (рис. 2.1.).

Етап 1: Визначення потреб підприємства.

Кожне підприємство має власний алгоритм визначення своїх потреб, бо на це впливає багато різних факторів, таких як, наприклад, джерела фінансування, розмір та особливості діяльності підприємства.

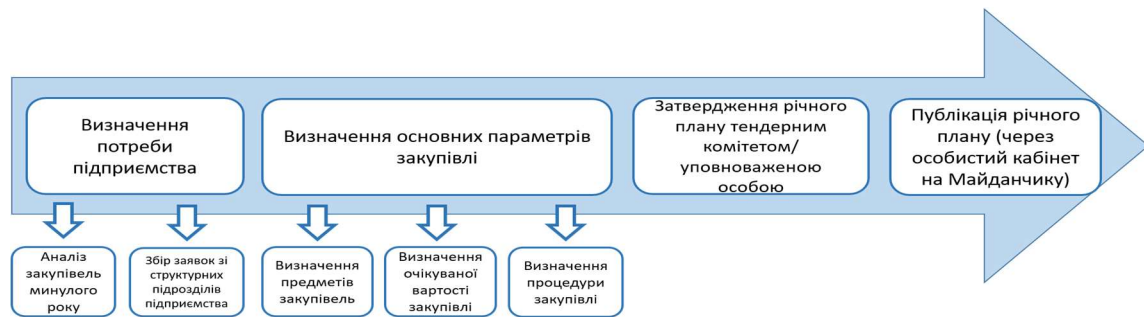

Рис.2.1. Процес планування закупівель

Частина потреб підприємства, яку потрібно буде внести до плану закупівель, це товари (послуги), які закуповуються із року в рік. До таких товарів можна віднести папір, канцелярське приладдя. Щодо послуг, то це, наприклад, комунальні послуги, обслуговування кондиціонерів тощо.

Необхідно проаналізувати витрати минулого року, щоб доповнити перелік потреб. Наприклад, минулого року Ви купили принтери для відділу бухгалтерії, логічно, що на наступний рік вони потребуватимуть обслуговування і т. д.

Наприклад, ДП “Прозорро” фінансує себе самостійно, тому основним джерелом визначення потреб підприємства є фінансовий план. Секретар тендерного комітету/Уповноважена особа в кінці року аналізує закупівлі попереднього періоду, визначаючи основні потреби підприємства. Також збирає з керівників підрозділів заявки-потреби на наступний рік. Вся інформація акумулюється, групується та визначаються предмети закупівлі.

Етап 2: Визначення основних параметрів закупівлі.

Після визначення потреб підприємства складається перелік закупівель, які плануються провести в наступному році. Всі позиції з цього переліку групуються та визначається по кожній з них предмет закупівлі.

Порядок визначення предмета закупівлі регламентується [Наказом Мінекономрозвитку №708 від 15.04.2020 р.](#)

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі -Закон) предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі або в межах проведення спрощеної закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції/пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

В залежності від того, що саме закуповується (товар, послуга, робота), для визначення предмету закупівлі використовується один або декілька класифікаторів.

Порядок визначення предмета закупівлі можна зобразити так(рис.2.2.).

Якщо під час здійснення закупівлі товару передбачається закупівля супутньої послуги (з установки, доставки, монтажу даного товару тощо), то предметом закупівлі в даному випадку є товари, за умови, що вартість послуги не перевищує вартості самого товару.

Поточний ремонт відноситься до послуг. Під час здійснення закупівлі послуг з поточного ремонту предмет закупівлі визначається за кожним окремим будинком, будівлею, спорудою, лінійним об'єктом інженерно-транспортної інфраструктури згідно з термінологією державних будівельних норм ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04 червня 2014 року № 163, та/або галузевих будівельних норм ГБН Г.1-218-182:2011 «Ремонт автомобільних доріг загального користування. Види ремонтів та переліки робіт», затверджених наказом Державної служби автомобільних доріг України від 23 серпня 2011 року № 301.

Якщо виникають труднощі з визначенням коду товару, роботи чи послуги, можна скористатися інструментом Київської школи економіки. Щоб знайти код CPV необхідного предмета закупівлі – треба вписати в рядку пошуку найменування товару/роботи/послуги та можна побачите п'ятірку найпопулярніших CPV-кодів, за якими купують такий предмет закупівлі інші замовники.

ВИД	КЛАСИФІКАТОР
Товар (стаття 1, п. 34 Закону)	ДК 021:2015 – 4 цифра ДК 021:2015 – 3 цифра + МНН (згідно з Постановою КМУ №1071) для закупівлі медикаментів) ДК 018:2000 – 2 цифра для закупівлі будівель та споруд
Послуги (стаття 1, п. 21 Закону)	ДК 021:2015 – 4 цифра Послуги для поточного ремонту визначаються згідно з нормативами ДБН А.2.2-3-2014 та/ або ГБН Г.218-182:2011 за кожним окремим об'єктом ДК 015-97 – 4 цифра для науково-технічних робіт ДК 003:2010 для послуг з профпідготовки чи перепідготовки, підвищення кваліфікації для безробітних громадян, які надаються за кошти ФСС
Роботи (стаття 1, п. 21 Закону)	Будівельні роботи, капітальний ремонт визначаються згідно з нормативами ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 або ГБН Г.1-218-182:2011 та ДК 021:2015 – 2-5 цифри

Рис. 2.2. Порядок визначення предмета закупівлі

Головне правило, яке потрібно пам'ятати: який би код не було обрано, Замовнику потрібно мати змогу довести, що його дії не призвели до уникнення застосування Закону. Тобто Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів/спрощених закупівель або застосування цього Закону, зокрема положень частини третьої статті 10 цього Закону (ч. 10 ст. 3 Закону). Наприклад, якщо у річному плані на певний товар виділено 1,5 млн грн на рік, то необхідно проводити відкриті торги. Можна провести декілька процедур, але все одно у вигляді відкритих торгів. Слід зауважити, що перевіряючи органи не наділені повноваженнями визначати предмет закупівлі, визначення якого є прерогативою Замовника.

Після визначення предметів закупівель з'являється документ-план закупівель, в якому перелічені предмети закупівлі та орієнтовна очікувана вартість по кожному з них. У плані закупівель має бути відображено все, що планується купувати, тобто всі закупівлі вартістю від 1 копійки. При цьому є певні випадки на які не поширюється дія Закону. Перелік цих випадків наведений в листі Мінекономіки № 3302-06/10639-06 від 31.03.2017 року "Щодо випадків, на які не поширюється дія Закону".

Наприклад, на закупівлю бананів на підприємстві може бути запланована сума 100 грн на рік, а на ремонтні роботи - 500 тис грн. Для кожної із цих закупівель будуть діяти свої правила проведення закупівлі.

Вибір виду закупівлі залежить від двох основних факторів:

- типу підприємства замовника (замовник, визначений п.1-3 ч.1 ст.2 Закону; «монополіст» (замовник, визначений пунктом 4 ч.1 ст.2 Закону); закуповує для потреб оборони; не є Замовником в розумінні Закону);

- від очікуваної вартості (бюджету) закупівлі.

Законом чітко визначені вартісні межі закупівель та типи процедур, які можуть при цьому застосовуватись (рис.2.3.).

Оскільки оптимальне визначення очікуваної вартості закупівлі є передумовою ефективного планування закупівель та досягнення максимальної економії, Мінекономрозвитку України розробило рекомендаційну методiku розрахунку очікуваної вартості для різних типів закупівель. З нею можна ознайомитись в наказі Мінекономрозвитку України від 18.02.2020 №275 «Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі» (зі змінами, внесеними наказом від 07.04.2020 №649). Замовники на власний розсуд можуть використовувати її або визначити власні методики розрахунку очікуваної вартості предмета закупівлі.

Етап 3: Затвердити річний план.

Організацією закупівельної діяльності на підприємстві може займатися Уповноважена Особа (УО). Необхідно визначити УО (рекомендуємо не менше двох, на випадок відпустки/лікарняного або іншого), яка буде займатися спрощеними процедурами.

Замовники, визначені п.1-3 ч.1 ст.2 Закону	Замовники, визначені пунктом 4 ч.1 ст.2 Закону	Як проводити закупівлю:
до 50 тис. грн.		Звіт про договір про закупівлю (у т.ч. з використанням електронних каталогів)
від 50 до 200 тис. грн. (1,5 млн. для робіт)	від 50 до 1 млн. грн. (5 млн. для робіт)	Спрощена закупівля або звіт про договір про закупівлю з підстав, передбачених ч.7 ст.3 Закону
від 200 тис. грн. (1,5 млн.) до 133 тис. євро (5150 тис. євро для робіт)	від 1млн. грн. (5 млн.) до 133 тис. євро (5150 тис. євро для робіт)	Відкриті торги (15 днів) Конкурентний діалог Переговорна процедура
від 133 тис. євро (5150 тис. євро для робіт)		Відкриті торги з публікацією англ. мовою (30 днів) Торги з обмеженою участю Конкурентний діалог Переговорна процедура

Рис. 2.3. Вартісні межі закупівель

Етап 4: Опублікувати річний план закупівель в Prozorro.

Отже, маємо на руках річний план у вигляді зведеної таблиці, тепер його необхідно опублікувати в електронній системі закупівель.

Кроки, щоб оголосити тендер в Prozorro, як Замовник:

Зареєструватись на Майданчику та підписати договір.

В системі створити тестову закупівлю та спробувати функціонал Майданчика.

Затвердити положення про УО.

Отримати електронний цифровий підпис (УЕП/КЕП) для особи, яка відповідатиме за публікацію інформації на Майданчику від мені вашої організації.

Затвердити річні плани та опублікувати річні плани на Майданчику.

Оголосити закупівлю.

Після збереження форм у Системі процес планування можна вважати закінченим.

З прикладами опису предмета закупівлі в плані можна ознайомитись на платформі [Prozorro](https://prozorro.gov.ua).

2.2 Державне регулювання та контроль на різних етапах планування та реалізації закупівель

Статтею 7 розділу 2 Закону визначено суб'єктів що здійснюють контроль у сфері закупівель, до яких віднесено: Уповноважений орган -центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України); центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (Державна казначейська служба України); Рахункову палату; Антимонопольний комітет України; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю (Державна аудиторська служба України); банки; громадяни і громадські організації та їх спілки. Крім цього до суб'єктів контролю у сфері публічних закупівель слід віднести правоохоронні органи, які реалізують контрольні повноваження в межах компетенцій, визначених Конституцією України та іншими законами України, зокрема такі як: Національне антикорупційне бюро, Прокуратура, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Суб'єкти здійснення контролю у сфері публічних закупівель

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як Уповноважений орган що здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель у межах повноважень, визначених Законом забезпечує розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для забезпечення ефективного контролю у сфері публічних закупівель. Крім цього, Уповноважений орган щорічно, до 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, готує та подає до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічний звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.

Одним із найбільш ефективних видів контролю у сфері публічних закупівель є контроль органів Державної казначейської служби України, оскільки він дає можливість виявити порушення норм законодавства у сфері публічних закупівель ще до проведення операцій із публічними коштами та дозволяє запобігти неправомірному використанню публічних коштів. Згідно Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України» від 15 квітня 2015 р. № 215 одним із завдань органів ДКСУ є здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності документів шляхом їх перегляду в електронній системі закупівель. Так, органи казначейства ще до здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряють наявність річного плану, договору про закупівлю та звіту про результати проведення процедури закупівлі, що підтверджують проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та за результатами якої укладено договір про закупівлю. На етапі здійснення платежів із рахунків замовників згідно із узяними ними фінансовими зобов'язаннями за договорами про закупівлю органи казначейства не допускають здійснення проплати якщо:

- відсутні або невідповідають встановленим законодавством вимогам необхідні документи;
- відмінено процедуру закупівлі/спрощеної закупівлі;
- набрало законної сили рішення суду про визнання результатів процедури закупівлі/спрощеної закупівлі недійсною та/або договору про закупівлю нікчемним;
- процедуру закупівлі оскаржено, відповідно на період призупинення процедури закупівлі;
- є рішення органу оскарження щодо зобов'язання усунення замовником порушення процедури закупівлі.

Рахункова палата є державним колегіальним органом, який від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням. У сфері публічних закупівель Рахункова палата України реалізує ряд заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), зокрема:

- здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності щодо здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;
- здійснює попередній аналіз, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, протягом трьох місяців з дня його оприлюднення;
- здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) щодо виконання державного замовлення та здійснення закупівель стосовно всіх стадій закупівель і включає перевірку та аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання передбачених процедур, оцінку своєчасності отримання товарів, послуг та проведення робіт, а також аналіз стану прозорості та додержання встановлених принципів здійснення закупівель.

Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель. Антимонопольний комітет України відповідно до норм Закону є органом оскарження у сфері публічних закупівель. Для реалізації Антимонопольним комітетом України повноважень визначених законодавством у сфері публічних закупівель утворюється постійно діюча адміністративна колегія з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення цієї колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України на захист прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі.

Державна аудиторська служба України є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю. У сфері публічних закупівель органи Державної аудиторської служби України реалізують повноваження державного фінансового контролю шляхом здійснення перевірок та моніторингу закупівель. Питання здійснення закупівель перевіряються органами Держаудитслужби під час проведення інспектування та під час державного фінансового аудиту.

Моніторинг процедури закупівлі полягає в аналізі дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель та може здійснюватися впродовж проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та його дії. Для проведення Держаудитслужбою моніторингу законодавством визначено цілий ряд підстав (рис. 2.5.).

Рис. 2.5. Підстави для здійснення моніторингу публічних закупівель Держаудитслужбою України

Щодо повноважень та зобов'язань банків у сфері контролю публічних закупівель, то згідно норм Закону банки під час оплати за договорами про закупівлю мають перевіряти наявність звіту про результати проведення закупівлі шляхом його перегляду в електронній системі закупівель. У разі відсутності таких звітів в електронній системі закупівель про результати проведення закупівлі платіжне доручення вважається оформленим неналежним чином та не підлягає проведенню. Відзначимо, що хоча й банки не є органами державної виконавчої влади, проте вони певною мірою здійснюють контроль у сфері публічних закупівель.

Заслугує на увагу і громадський контроль у сфері публічних закупівель, який забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню в електронній системі закупівель Prozorro.

Громадськість може реалізувати контроль у сфері публічних закупівель шляхом здійснення аналізу і моніторингу інформації, яка розміщена в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через електронну систему закупівель або письмово органи, що уповноважені здійснювати контроль, про виявлені ознаки порушень законодавства у сфері публічних закупівель.

Щодо діяльності правоохоронних органів у сфері контролю публічних закупівель, то відзначимо, що Закон прямо не визначає повноважень таких органів. При цьому повноваження правоохоронних органів визначені у відповідних окремих нормативно-правових актах, що регламентують їх діяльність. Якщо органи уповноважені на здійснення державного фінансового контролю у разі виявлення при здійсненні заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) ознак кримінального або адміністративного правопорушення повідомляють про них відповідні правоохоронні органи, які в подальшому вживають в межах свої компетенції заходів до порушників законодавства у сфері закупівель.

2.3. Стадії здійснення закупівлі з використанням електронної системи публічних закупівель Prozorro та участі у ній

Закупівля передбачає такі етапи: оголошення закупівлі, період уточнень, подання пропозицій, аукціон, кваліфікація (розкриття та розгляд), визначення переможця та завершення закупівлі.

Розглянемо на практиці, які етапи проходить спрощена закупівля (рис. 2.6).

Етап 1: Оголошення закупівлі.

Для проведення спрощеної закупівлі необхідно:

- Увійти до особистого кабінету на Майданчику, з якого будуть оголошені торги.
- Створити закупівлю, заповнивши всі обов'язкові поля в формі. Прикріпити всі необхідні документи (проект договору, технічні вимоги до товару, кваліфікаційні вимоги до Постачальників тощо).
- Опублікувати закупівлю.

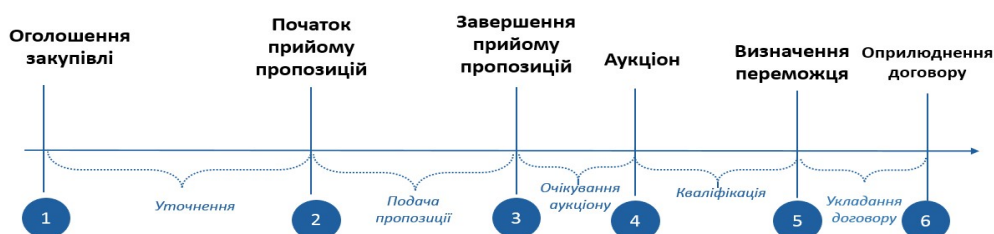

Рис.2.6 Етапи проведення спрощених закупівель

В полі «Очікувана вартість закупівлі» - зазначається сума, яка передбачена річним планом Замовника на дану закупівлю. Постачальник не зможе запропонувати ціну, яка перевищує бюджет, зазначений в оголошенні.

В полі «Розмір мінімального кроку пониження ціни» - зазначається мінімальна сума, на яку Постачальник може понизити вартість своєї пропозиції в ході одного раунду аукціону. Крок розраховується у межах 0,5-3% від бюджету закупівлі у грошовому або відсотковому виразі.

Після цього тендеру присвоюється унікальний номер ID вигляду UA-2020-00-00-000000, який відображається на сторінці тендеру і за яким його можуть знайти Постачальники. Вже через 30 хвилин після створення оголошення воно повинно з'явитись на сайті prozorro.gov.ua та на всіх Майданчиках Prozorro.

Етап 2: Період уточнень.

Період Уточнень триває мінімум 3 робочих дні. Даний мінімальний термін «защитий» в Систему, тобто поставити термін періоду менше (наприклад, 1-2 дні) неможливо.

Протягом періоду уточнень Замовник може, за необхідності, змінювати умови закупівлі, додавати/змінювати документи.

В той же час Постачальники мають можливість через Систему звертатися до Вас із питаннями та/або вимогами. Запитання, вимоги та Ваші відповіді на них оприлюднюються в Системі, і їх може бачити кожен, хто відкриє дану закупівлю. Замовник протягом одного робочого дня з дня оприлюднення питання/вимоги зобов'язаний надати роз'яснення на звернення учасників спрощеної закупівлі, які оприлюднюються в електронній системі закупівель, та/або внести зміни до оголошення про проведення спрощеної закупівлі, та/або вимог до предмета закупівлі.

У разі внесення змін до оголошення про проведення спрощеної закупівлі строк для подання пропозицій продовжується замовником в електронній системі закупівель не менше ніж на два робочі дні.

Етап 3: Період подання пропозицій.

Тривалість етапу подання пропозицій учасниками визначається встановленими замовником кінцевим строком подання пропозицій та тривалістю періоду уточнення інформації про закупівлю.

При цьому загальна тривалість етапів уточнення інформації про закупівлю та етапу подання пропозицій учасниками не повинен бути менше 6-ти робочих днів.

В даний період Замовник вже не може вносити зміни до оголошення, а Постачальники - ставити запитання.

На цьому етапі Постачальники подають пропозиції, які залишаються конфіденційними. До початку аукціону Замовник не бачить кількість поданих пропозицій. Проте, якщо по закінченню періоду подання пропозицій Система призначає дату та час аукціону, то для участі у процедурі закупівлі подано мінімум 2 пропозиції. Майданчики проінформують Замовника та Постачальників про дату та час початку аукціону.

Якщо на етапі подання пропозицій не було подано жодної пропозиції, то закупівля автоматично відміняється системою. Якщо на етапі подання пропозицій було подано лише 1 пропозицію, то закупівля автоматично переходить на етап кваліфікації, а Замовник її оцінює.

Етап 4: Аукціон.

Після завершення періоду подання пропозицій система планує дату та час аукціону. Він може бути призначений лише на робочий день та на робочий час. Дата та час аукціону відображатиметься в оголошенні про проведення закупівлі. Понижувальний аукціон (редукціон) відбувається за єдиним критерієм - ціна/приведена ціна та складається з 3 раундів. На початку аукціону Замовник може бачити лише кількість Постачальників, які називатимуться «Учасник 1», «Учасник 2» і т. д..

Протягом аукціону Постачальники можуть зменшувати вартість своєї цінової пропозиції у кожному раунді не менше, ніж на крок, який був вказаний в оголошенні (відносно своєї попередньої ставки) або ж залишати вартість своєї пропозиції незмінною. По завершенню аукціону всі дані про Постачальників, без виключення, оприлюднюються в Системі.

Етап 5: Кваліфікація постачальників і визначення переможця.

На цьому етапі Замовник послідовно перевіряє отримані пропозиції, починаючи з найменшої запропонованої ціни до найвищої. Якщо пропозиція Постачальника з найменшою ціною відповідає

вимогам Замовника, така пропозиція оголошується переможцем. Якщо не відповідає - Замовник дискваліфікує таку пропозицію і оцінює наступну.

Якщо на етапі кваліфікації декілька пропозицій в черзі (від найнижчої ціни до найвищої), Замовник не може брати до розгляду пропозицію другого за ціною Постачальника в торгах, доки не прийме рішення по першому Постачальнику. Спочатку відхиляється пропозиція першого Постачальника, потім розглядається пропозиція другого. Якщо ж пропозиція першого в черзі Постачальника Замовнику підходить, інші пропозиції вже не розглядаються.

Етап 6: Укладання договору.

Замовник може укласти договір не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю. Сума в договорі не може перевищувати ціну пропозиції Переможця торгів, яку він запропонував в останньому раунді аукціону.

Замовник може відмінити процедуру у будь-який момент до її завершення, але при цьому він обов'язково повинен зазначити причини відміни закупівлі.

Після прикріплення договору процедура вважається завершеною.

Розглянемо етапи проведення відкритих торгів.

Загально процедуру відкритих торгів («українських») можна поділити на 5 етапів, розглянемо їх на схемі (рис. 2.7.).

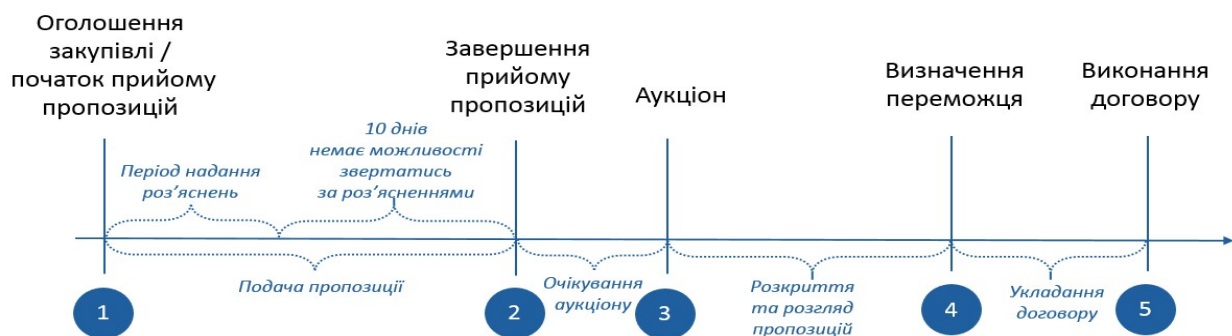

Рис.2.7. Етапи проведення відкритих торгів

Етап 1: Період подання пропозицій (мінімально триває 15 днів)

З першого дня і протягом всього періоду подання пропозицій Замовник може вносити зміни до оголошення та тендерної документації, а Постачальники - подавати свої пропозиції та звертатися до Замовника із запитаннями/вимогами (крім останніх 10 днів, як показано на схемі вище). Також, починаючи з дати початку приймання пропозицій і закінчуючи за 4 дні до закінчення терміну приймання пропозицій, будь-які зареєстровані користувачі системи (окрім Замовників) можуть подавати скарги на умови тендерної документації.

Якщо протягом періоду подання пропозицій Постачальник звертається із запитанням/вимогою через систему, у Замовника 3 робочі дні з моменту постановки питання для того, щоб відповісти на нього.

Етап 2: Завершення подання пропозицій.

Етап 3: Аукціон.

Після завершення періоду подання пропозицій системою автоматично визначається дата та час аукціону (в робочий день і робочий час).

У особистому кабінеті Замовника відображатиметься посилання на аукціон. Він можете перейти за посиланням і спостерігати за перебігом аукціону.

Також посилання на аукціон буде загальнодоступним на веб-порталі prozorro.gov.ua.

Етап 4: Розкриття та розгляд пропозицій.

Замовник проводить розгляд поданих пропозицій. При цьому він не розглядає одразу всі пропозиції, а починає з мінімальної пропозиції за результатом аукціону.

Якщо ж пропозиція першого в черзі Постачальника Замовнику підходить, інші пропозиції вже не розглядаються.

Термін розгляду пропозиції Постачальника не повинен перевищувати 5 робочих днів. Однак даний термін може бути аргументовано продовженим до 20 робочих днів. Повідомлення про продовження терміну розгляду пропозицій публікується в системі.

Етап 5: Укладання договору.

Замовник визначив переможця і в той же день він приймає рішення (наприклад, рішення тендерного комітету) про намір укласти договір і протягом 1 дня після прийняття такого рішення оприлюднює його на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір. Після цього, не раніше, ніж через 10 днів з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір, але не пізніше, ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір, Замовник повинен укласти договір і прикріпити його в систему (у випадку обґрунтованої необхідності строк для укладання договору може бути продовжений до 60 днів).

Процедура відмінюється або визнається такою, що не відбулася, якщо на якомусь із етапів була наявна одна або декілька причин, що перераховані в ст. 32 Закону.

2.4. Процедура здійснення закупівель замовниками, які провадять діяльність у визначених сферах господарювання, та закупівель товарів, робіт, послуг, що додатково регулюються окремими законами

Замовники, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання (далі - замовники у сфері) також мають здійснювати закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону.

Визначення замовників у сфері відбувається за наявності одночасно двох критеріїв:

- юридичні особи та/або суб'єкти господарювання мають здійснювати діяльність в одній або декількох окремих сферах господарювання;

- особи та/або суб'єкти, які відповідають хоча б одній з таких ознак:

1) органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування або іншим замовникам належить частка у статутному капіталі юридичної особи та/або суб'єкта господарювання в розмірі більше ніж 50 відсотків або такі органи чи інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі юридичної особи та/або суб'єкта господарювання чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу або наглядової ради юридичної особи та/або суб'єкта господарювання;

2) наявність спеціальних або ексклюзивних прав.

Наприклад, якщо корпоративні права компанії Х, яка здійснює діяльність в одній із вказаних нижче сфер, належать іншій компанії У, яка є її засновником (власником, акціонером) та сама при цьому є замовником у розумінні Закону, то така компанія Х теж вважатиметься замовником, за умови, що її засновнику (власнику, акціонеру) компанії У належить частка у статутному капіталі в розмірі більше ніж 50 відсотків або її власник компанія У володіє більшістю голосів у вищому органі чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу або наглядової ради. У такому разі компанія Х буде вважатись замовником у сфері та має здійснювати закупівлі із застосуванням вимог цього Закону.

Визначення приналежності до замовників у сфері здійснюється юридичними особами та/або суб'єктами господарювання самостійно на підставі інформації, документів та наведених у Законі ознак.

Якщо юридичні особи та/або суб'єкти господарювання здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання, встановлених Законом, але не відповідають жодній з цих ознак, то такі суб'єкти не є замовниками у сфері, Закон до них не застосовується.

Згідно з частиною 2 статті 2 Закону діяльність в окремих сферах господарювання - це діяльність, що здійснюється в одній або декількох із таких сфер:

1) забезпечення транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) та постачання природного газу на користь третіх осіб (замовників), видобутку природного газу та надання послуг установки LNG;

2) забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам;

3) забезпечення виробництва, передачі, розподілу, купівлі-продажу, постачання електричної енергії споживачам, диспетчерське управління та забезпечення відпуску електричної енергії до/з системи передачі/розподілу та забезпечення функціонування ринку електричної енергії «на добу наперед» і внутрішньодобового ринку електричної енергії та балансуючий ринок електричної енергії та організація купівлі-продажу електричної енергії на цих ринках;

4) забезпечення виробництва, транспортування та постачання питної води, забезпечення функціонування централізованого водовідведення;

5) проведення зрошувальних, осушувальних або осушувально - зволожувальних меліоративних заходів, якщо обсяг води, що використовуватиметься для постачання питної води, становить більш ніж 20 відсотків загального обсягу води, одержання якої забезпечують зрошувальні чи осушувальні системи;

6) надання послуг з користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування, забезпечення функціонування міського електричного транспорту, у тому числі метрополітену, та експлуатація його об'єктів для надання послуг з перевезення, а також надання послуг з перевезення пасажирів автобусами в межах міст, з дотриманням умов, визначених відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на визначених ними маршрутах;

7) надання послуг автостанцій, портів, аеропортів, послуг з аеронавігаційного обслуговування польотів повітряних суден;

8) надання послуг поштового зв'язку;

9) розробка родовищ нафти і газу, родовищ вугілля та інших видів твердого палива, видобуток нафти, вугілля та інших видів твердого палива.

Згідно з абзацом 3 пункту 4 частини 1 статті 2 Закону наявність спеціальних або ексклюзивних прав означає наявність прав, наданих у межах повноважень органом державної влади або органом місцевого самоврядування на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії, що обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах.

Не вважаються спеціальними або ексклюзивними права, що надані за результатами конкурсів (тендерів, процедур закупівель), інформація про проведення яких разом з критеріями відбору попередньо оприлюднювалася та була наявна у публічному доступі, можливість участі у таких конкурсах (тендерах, процедурах закупівель) не була обмежена та якщо надання таких прав здійснювалося на основі об'єктивних критеріїв.

Отже, спеціальне/ексклюзивне право не виникає у разі якщо особи володіють такими правами не на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії органів державної влади або органом місцевого самоврядування; особи володіють такими правами, однак такі права не обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах; особи отримали такі права за результатами конкурсів (тендерів, процедур закупівель), інформація про проведення яких разом з критеріями відбору попередньо оприлюднювалася та була наявна у публічному доступі, можливість участі у таких конкурсах (тендерах, процедурах закупівель) не була обмежена та якщо надання таких прав здійснювалося на основі об'єктивних критеріїв.

Для прикладу, національний оператор поштового зв'язку має виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання поштового зв'язку.

Своєю чергою, Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII (зі змінами) регулює суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначає виключний перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, встановлює уніфікований порядок їх ліцензування, нагляд і контроль у сфері ліцензування, відповідальність за порушення законодавства у сфері ліцензування видів господарської діяльності.

Виходячи зі змісту статей 1, 2, 3, 7, 9 і 10 Закону та принципів державної політики у сфері ліцензування, право провадження суб'єктом господарювання визначеного виду господарської діяльності на підставі ліцензії, виданої у встановленому законодавством порядку, не обмежує провадження діяльності у сферах, визначених Законом, однією чи кількома особами, у зв'язку з однаковими умовами для отримання ліцензії будь-яким суб'єктом господарювання у разі дотримання ним встановлених законодавством вимог, тому не може розглядатися як спеціальне або ексклюзивне право.

Виходячи з пункту 2 частини 1 статті 3 Закону, цей Закон застосовується до замовників у сфері за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт - 5 мільйонів гривень.

Оскільки Закон не містить розмежування вартісних показників у залежності від походження коштів (бюджетні або власні), замовники у сфері керуються вартісними межами предмета закупівлі, визначеними у статті 3 Закону, незалежно від джерела фінансування такої закупівлі.

Відповідно до частини 3 статті 3 Закону у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тисяч гривень, замовник повинен дотримуватися принципів здійснення публічних закупівель та може використовувати електронну систему закупівель, у тому числі електронні каталоги для закупівлі товарів. У разі здійснення таких закупівель без використання електронної системи закупівель замовник обов'язково оприлюднює в електронній системі закупівель відповідно до статті 10 цього Закону звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

У Законі передбачено виключення, у разі яких діяльність не вважається діяльністю в окремих сферах господарювання. Перелік виключень зазначено у пунктах 1-3 частини 3 статті 2 Закону. У таких випадках діяльність юридичної особи не вважатиметься діяльністю у сфері і такий суб'єкт не є замовником.

Крім того, пунктами 1-13 частини 6 статті 3 Закону для замовників у сфері встановлено додатковий перелік випадків, коли Закон не застосовується щодо визначених предметів закупівлі. Закупівлі товарів, робіт і послуг у цих випадках не включаються замовниками у сфері до річного плану, виходячи з частини 3 статті 4 Закону, та не вимагається оприлюднення інформації про закупівлю у відповідності до статті 10 Закону.

Дія Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є, зокрема послуги фінансових установ, у тому числі міжнародних фінансових організацій, щодо надання кредитів, гарантій, фінансового лізингу та послуги, допоміжні до фінансових послуг.

Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг, якщо надавачем послуг є резидент. Якщо надавачем послуг є нерезидент, під фінансовими послугами розуміються послуги, визначені законодавством країни реєстрації такого нерезидента як фінансові та які він має право надавати згідно із законодавством країни його реєстрації, про що замовнику надається документальне підтвердження.

Державне регулювання та нагляд за наданням фінансових послуг і дотриманням законодавства у відповідній сфері здійснює в межах своїх повноважень Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Крім того, Національний банк України відповідно до покладених на нього функцій здійснює банківське регулювання, яке полягає зокрема у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків.

Таким чином, у разі якщо замовником передбачена закупівля послуг фінансових установ або міжнародних фінансових організацій, а саме щодо надання кредитів, гарантій, фінансового лізингу та послуг, допоміжних до фінансових послуг, така закупівля здійснюється без проведення процедур закупівель.

Дія Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є товари, роботи і послуги, закупівля яких становить державну таємницю відповідно до Закону України «Про державну таємницю»,

або які згідно із законами України потребують спеціальних заходів безпеки. Замовник здійснює таку закупівлю без застосування процедур, визначених Законом.

Закон України «Про державне оборонне замовлення» визначає загальні правові засади планування і формування державного оборонного замовлення та регулює особливості відносин, пов'язаних з визначенням та здійсненням процедур закупівлі продукції, виконанням робіт та наданням послуг оборонного призначення (продукція, роботи і послуги).

Відповідно до пункту 3 статті 1 України «Про державне оборонне замовлення» державне оборонне замовлення - засіб державного регулювання економіки для задоволення наукових та матеріально-технічних потреб із забезпечення національної безпеки і оборони шляхом планування обсягу фінансових ресурсів, визначення видів та обсягів продукції, робіт і послуг, а також укладення з виконавцями державних контрактів на постачання (закупівлю) продукції, робіт і послуг.

Згідно з частиною 2 статті 7 Закону України «Про державне оборонне замовлення», державні замовники з оборонного замовлення здійснюють відбір виконавців з постачання (закупівлі) продукції, робіт і послуг:

- якщо їх закупівля за оборонним замовленням становить державну таємницю, то у порядку, передбаченому Законом про оборонне замовлення;

- в інших випадках - у порядку, визначеному законами України «Про публічні закупівлі» та «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони».

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Службу безпеки України» забезпечення охорони державної таємниці є завданням Служби безпеки України.

Дія Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі та інше нерухоме майно.

Згідно з частиною 1 статті 181 ЦК до нерухомих речей (нерухоме майно, нерухомість) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення.

У свою чергу, відповідно до статті 190 ЦК майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Майнові права є неспоживною річчю. Майнові права визнаються речовими правами.

У разі якщо предметом закупівлі є придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі, інше нерухоме майно, то таку закупівлю замовник здійснює без проведення процедур закупівель.

Особливості здійснення процедур закупівлі, визначених Законом, встановлюються окремими законами для таких товарів, робіт і послуг:

- 1) послуги з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням;
- 2) товари і послуги, закупівля яких здійснюється відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону;
- 3) послуги енергосервісу.

Питання для самоконтролю та дискусії

1. З яких етапів складається процес планування закупівель?
2. Яким документом визначається порядок визначення предмета закупівлі?
3. Що таке тендерна документація відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі»?
4. Які вартісні межі застосування спрощеної закупівлі при закупівлі товарів, робіт та послуг?
5. Від якої очікуваної вартості предмета закупівлі проводяться відкриті торги?
6. Хто може бути уповноваженою особою з публічних закупівель?
7. Який орган державної влади здійснює контроль у сфері публічних закупівель?

8. Назвіть етапи проведення спрощеної закупівлі із застосуванням електронної системи закупівель?
9. Хто належить до Замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання?
10. На які закупівлі не поширюється дія Закону України «Про публічні закупівлі»?

Практичні завдання

1. Користуючись ресурсом bi.prozorro.org оцінити якість планування у Замовників та виявити помилки у Планах замовників, перелік яких надано викладачем.
2. Опишіть процес планування здійснення публічних закупівель в сучасних умовах.
3. Проаналізувати специфіку роботи електронних майданчиків системи публічних закупівель Prozorro за рівнями акредитації, обґрунтувати вибір і запропонувати найкращий.
4. Назвіть процедури здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, що регулюються окремими законодавчими актами, наведіть реальні приклади за даними платформи Prozorro у 2023 році.

Тести

1. Учасником процедури закупівлі може стати ...
 - а) виключно юридична особа, яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі;
 - б) виключно фізична особа, у тому числі фізична особа – підприємець, яка подала тендерну пропозицію;
 - в) фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець чи юридична особа (резидент або нерезидент), яка подала тендерну пропозицію або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі.
2. Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» товари - це ...
 - а) транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, поточний ремонт, поточний ремонт з розробленням проектної документації;
 - б) продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів;
 - в) розроблення проектної документації на об'єкти будівництва, науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування.
3. Замовник повинен проводити спрощену закупівлю при вартості предмета закупівлі ...
 - а) від 1 гривні до 200 тисяч гривень для замовників, визначених пунктами 1–3 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі», та до 1 мільйона гривень для замовників в окремих сферах господарювання, визначених пунктом 4 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі»;
 - б) від 50 тисяч гривень до 200 тисяч гривень для замовників, визначених пунктами 1–3 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі», та від 50 тисяч гривень до 1 мільйона гривень для замовників, визначених пунктом 4 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі»;
 - в) від 100 тисяч гривень до 1 мільйона гривень для замовників, визначених пунктом 4 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі».
4. Закупівля поточного ремонту - це
 - а) товар;
 - б) робота;
 - в) послуга.
5. Органом оскарження у сфері державних закупівель є ...

- а) Комісія з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;
 - б) Антимонопольний комітет України;
 - в) Адміністративний суд.
6. Громадський контроль у сфері публічних закупівель забезпечується через ...
- а) через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», зокрема шляхом здійснення аналізу і моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель;
 - б) через доступ до інформації в електронній системі закупівель, можливий лише після сплати мита;
 - в) через доступ в електронній системі закупівель лише до інформації щодо планів закупівель.
7. Мінімальна кількість учасників аукціону при спрощеній закупівлі складає ...
- а) два учасника;
 - б) три учасника;
 - в) чотири учасника.
8. Якщо подано менше ніж дві тендерні пропозиції при проведенні відкритих торгів, то
- а) укладається договір з одним учасником, який подав тендерну пропозицію;
 - б) електронною системою закупівель автоматично оголошується новий тендер;
 - в) тендер автоматично відміняється електронною системою закупівель.
9. Замовник укладає договір про закупівлю з переможцем спрощеної закупівлі
- а) протягом п'яти днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю;
 - б) на наступний день після оприлюднення повідомлення про намір укласти договір про закупівлю, але не пізніше ніж через 20 днів;
 - в) не раніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю.
10. Дія Закону України «Про публічні закупівлі» не поширюється на випадок, якщо предметом закупівлі є
- а) придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі та інше нерухоме майно;
 - б) надання послуг поштового зв'язку;
 - в) забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам.

Джерела

Використана література

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n801>
2. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 р. № 3660-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>
3. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
4. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015>
5. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>
6. Про затвердження Порядку визначення предмета закупівлі: Наказ Мінекономрозвитку України від 15.04.2020 №708. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0500-20>
7. Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків: Постанова КМУ від 24.02.2016 №166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2016>

8. Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі: Наказ Міністерства економічного розвитку України від 18.02.2020 № 275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0275915-20>

9. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022>

10. Офіційний сайт електронної системи публічних закупівель Prozorro. URL: <http://prozorro.gov.ua>

11. Моніторинговий портал DOZORRO. URL: <https://dozorro.org>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>

2. Єдиний закупівельний словник та система електронних державних закупівель ЄС: пояснення та рекомендації – К.: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2019. – 19 с. <https://export.gov.ua/269-iedinii-zakupivelnii-slovnik-ta-sistema-elektronnikh-derzhavnikh-zakupivel-ies-poiasnennia-ta-rekomendatsii>

3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

4. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Тема 3. Процедури закупівлі, їх види та характеристика

Поняття та їх визначення

Аукціон – спеціально організований і періодично дієвий ринок продажу товарів, майна з публічного торгу покупцеві, який запропонував найвищу ціну.

Відкриті торги – один із найбільш популярних видів закупівель, що проводяться державними чи комерційними замовниками.

Двоетапні торги – особливий спосіб закупівлі товарів, послуг чи робіт, при якому відбувається надання та розгляд тендерних заявок у два етапи.

Запит цінних пропозицій – спрощений тип тендерної процедури, в якій замовник публікує оголошення та збирає пропозиції постачальників.

Замовник – розпорядник державних коштів, який здійснює закупівлю в порядку, визначеному цим Законом, при цьому замовником вважається суб'єкт, тендерний комітет якого проводить процедуру закупівлі та який одночасно укладає з переможцем договір про закупівлю, крім випадків здійснення закупівлі товарів на засадах міжвідомчої координації.

Конкурентні переговори – спосіб ведення переговорів, заснований на досягненні цілей на благо однієї сторони і, отже, на шкоду іншій.

Конкурентний діалог – одна з процедур для проведення закупівель державними замовниками (описується у Розділі V закону «Про публічні закупівлі»). Конкурентний діалог застосовується як виключення. Його особливість – можливість проведення індивідуальних чи групових переговорів з учасниками тендеру.

Кваліфікаційна документація - документація, що готується замовником та передається учасникам для підготовки ними кваліфікаційних пропозицій при проведенні попередньої кваліфікації учасників.

Кваліфікаційна пропозиція - пропозиція, яка готується та подається учасником замовнику відповідно до вимог кваліфікаційної документації.

Конкурс – змагання, в процесі якого відбирається найбільш гідний перемоги учасник (учасники) або найкраща пропозиція (матеріальна чи нематеріальна).

Критерії вибору – об'єктивні параметри та вимоги, за якими оцінюють та порівнюють пропозиції учасників для визначення переможця закупівлі.

Лот – визначена замовником (за обсягом, номенклатурою чи місцем поставки товару (виконання робіт, надання послуг) частина товарів, робіт чи послуг, на яку, в межах єдиної процедури закупівлі, учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції. Кількість тендерних пропозицій на кожен окрему частину предмета закупівлі не може бути меншою ніж три.

Ліцензування – видача, переоформлення та анулювання ліцензій, видача дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контроль за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов, видача розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування.

Ліцензія – документ державного зразка, який засвідчує право ліцензіата на провадження зазначеного в ньому виду господарської діяльності протягом визначеного строку за умови виконання ліцензійних умов.

Прозорість – принцип закупівель, що передбачає публічний характер інформації про процедуру та учасників, забезпечуючи рівні умови для всіх учасників.

Процедура закупівлі – послідовність кроків та дій, які здійснюються в рамках закупівельного процесу, від підготовки тендерної документації до укладання контракту з переможцем.

Переможець процедури закупівлі – учасник, тендерна пропозиція якого в результаті оцінки визнана найкращою та акцептована.

Послуги – будь-яка закупівля, крім товарів та робіт, включаючи підготовку спеціалістів, забезпечення транспортом і зв'язком, освоєння технологій, наукові дослідження, медичне та побутове обслуговування, а також консультаційні послуги, до яких належать послуги, пов'язані з консультуванням, експертизою, оцінкою, підготовкою висновків і рекомендацій.

Рамкова угода – документ, який підтверджує згоду двох чи більше сторін співпрацювати протягом деякого визначеного проміжку часу.

Суб'єкт господарювання – зареєстрована в установленому законодавством порядку юридична особа незалежно від її організаційно - правової форми та форми власності, яка провадить господарську діяльність, крім органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності.

Спрощені закупівлі – придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тис. грн та є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 і 2 частини 1 статті 3 Закону*, шляхом проведення «спрощеної закупівлі» через систему Prozorro.

Тендерна документація – документація, що готується замовником та передається учасникам для підготовки ними тендерних пропозицій щодо предмету закупівлі, визначеного замовником відповідно до цього Закону.

Тендерна пропозиція – пропозиція щодо певного предмета закупівлі, яка готується та подається учасником замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Тендерний комітет – група спеціалістів замовника, призначена відповідальною за здійснення процедур закупівлі згідно з положеннями цього Закону.

Товари – продукція будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому, газоподібному стані, включаючи електроенергію, а також послуги, пов'язані з поставкою товарів, якщо їх вартість не перевищує вартості таких товарів.

Торги – здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів (тендера) згідно з процедурами (крім процедури закупівлі в одного учасника), встановленими цим.

Торгівля – будь-які операції, що здійснюються за договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на товари.

Учасник процедури закупівлі (учасник) – - фізична чи юридична особа (резидент або нерезидент), що підтвердила намір взяти участь у процедурі закупівлі та подає чи подала тендерну пропозицію.

Основні теоретичні положення

3.1. Основні етапи здійснення процедури відкритих торгів з використанням електронної системи публічних закупівель

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон) відкриті торги є основною процедурою закупівлі. Для обрання цієї процедури замовнику не потрібна наявність додаткових підстав та обґрунтувань. Достатньо розуміти, що для поставки необхідного товару або надання послуги на ринку існує кілька потенційних постачальників. Однак, плануючи проведення цієї процедури, слід враховувати, що порядок і строки її проведення залежать від очікуваної вартості предмета закупівлі.

В Законі описано по суті дві різні процедури відкритих торгів: для закупівель нижче порогів ЄС (так звані «українські» відкриті торги) – більш коротка процедура із застосуванням посткваліфікації, а вище зазначених порогів (так звані «європейські» відкриті торги, або відкриті торги з публікацією англійською мовою) – традиційний відкритий тендер, який має стандартні строки проведення та передбачає спочатку проведення перевірки кваліфікації учасників і технічних характеристик і тільки після цього оцінки поданих пропозицій шляхом проведення аукціону. Перш ніж перейти до опису відкритих торгів, розглянемо пороги для застосування даних процедур у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Пороги для відкритих торгів

Звичайні закупівельники	Закупівельники монополісти	Як проводити закупівлю:
від 200 тис. грн. (1,5 млн. грн. для робіт) до 133 тис. євро* (5 150 тис. євро для робіт)	від 1 млн. грн. (5 млн. грн. для робіт) до 133 тис. євро (5 150 тис. євро для робіт)	Відкриті торги (так звані «українські»)
від 133 тис. євро (5 150 тис. євро для робіт)		Відкриті торги з публікацією англійською мовою (так звані «європейські»)

*Курс євро визначається згідно з офіційним курсом НБУ на день оприлюднення оголошення про закупівлю

Загально процедуру «українських» відкритих торгів можна поділити на 5 етапів, розглянемо їх на рис. 3.1.

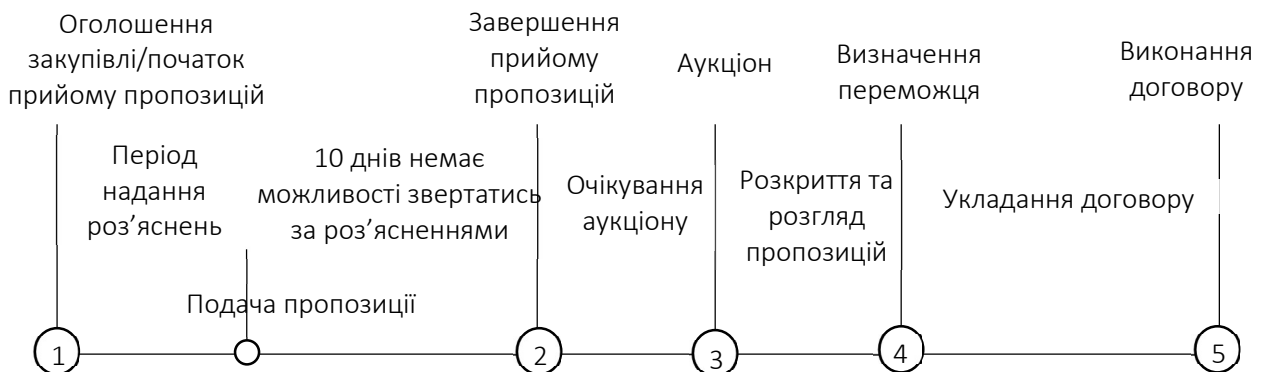

Рис. 3.1. Етапи проведення «українських» відкритих торгів

1-2 Період подачі пропозицій. Розпочинаючи цю процедуру, замовник в електронній системі закупівель Prozorro (далі – система Prozorro) розміщує оголошення про проведення відкритих торгів та тендерну документацію, в якій, зокрема, визначає технічні вимоги, яким має відповідати предмет закупівлі, вимоги до кваліфікації, досвіду та доброчесності учасників, а також встановлює кінцевий строк подання тендерних пропозицій. Тривалість періоду подачі пропозицій становить від 15 календарних днів. Протягом цього етапу замовник може вносити зміни до оголошення та тендерної документації, а учасники – подавати свої пропозиції та/або звертатись через систему Prozorro з запитаннями/вимогами (крім останніх 10 днів, як показано на рис. 3.1). Якщо протягом періоду подачі пропозицій учасник звертається з запитанням/вимогою, замовник зобов'язаний відповісти на нього протягом 3 робочих днів з моменту публікації звернення в електронній системі та оприлюднити роз'яснення в системі Prozorro протягом одного дня.

Важливо знати, що закупівля автоматично призупиняється і не переходить на етап «Аукціон», якщо на момент закінчення періоду подачі пропозицій залишилися питання/вимоги без відповіді замовника. Для розблокування процедури замовнику необхідно самостійно внести зміни до кінцевого строку періоду подачі пропозицій, продовживши термін не менше ніж на 7 днів, та надати відповідь на запитання/вимогу.

Якщо по завершенні періоду подачі пропозицій на торги було подано менше двох пропозицій, торги скасовуються системою автоматично.

2-3 Очікування аукціону – Аукціон. Після завершення періоду подання пропозицій системою автоматично визначається дата та час аукціону (в робочий день і робочий час).

У особистому кабінеті відображатиметься посилання на аукціон. Можна перейти за посиланням і спостерігати за перебігом аукціону. До початку аукціону не видно кількості поданих тендерних пропозицій. Аукціон відбувається у 3 етапи, протягом яких учасники матимуть можливість почергово зменшувати запропоновані ціни не менше ніж на крок аукціону, визначений замовником в оголошенні.

Також посилання на аукціон буде загальнодоступним на веб-порталі prozorro.gov.ua. Після завершення аукціону система Prozorro автоматично розкриє всю інформацію про учасників та їхні пропозиції для того, щоб замовник мав можливість провести розгляд поданих документів і визначити їх відповідність вимогам тендерної документації.

3-4 Розкриття та розгляд пропозицій. В «українських» відкритих торгах розгляд пропозицій починається з пропозиції учасника, що запропонував в аукціоні найменшу ціну. На розгляд кожної пропозиції відводиться не більше ніж 5 робочих днів. У простих випадках замовник може розглянути пропозицію і за 1 день, а в складних – [Закон](#) дає змогу обґрунтовано подовжити цей строк до 20 робочих днів.

Протягом цього часу, але не пізніше, ніж за 2 дні до завершення строку розгляду пропозиції учасника, якщо замовник знайшов порушення у пропозиції, він зобов'язаний направити через електронну систему запит на усунення порушення. Учасник протягом 24 годин з моменту отримання звернення може виправити помилку та оновити свою тендерну пропозицію. Відповідна опція отримала неофіційну назву «24 години на виправлення помилок».

У своєму запиті замовник повинен зазначити:

перелік виявлених невідповідностей;

посилання на вимогу (вимоги) тендерної документації, щодо якої (яких) виявлені невідповідності;

перелік інформації та/або документів, які повинен подати учасник для усунення виявлених невідповідностей.

Замовник може розмістити повідомлення про усунення порушення учасником лише один раз.

Якщо учасник не виправив помилку у строк, замовник відхиляє його пропозицію та переходить до розгляду пропозиції наступного учасника, для якого також діє «правило 24 годин».

Якщо подана учасником пропозиція повністю відповідає тим вимогам, що висувались замовником у тендерній документації, такий учасник визначається переможцем, а пропозиції інших учасників навіть не розглядаються. Навіть якщо за результатами розгляду залишилась одна пропозиція,

що відповідає всім вимогам, учасник, який її подав, визначається переможцем. У разі ж відхилення всіх пропозицій учасників такий тендер буде скасовано.

4-5 Укладання договору. Після розміщення замовником рішення про визначення учасника переможцем система Prozorro автоматично сформує та оприлюднить повідомлення про намір укласти договір, а також розішле інформацію всім учасникам тендера щодо вибору переможця.

Після цього учасники, які не згодні з рішенням замовника, мають право протягом 10 днів подати скаргу до органу оскарження. Такі дії учасника зупинять подальший перебіг процедури закупівлі, і замовник не зможе укласти договір до прийняття рішення за результатами розгляду цієї скарги.

Якщо ж оскарження не було, тоді учасник-переможець повинен протягом 5 днів з моменту оприлюднення повідомлення про намір укласти договір надати документи, що підтверджують відповідність підстав, визначених [статтею 17 Закону](#). Ненадання учасником документів у зазначений строк буде підставою для відхилення його пропозиції та обрання іншого учасника переможцем тендера.

Згідно із [Законом](#) договір про закупівлю між замовником та учасником-переможцем може бути укладений не раніше ніж через 10 днів і не пізніше ніж через 20 днів з моменту оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

Головною особливістю відкритих торгів з публікацією англійською мовою (рис. 3.2) є додатковий період «Пре-кваліфікація» та публікація частини оголошення англійською мовою.

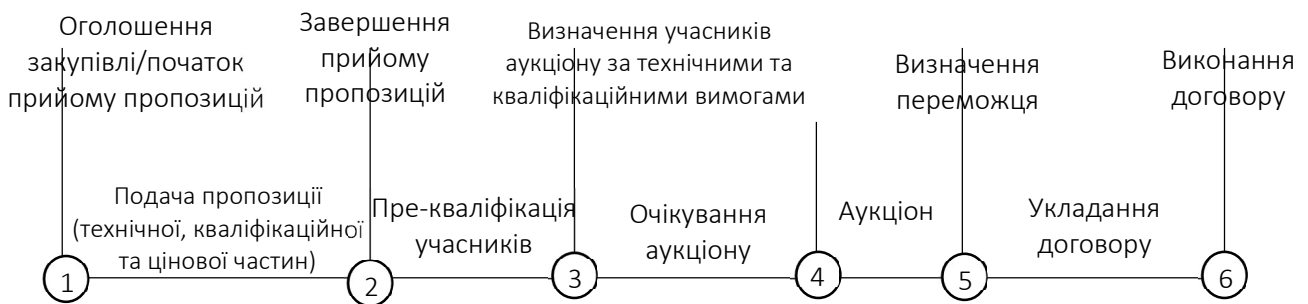

Рис. 3.2. Етапи проведення «європейських» відкритих торгів

Під час оголошення замовником дублюється англійською мовою:
назва замовника (трансліт);
контактна інформація;
інформація про предмет закупівлі;
інформація про гарантійне забезпечення.

А також зазначається основна контактна особа, та додаткова для надання відповіді учасникам іноземною мовою.

1-2 Період подачі пропозицій. Порядок дій на початку «європейських» відкритих торгів практично збігається з «українськими», оскільки замовник так само має оприлюднити в системі Prozorro оголошення про проведення відкритих торгів і тендерну документацію. Однак додатково до оголошення українською мовою замовник заповнює основні пункти оголошення англійською мовою.

Крім того, визначаючи кінцевий строк подання пропозицій, замовник не може встановити його меншим ніж 30 календарних днів. Саме такий мінімальний строк на подання тендерних пропозицій вимагається Директивами ЄС і міжнародними стандартами у сфері публічних закупівель.

Закупівля скасовується електронною системою автоматично у разі допущення до оцінки менше двох тендерних пропозицій у процедурі відкритих торгів.

2-3 Період пре-кваліфікації. На цьому етапі розкриваються всі документи пропозицій учасників (крім ціни). Замовник розглядає та проводить оцінку всіх пропозицій вимогам тендерної документації, у тому числі статті 17 Закону, та приймає рішення по кожній з поданих пропозицій – допускати учасника

до аукціону чи відхилити. По завершенні оцінки всіх пропозицій електронна система формує протокол розгляду пропозицій. Лише підтверджені замовником учасники матимуть право взяти участь у аукціоні.

3-4 Очікування аукціону. Система планує аукціон таким чином, щоб час до початку аукціону становив не менше 5 днів. У час, що визначений системою, аукціон розпочинається автоматично. Аукціон проходить так само, як у відкритих торгах «українських».

Під час аукціону Ви не маєте можливості на щось вплинути, Ви просто спостерігаєте. Після аукціону система розташує Постачальників від найдешевшої пропозиції до найдорожчої.

4-6 Визначення переможця та укладання договору. Розмістивши рішення про визначення учасника переможцем, замовник дозволить системі Prozorro автоматично згенерувати та оприлюднити повідомлення про намір укласти договір, а також розіслати цю інформацію всім учасникам торгів.

Учасник-переможець протягом 5 днів з моменту оприлюднення повідомлення про намір укласти договір має надати замовнику документи, що підтверджують відповідність підстав, визначених [статтею 17 Закону](#). В іншому випадку замовник буде змушений відхилити його пропозицію і обрати переможцем іншого учасника, що був допущений до оцінки.

Договір про закупівлю між замовником та учасником-переможцем у цій процедурі так само може бути укладений не раніше ніж через 10 днів і не пізніше ніж через 20 днів з моменту оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

3.2. Алгоритм проведення процедури конкурентного діалогу згідно Закону України «Про публічні закупівлі»

Відповідно до ст. 34 Закону України «Про публічні закупівлі» [конкурентний діалог](#) може застосовуватися замовником за наявності однієї з таких умов:

- 1) замовник не може визначити вимоги до предмета закупівлі внаслідок його природи, складності, зокрема у разі закупівлі юридичних послуг, розробки і впровадження інформаційних систем, програмних продуктів, здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок;
- 2) виконання договору про закупівлю передбачає розробку проекту виконання робіт (надання послуг) або використання нових інноваційних технологій;
- 3) замовник не може визначити точну технічну специфікацію з використанням наявних технічних стандартів.

[Конкурентний діалог](#) не застосовується у разі закупівлі робіт і послуг з готовим проектом їх виконання або надання.

Процедура конкурентного діалогу складається з двох етапів:

1 етап - для визначення технічних умов. На першому етапі конкурентного діалогу всім учасникам пропонується подати тендерну пропозицію, в якій надається інформація про відповідність учасника процедури закупівлі кваліфікаційним критеріям, вимогам, визначеним замовником у тендерній документації, та опис рішення про закупівлю без зазначення ціни.

Інформація з описом рішення про закупівлю для першого етапу конкурентного діалогу подається в тендерній пропозиції окремим файлом.

Строк подання тендерних пропозицій для участі на першому етапі конкурентного діалогу не повинен бути меншим, ніж 30 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурентного діалогу в системі Prozorro.

Під час розкриття тендерних пропозицій для участі на першому етапі конкурентного діалогу автоматично розкривається вся інформація, зазначена в тендерних пропозиціях учасників, крім інформації з описом рішення про закупівлю, що відкривається лише замовнику.

Якщо до участі в процедурі закупівлі подано менше 3 пропозицій, то замовник має скасувати торги. Якщо пропозицій було подано 3 або більше, то замовник переходить до розгляду пропозицій учасників на відповідність вимогам, встановленим у тендерній документації та оцінює пропозиції і по кожній пропозиції приймає рішення відхилити (обґрунтувавши, чому) або допустити/запросити до переговорів.

Замовник проводить переговори з кожним учасником процедури закупівлі окремо, а також додатково можуть проводитися спільні зустрічі з усіма учасниками. Під час переговорів можуть бути обговорені всі аспекти закупівлі з метою визначення засобів та рішення щодо робіт або послуг, що планується закупити. Замовник під час переговорів не має права застосовувати дискримінаційний підхід до різних учасників процедури закупівлі та розкривати іншим учасникам запропоновані рішення або іншу конфіденційну інформацію, отриману від учасника процедури закупівлі, який бере участь у переговорах, без його згоди.

Не підлягають обговоренню мінімальні вимоги до предмета закупівлі та критерії оцінки.

Після проведених переговорів замовник, визначившись з вимогами до предмета закупівлі, вносить зміни до тендерної документації щодо технічних вимог та вимог до якості предмета закупівлі.

Протягом 5 днів після формування та публікації протоколу розгляду пропозицій замовник не може оголосити початок 2 етапу конкурентного діалогу. Цей час дається на оскарження рішення допуску/недопуску до 2 етапу конкурентного діалогу.

2 етап - проходить сам аукціон на пониження і визначається переможець. На другому етапі конкурентного діалогу учасники процедури закупівлі повинні подати остаточні тендерні пропозиції із зазначенням ціни. Строк подання тендерних пропозицій на другому етапі конкурентного діалогу становить не менше 15 днів з дня отримання запрошення взяти участь у другому етапі конкурентного діалогу.

Перед 2 етапом замовник не може змінити такі поля:

- підтип процедури «Відкриті торги» чи «Відкриті торги з публікацією англійською мовою»;
- очікувана вартість закупівлі;
- нецінові показники;
- гарантія.

З учасником, якого визначено переможцем процедури закупівлі, замовник укладає договір про закупівлю згідно з вимогами Закону.

3.3. Механізм реалізації переговорної процедури закупівлі

Переговорна процедура закупівлі – це процедура, що використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками.

Переговорна процедура закупівлі принципово відрізняється від інших процедур (відкритих торгів і конкурентного діалогу):

під час проведення переговорної процедури закупівлі не проводиться аукціон;
переговорна процедура не передбачає створення та публікацію тендерної документації;
строки проведення цієї процедури є мінімальними і можуть складати 11 днів (6 днів при певних умовах);

Замовник використовує переговорну процедуру як виняток і лише при наявності та документальному підтвердженні однієї із підстав, що перераховані в частині 2 статті 40 Закону «Про публічні закупівлі».

Переговорна процедура закупівлі застосовується за таких умов:

якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання за наявності одного з таких випадків, зазначених у п.2 ч.2 ст. 40 Закону «Про публічні закупівлі»;

якщо у замовника виникла нагальна потреба здійснити закупівлю у разі, зазначеному у п.3 ч.2 ст. 40 Закону «Про публічні закупівлі»;

якщо було двічі відмінено процедуру відкритих торгів;

якщо після укладення договору про закупівлю у замовника виникла необхідність у постачанні додаткового обсягу товару у того самого постачальника;

закупівлі юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України, у тому числі з метою захисту національної безпеки і оборони;

якщо після укладення договору про закупівлю у замовника виникла необхідність у закупівлі додаткових аналогічних робіт чи послуг у того самого учасника;

закупівлі товарів за процедурою відновлення платоспроможності боржника згідно із законодавством.

Для застосування переговорної процедури закупівлі необхідне рішення тендерного комітету/Уповноваженої особи, яке оформлюється у вигляді протоколу.

Для проведення процедури Замовник спочатку проводить переговори з Постачальником (-ами), між ними визначається вартість договору, відповідність Постачальника (-ів) кваліфікаційним критеріям, а товару - технічним вимогам тощо. За результатами проведених переговорів Замовник приймає рішення про намір укласти договір. В особистому кабінеті на Майданчику заповнює форму повідомлення про намір укласти договір під час застосування переговорної процедури закупівлі, оприлюднює його на веб-порталі Уповноваженого органу. Це повідомлення має бути опубліковане протягом одного дня з дня прийняття рішення. Замовник укладає договір про закупівлі, але не раніше, ніж через 10 днів (або може бути укладений за скороченою процедурою, тобто не раніше, ніж через 5 днів з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

Детальніше розглянемо, що публікується в системі Prozorro та в які строки при проведенні переговорної процедури закупівлі:

повідомлення про намір укласти договір – протягом 1 дня з дня прийняття рішення про намір укласти договір (оприлюднює замовник);

договір про закупівлю – протягом 3 робочих днів з дня його укладення (оприлюднює замовник);

звіт про результати проведення процедури закупівлі – автоматично формується електронною системою та оприлюднюється на порталі протягом 1 дня після оприлюднення замовником договору про закупівлю;

повідомлення про внесення змін до договору – протягом 3 робочих днів з дня внесення змін (оприлюднює замовник);

звіт про виконання договору – протягом 20 робочих днів з дня закінчення строку дії договору, виконання договору або його розірвання (оприлюднює замовник).

Переговорна процедура закупівлі відміняється замовником у разі:

1) якщо замовником допущено порушення, що вплинуло на об'єктивність визначення переможця процедури закупівлі;

2) неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства щодо закупівель;

3) відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт чи послуг;

4) скорочення видатків бюджету на закупівлю товарів, робіт чи послуг;

5) невідписання договору про закупівлю у строк 35 днів (20 днів - у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених п. 3 ч. 2 ст. 40 Закону, а також у разі закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її передання та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, централізованого постачання гарячої води, послуг з централізованого опалення, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та/або водовідведення та послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування) з дня оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю.

Переговорна процедура закупівлі може бути відмінена замовником частково (за лотом).

Питання для самоконтролю та дискусії

1. Які є види процедур відкритих торгів?
2. Чим «українські» відкриті торги відрізняються від «європейських»?
3. Які особливості проведення аукціону у відкритих торгах?

4. За яких умов застосовується конкурентний діалог?
5. Що відбувається на першому етапі конкурентного діалогу?
6. Що таке переговорна процедура закупівлі?
7. В чому полягає відмінність переговорної процедури закупівлі від інших процедур?
8. За яких умов застосовується переговорна процедура закупівлі?
9. У яких випадках може бути відмінена переговорна процедура закупівлі?
10. Що публікується в системі Prozorro при проведенні переговорної процедури закупівлі?

Практичні завдання

1. На прикладі річного плану закупівель Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (чи іншої організації) за 2023 рік, розміщеного в системі публічних закупівель Prozorro, сформулювати орієнтовний річний план закупівель організації на 2024 рік з вказанням обов'язкових полів для заповнення замовником:

1. Найменування замовника.
2. Код згідно з ЄДРПОУ замовника.
3. Конкретна назва предмета закупівлі.
4. Коди відповідних класифікаторів предмета закупівлі (за наявності).
5. Код згідно з КЕКВ (дія бюджетних коштів).
6. Розмір бюджетного призначення за кошторисом або очікувана вартість предмета закупівлі
7. Процедура закупівлі.
8. Орієнтовний початок проведення процедури закупівлі.
9. Примітки.

2. На основі даних договору (купівлі-продажу/надання послуг/виконання робіт), описати процедуру розміщення звіту про укладений договір в системі Рогогто. Необхідно відмітити, що саме обов'язково зазначається у Звіті про укладений договір.

3. Виберіть та проаналізуйте приклади оприлюднення річного плану на веб-порталі Уповноваженого органу через майданчик; приклади внесення змін та корегування планів на майданчиках.

Тести

1) Чи правильним є твердження, що «головною особливістю відкритих торгів з публікацією англійською мовою є додатковий період «Пре-кваліфікація» та публікація частини оголошення англійською мовою»?

А – Так

Б – Ні

2) Чи правильним є твердження, що «для застосування переговорної процедури закупівлі необхідне рішення тендерного комітету/Уповноваженої особи, яке оформлюється у вигляді протоколу»?

А – Так

Б – Ні

3) Чи правильним є твердження, що «під час проведення переговорної процедури закупівлі не проводиться аукціон»?

А – Так

Б – Ні

4) Зі скількох етапів складається конкурентний діалог? (Оберіть 1 правильне твердження)

А – 5

Б – 6

В – 2

5) Зі скількох етапів складається процедура «європейських» відкритих торгів? (Оберіть 1 правильне твердження)

А – 5

Б – 6

В – 2

6) Які поля замовник не може змінити перед 2 етапом конкурентного діалогу? (Оберіть 2 правильні твердження)

А – перелік учасників

Б – очікувана вартість закупівлі

В – гарантія

7) Що публікується в системі Prozorro при проведенні переговорної процедури закупівлі?
(Оберіть 2 правильні твердження)

- А – договір про закупівлю Б – очікувана вартість закупівлі
В – повідомлення про внесення змін до договору

8) Визначте правильну послідовність у переліку етапів «українських» відкритих торгів:

- А – аукціон Б – виконання договору
В – оголошення закупівлі/початок прийому пропозицій
Г – завершення прийому пропозицій
Ґ – визначення переможця

9) Визначте правильну послідовність у переліку етапів «європейських» відкритих торгів:

- А – визначення учасників аукціону за технічними та кваліфікаційними вимогами
Б – визначення переможця
В – завершення прийому пропозицій
Г – виконання договору
Ґ – оголошення закупівлі/початок прийому пропозицій Д – аукціон

10) Встановіть відповідність між поняттям та його значенням:

А – Відкриті торги	1 – процедура, що використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками
Б – Конкурентний діалог	2 – один із найбільш популярних видів закупівель, що проводяться державними чи комерційними замовниками
В – Переговорна процедура закупівлі	3 – тип закупівлі, який використовується державними замовниками для закупівель товарів/робіт/послуг, коли спочатку необхідно провести переговори з учасниками тендеру

Джерела

Використана література

1. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
2. Відкриті торги: строки проведення. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/procedura-vidkriti-torgi>
3. Конкурентний діалог. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/procedura-konkurentniy-dialog>
4. Методичний посібник з публічних закупівель. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>
5. Особливості проведення процедури закупівлі «Відкриті торги». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA010178
6. Переговорна процедура закупівлі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/peregovorna-procedura-zakupivli>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>
2. Єдиний закупівельний словник та система електронних державних закупівель ЄС : пояснення та рекомендації – К. : Мінекономрозвитку і торгівлі України. – 2019. – 19 с. <https://export.gov.ua/269->

[iedinii zakupivelnii slovník ta sistema elektronnikh derzhavnikh zakupivel ies poiasnennia ta rekomendatsii](#)

3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року).
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

4. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників.
<https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Тема 4. Методичні засади підготовки та затвердження тендерної документації

Поняття та їх визначення

Замовник – організація або установа, яка оголошує тендер та є замовником послуг чи товарів.

Затвердження тендерної документації – це процес підтвердження та схвалення тендерної документації замовником або компетентними органами перед її публікацією та початком тендерного процесу.

Контракт – офіційний документ, що встановлює умови та деталі угоди між замовником та переможцем тендеру щодо виконання робіт або надання послуг.

Критерії оцінки – оцінювальні фактори та вагові коефіцієнти, за якими тендерна комісія проводить оцінку та рейтинг пропозицій учасників.

Пропозиція – документ, що містить пропозицію учасника тендеру з цінами, технічними деталями та іншими умовами виконання робіт або надання послуг.

Тендерна документація – сукупність документів, що містять інформацію про умови проведення тендеру або конкурсу, включаючи технічне завдання, умови участі, форми пропозицій, контракт.

Тендерна комісія – організаційна структура, яка відповідає за підготовку, проведення та оцінку пропозицій у рамках тендерного процесу.

Тендерний процес – сукупність дій, етапів та процедур, що включають підготовку та розгляд тендерної документації, подання пропозицій учасниками, оцінку пропозицій, вибір переможця та укладання контракту.

Технічне завдання – документ, що містить детальний опис вимог та вказівок щодо виконання робіт або надання послуг в рамках тендеру.

Учасник тендеру: Організація або підприємство, яке бажає взяти участь у тендерному процесі та подати свою пропозицію.

Основні теоретичні положення

4.1 Порядок підготовки і затвердження тендерної документації

Тендерна документація – дані на підставі яких Постачальники будуть готувати свої пропозиції. В ній Ви прописуєте кваліфікаційні критерії до постачальників, технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, прикріплюєте проект договору, зазначаєте критерії та методику оцінки тендерних пропозицій, інформацію про мову, валюту тощо.

Детальний перелік інформації, яку повинна містити тендерна документація згідно статті 22 Закону України «Про публічні закупівлі» [1]

Тендерна документація безоплатно оприлюднюється замовником разом з оголошенням про проведення конкурентних процедур закупівель в електронній системі закупівель для загального доступу шляхом заповнення полів в електронній системі закупівель. Тендерна документація не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав.

У тендерній документації зазначаються такі відомості:

1) інструкція з підготовки тендерних пропозицій;

2) один або декілька кваліфікаційних критеріїв відповідно до статті 16 цього Закону, підстави, встановлені статтею 17 цього Закону, та інформація про спосіб підтвердження відповідності учасників установленим критеріям і вимогам згідно із законодавством. Для об'єднання учасників замовником зазначаються умови щодо надання інформації та способу підтвердження відповідності таких учасників установленим кваліфікаційним критеріям та підставам, встановленим статтею 17 цього Закону;

3) інформація про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби - плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі). Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі та технічні специфікації до предмета закупівлі повинні визначатися замовником з урахуванням вимог, визначених частиною четвертою статті 5 цього Закону;

4) інформація про маркування, протоколи випробувань або сертифікати, що підтверджують відповідність предмета закупівлі встановленим замовником вимогам (у разі потреби);

5) кількість товару та місце його поставки;

6) місце, де повинні бути виконані роботи чи надані послуги, їх обсяги;

7) строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

8) проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов;

9) опис окремої частини або частин предмета закупівлі (лота), щодо яких можуть бути подані тендерні пропозиції, у разі якщо учасникам дозволяється подати тендерні пропозиції стосовно частини предмета закупівлі (лота). Замовник може передбачити можливість укладення одного договору про закупівлю з одним і тим самим учасником у разі визначення його переможцем за кількома лотами;

10) перелік критеріїв оцінки та методика оцінки тендерних пропозицій із зазначенням питомої ваги кожного критерію.

У разі застосування критерію оцінки вартість життєвого циклу, методика оцінки тендерних пропозицій повинна містити опис усіх складових вартісних елементів та перелік документів і інформації, які повинні надати учасники для підтвердження вартості складових елементів життєвого циклу. Замовник у разі необхідності дисконтування витрат життєвого циклу майбутніх періодів може використовувати поточну облікову ставку Національного банку України. Вартість життєвого циклу може рахуватися як сума всіх витрат життєвого циклу або сума всіх витрат життєвого циклу, поділена на розрахункову одиницю експлуатації предмета закупівлі;

11) строк дії тендерної пропозиції, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними, але не менше 90 днів із дати кінцевого строку подання тендерних пропозицій;

12) валюта, у якій повинна бути зазначена ціна тендерної пропозиції;

13) мова (мови), якою (якими) повинні бути складені тендерні пропозиції;

14) кінцевий строк подання тендерних пропозицій;

15) розмір та умови надання забезпечення тендерних пропозицій (якщо замовник вимагає його надати);

16) розмір, вид, строк та умови надання, повернення та неповернення забезпечення виконання договору про закупівлю (якщо замовник вимагає таке забезпечення надати);

17) прізвище, ім'я та по батькові, посада та електронна адреса однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;

18) вимога про зазначення учасником у тендерній пропозиції інформації (повне найменування та місцезнаходження) щодо кожного суб'єкта господарювання, якого учасник планує

залучати до виконання робіт чи послуг як субпідрядника/співвиконавця в обсязі не менше 20 відсотків від вартості договору про закупівлю - у разі закупівлі робіт або послуг;

19) опис та приклади формальних (несуттєвих) помилок, допущення яких учасниками не призведе до відхилення їх тендерних пропозицій. Формальними (несуттєвими) вважаються помилки, що пов'язані з оформленням тендерної пропозиції та не впливають на зміст тендерної пропозиції, а саме - технічні помилки та описки.

Тендерна документація може містити іншу інформацію, вимоги щодо наявності якої передбачені законодавством та яку замовник вважає за необхідне включити до тендерної документації.

Тендерна документація може містити правила зазначення в договорі про закупівлю грошового еквівалента в національній чи іноземній валюті за офіційним курсом, установленим Національним банком України станом на дату проведення електронного аукціону.

Тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників, а також вимог щодо документального підтвердження інформації про відповідність вимогам тендерної документації, якщо така інформація є публічною, що оприлюднена у формі відкритих даних згідно із [Законом України «Про доступ до публічної інформації»](#) та/або міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним.

Замовникам забороняється вимагати від учасників засвідчувати документи (матеріали та інформацію), що подаються у складі тендерної пропозиції, печаткою та підписом уповноваженої особи, якщо такі документи (матеріали та інформація) надані у формі електронного документа через електронну систему закупівель із накладанням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до вимог [Закону України «Про електронні довірчі послуги»](#).

Основні документи, які повинні бути включені до тендерної документації, включають:

Запит на пропозиції (Запрошення до участі в тендері): Цей документ відображає основну інформацію про тендер, включаючи назву проекту, дату подачі пропозицій, терміни, процедури тендеру та контактні дані замовника.

Інструкція для учасників: Цей документ містить інформацію про вимоги та процедури, які мають бути виконані учасниками тендеру при підготовці та подачі пропозицій.

Технічні специфікації: Ці документи містять детальні вимоги щодо технічних характеристик та якості товарів або послуг, які повинні бути поставлені або надані. Вони включають опис товару або послуги, стандарти, сертифікати якості та будь-які інші вимоги, що стосуються якості та технічних характеристик.

Умови договору: Цей документ визначає права та обов'язки сторін, умови оплати, терміни поставки, гарантійні зобов'язання та інші умови, які будуть застосовуватися в разі укладення договору.

Форми пропозицій: Ці документи містять форми, які учасники тендеру повинні заповнити та подати з пропозиціями. Вони можуть включати таблиці для заповнення цін, технічних характеристик, строків поставки та інших відповідних даних.

Інші документи: До тендерної документації можуть включатися інші документи, які вважаються необхідними для повного розуміння умов тендеру.

Згідно наказом Мінекономрозвитку № 680 «Про затвердження примірної тендерної документації» тендерна документація має такий порядок заповнення.

Таблиця 4.1

Порядок заповнення тендерної документації

Номер	Перелік складових тендерної документації	Вимоги щодо їх заповнення відповідно до Закону
Тендерну документацію розроблено відповідно до вимог Закону. Терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі		
Інформація про замовника торгів		
1.1	повне найменування	зазначається замовником
1.2	місцезнаходження	зазначається адреса замовника

1.3	посадова особа замовника, уповноважена здійснювати зв'язок з учасниками	зазначаються замовником прізвище, ім'я, по батькові, посада, адреса, номер телефону, електронна адреса однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками
2	Процедура закупівлі	відкриті торги
Інформація про предмет закупівлі		
3.1	назва предмета закупівлі	визначається замовником у порядку, установленому Уповноваженим органом
3.2	опис окремої частини (частин) предмета закупівлі (лота), щодо якої можуть бути подані тендерні пропозиції	визначення окремих частин предмета закупівлі (лоти) із зазначенням вимог до них згідно з нормами Закону; у разі визначення замовником частин предмета закупівлі (лотів) зазначається найменування кожної частини предмета закупівлі (лота) відповідно до пункту 37 частини першої статті 1 Закону
3.3	місце, кількість, обсяг поставки товарів (надання послуг, виконання робіт)	зазначається замовником
3.4	строк поставки товарів (надання послуг, виконання робіт)	зазначається замовником
4	Недискримінація учасників	вітчизняні та іноземні учасники всіх форм власності та організаційно-правових форм беруть участь у процедурах закупівель на рівних умовах
5	Інформація про валюту, у якій повинно бути розраховано та зазначено ціну тендерної пропозиції	валютою тендерної пропозиції є гривня; у разі якщо учасником процедури закупівлі є нерезидент, замовник має право встановити, що такий учасник може зазначити ціну тендерної пропозиції у _____ (зазначається валюта); при розкритті тендерних пропозицій ціна такої тендерної пропозиції перераховується у гривні за офіційним курсом до _____ (зазначається валюта), установленим Національним банком України на дату розкриття тендерних пропозицій
6	Інформація про мову (мови), якою (якими) повинно бути складено тендерні пропозиції	зазначається замовником
Порядок унесення змін та надання роз'яснень до тендерної документації		
1	Процедура надання роз'яснень щодо тендерної документації	фізична/юридична особа має право не пізніше ніж за десять днів до закінчення строку подання тендерних пропозицій звернутися через електронну систему закупівель до замовника за роз'ясненнями щодо тендерної документації. Усі звернення за роз'ясненнями автоматично оприлюднюються в електронній системі закупівель без ідентифікації особи, яка звернулася до замовника. Замовник повинен протягом трьох робочих днів з дня їх оприлюднення надати роз'яснення на звернення та оприлюднити його на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 Закону; у разі несвоєчасного надання або ненадання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації строк подання тендерних пропозицій автоматично продовжується електронною системою не менше як на сім днів
2	Унесення змін до	замовник має право з власної ініціативи чи за результатами

	тендерної документації	звернень або на підставі рішення органу оскарження внести зміни до тендерної документації. У разі внесення змін до тендерної документації строк для подання тендерних пропозицій продовжується в електронній системі закупівель таким чином, щоб з моменту внесення змін до тендерної документації до закінчення строку подання тендерних пропозицій залишалося не менше ніж сім днів; зміни, що вносяться замовником до тендерної документації, розміщуються та відображаються в електронній системі закупівель у вигляді нової редакції тендерної документації додатково до початкової редакції тендерної документації. Замовник разом із змінами до тендерної документації в окремому документі оприлюднює перелік змін, що вносяться. Положення тендерної документації, до яких уносяться зміни, відображаються у вигляді закреслених даних та повинні бути доступними для перегляду після внесення змін до тендерної документації; зазначена інформація оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 Закону
Інструкція з підготовки тендерної пропозиції		
1	Зміст і спосіб подання тендерної пропозиції	тендерна пропозиція подається в електронному вигляді шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, у яких зазначається інформація про ціну, інші критерії оцінки (у разі їх установлення замовником), та завантаження файлів: інформацією та документами, що підтверджують відповідність учасника кваліфікаційним критеріям; інформацією щодо відповідності учасника вимогам, визначеним у статті 17 Закону; інформацією про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, а також відповідну технічну специфікацію (у разі потреби (плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі)); документами, що підтверджують повноваження посадової особи або представника учасника процедури закупівлі щодо підпису документів тендерної пропозиції; документом, що підтверджує надання учасником забезпечення тендерної пропозиції (якщо таке забезпечення передбачено оголошенням про проведення процедури закупівлі); інформацією про субпідрядника (субпідрядників); замовник може передбачити опис та приклади формальних (несуттєвих) помилок, допущення яких учасниками в тендерних пропозиціях не призведе до відхилення їх пропозицій; повноваження щодо підпису документів тендерної пропозиції учасника процедури закупівлі підтверджується випискою з протоколу засновників, наказом про призначення, довіреністю, дорученням або іншим документом, що підтверджує повноваження посадової особи учасника на підписання документів _____ (замовником зазначається відповідний документ); кожен учасник має право подати тільки одну тендерну пропозицію (у тому числі до визначеної в тендерній документації частини предмета закупівлі (лота))
2	Забезпечення тендерної	у разі якщо замовник вимагає надання учасниками

	пропозиції	забезпечення тендерної пропозиції, у тендерній документації зазначається: вид забезпечення тендерної пропозиції _____; розмір забезпечення тендерної пропозиції: _____ (визначається замовником відповідно до частини першої статті 24 Закону); строк дії забезпечення тендерної пропозиції: _____; застереження щодо випадків, у разі якщо забезпечення тендерної пропозиції не повертається учаснику: _____; у разі якщо тендерні пропозиції подаються стосовно частини предмета закупівлі (лота), розмір забезпечення тендерної пропозиції встановлюється замовником відповідно до очікуваної вартості предмета закупівлі щодо кожної його частини (лота)
3	Умови повернення чи неповернення забезпечення тендерної пропозиції	забезпечення тендерної пропозиції повертається учаснику протягом п'яти банківських днів з дня настання підстави для повернення забезпечення тендерної пропозиції в разі: закінчення строку дії забезпечення тендерної пропозиції, зазначеного в тендерній документації; укладення договору про закупівлю з учасником, який став переможцем тендеру; відкликання тендерної пропозиції до закінчення строку її подання; завершення процедури закупівлі в разі не укладення договору про закупівлю із жодним з учасників, які подали тендерні пропозиції; забезпечення тендерної пропозиції не повертається в разі: відкликання тендерної пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються чинними; не підписання учасником, який став переможцем процедури торгів, договору про закупівлю; ненадання переможцем у строк, визначений в абзаці другому частини третьої статті 17 Закону, документів, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 Закону; ненадання переможцем процедури торгів забезпечення виконання договору про закупівлю після отримання повідомлення про намір укласти договір, якщо надання такого забезпечення передбачено тендерною документацією
4	Строк, протягом якого тендерні пропозиції є дійсними	тендерні пропозиції вважаються дійсними протягом ____ днів (зазначається замовником, але не менше ніж 90 днів з дати розкриття тендерних пропозицій). До закінчення цього строку замовник має право вимагати від учасників продовження строку дії тендерних пропозицій; учасник має право: відхилити таку вимогу, не втрачаючи при цьому наданого ним забезпечення тендерної пропозиції; погодитися з вимогою та продовжити строк дії поданої ним тендерної пропозиції та наданого забезпечення тендерної пропозиції
5	Кваліфікаційні критерії до учасників та вимоги, установлені <u>статтею 17</u> Закону	замовник установлює один або декілька кваліфікаційних критеріїв відповідно до статті 16 Закону; замовник зазначає вимоги, установлені статтею 17 Закону, та інформацію про спосіб підтвердження відповідності учасників установленим вимогам згідно із законодавством
6	Інформація про технічні,	учасники процедури закупівлі повинні надати у складі

	якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі	тендерних пропозицій інформацію та документи, які підтверджують відповідність тендерної пропозиції учасника технічним, якісним, кількісним та іншим вимогам до предмета закупівлі, установленим замовником; також ним зазначаються вимоги до предмета закупівлі згідно з частиною другою статті 22 Закону
7	Інформація про субпідрядника (у випадку закупівлі робіт)	у разі закупівлі робіт учасник зазначає в тендерній пропозиції повне найменування та місцезнаходження щодо кожного суб'єкта господарювання, якого учасник планує залучати як субпідрядника до виконання робіт у обсязі не менше ніж 20 відсотків від вартості договору про закупівлю
8	Унесення змін або відкликання тендерної пропозиції учасником	учасник має право внести зміни або відкликати свою тендерну пропозицію до закінчення строку її подання без втрати свого забезпечення тендерної пропозиції. Такі зміни або заява про відкликання тендерної пропозиції враховуються в разі, якщо їх отримано електронною системою закупівель до закінчення строку подання тендерних пропозицій
Подання та розкриття тендерної пропозиції		
1	Кінцевий строк подання тендерної пропозиції	кінцевий строк подання тендерних пропозицій _____; отримана тендерна пропозиція автоматично вноситься до реєстру; електронна система закупівель автоматично формує та надсилає повідомлення учаснику про отримання його пропозиції із зазначенням дати та часу; тендерні пропозиції, отримані електронною системою закупівель після закінчення строку подання, не приймаються та автоматично повертаються учасникам, які їх подали
2	Дата та час розкриття тендерної пропозиції	дата і час розкриття тендерних пропозицій визначаються електронною системою закупівель автоматично та зазначаються в оголошенні про проведення процедури відкритих торгів
Оцінка тендерної пропозиції		
1	Перелік критеріїв та методика оцінки тендерної пропозиції із зазначенням питомої ваги критерію	замовником визначаються критерії та методика оцінки відповідно до частини першої статті 28 Закону; оцінка тендерних пропозицій проводиться електронною системою закупівель автоматично на основі критеріїв і методики оцінки, зазначених замовником у тендерній документації та шляхом застосування електронного аукціону; у разі якщо єдиним критерієм оцінки тендерних пропозицій є ціна, то замовник зазначає інформацію про включення/не включення до ціни податку на додану вартість (ПДВ); у разі якщо для визначення найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції крім ціни застосовуються інші критерії оцінки, у тендерній документації визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці тендерних пропозицій. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 70 відсотків; тендерна пропозиція, подана учасником, оцінюється замовником за приведеною ціною, яка розраховується автоматично системою електронних закупівель на момент подання пропозиції учасником
2	Інша інформація	замовник у тендерній документації може зазначити іншу

		інформацію відповідно до вимог законодавства, яку вважає за необхідне включити
3	Відхилення тендерних пропозицій	тендерна пропозиція відхиляється замовником у разі якщо: учасник: - не відповідає кваліфікаційним критеріям, установленим статтею 16 Закону; - не надав забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення вимагалось замовником; переможець: - відмовився від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації або укладення договору про закупівлю; - не надав документи, що підтверджують відсутність підстав, передбачених статтею 17 Закону; - наявні підстави, зазначені у статті 17 і частині сьомій статті 28 Закону; - тендерна пропозиція не відповідає умовам тендерної документації; інформація про відхилення тендерної пропозиції протягом одного дня з дня прийняття рішення оприлюднюється в електронній системі закупівель та автоматично надсилається учаснику/переможцю, тендерна пропозиція якого відхилена через електронну систему закупівель
Результати торгів та укладання договору про закупівлю		
1	Відміна замовником торгів чи визнання їх такими, що не відбулися	замовник відмінює торги в разі: відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг; неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства з питань публічних закупівель; порушення порядку оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі та повідомлення про намір укласти договір, передбачених Законом; подання для участі в них менше двох тендерних пропозицій, а в разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками - менше трьох пропозицій; допущення до оцінки менше двох тендерних пропозицій, а в разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками - менше трьох пропозицій; відхилення всіх тендерних пропозицій згідно із Законом; про відміну процедури закупівлі за такими підставами має бути чітко визначено в тендерній документації; торги може бути відмінено частково (за лотом); замовник має право визнати торги такими, що не відбулися, у разі: якщо ціна найбільш економічно вигідної тендерної пропозиції перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі; якщо здійснення закупівлі стало неможливим унаслідок непереборної сили; скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг; замовник має право визнати торги такими, що не відбулися частково (за лотом); повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, оприлюднюється в електронній системі закупівель замовником протягом одного дня з дня прийняття замовником відповідного рішення та автоматично надсилається усім учасникам електронною системою закупівель
2	Строк укладання договору	замовник укладає договір про закупівлю з учасником, якого визнано переможцем торгів, протягом строку дії його

		пропозиції не пізніше ніж через двадцять днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації та пропозиції учасника-переможця; з метою забезпечення права на оскарження рішень замовника договір про закупівлю не може бути укладено раніше ніж через десять днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про намір укласти договір про закупівлю
3	Проект договору про закупівлю	проект договору складається замовником з урахуванням особливостей предмету закупівлі; разом з тендерною документацією замовником в окремому файлі подається проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням змін його умов
4	Істотні умови, що обов'язково включаються до договору про закупівлю	зазначається замовником відповідно до вимог статей 36 і 37 Закону
5	Дії замовника при відмові переможця торгів підписати договір про закупівлю	у разі відмови переможця торгів від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації замовник відхиляє тендерну пропозицію цього учасника та визначає переможця серед тих учасників, строк дії тендерної пропозиції яких ще не минув
6	Забезпечення виконання договору про закупівлю	замовник має право вимагати від учасника-переможця внесення ним не пізніше дати укладення договору про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено тендерною документацією; розмір забезпечення виконання договору про закупівлю не може перевищувати 5 відсотків вартості договору; замовник повертає забезпечення виконання договору про закупівлю після виконання учасником-переможцем договору, у разі визнання судом результатів процедури закупівлі або договору про закупівлю недійсними та у випадках, передбачених статтею 37 Закону, а також згідно з умовами, зазначеними в договорі, але не пізніше ніж протягом п'яти банківських днів з дня настання зазначених обставин

З прикладами тендерної документації можна ознайомитись на платформі [Prozorro](https://prozorro.gov.ua).

4.2 Визначення кваліфікаційних критеріїв у тендерній документації

Перелік кваліфікаційних вимог до Постачальників перерахований в ст. 16 Закону України "Про публічні закупівлі". Замовник, можете вимагати документи, що підтверджують відповідність Постачальника одному, декільком або ж усім цим критеріям.

Розглянемо кожен з них:

Наявність обладнання, матеріально-технічної бази та технологій - доцільно встановлювати цей критерій, наприклад, якщо предметом закупівлі є роботи, коли потрібно перевірити, чи має підрядник технічні можливості виконати роботи, які є предметом закупівлі.

Наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів) - один з найактуальніших кваліфікаційних критеріїв.

При використанні даного кваліфікаційного критерію Замовники просять надати довідку, в довільній формі або за формою Замовника. Якщо вимагаєте довідку за власною формою, постарайтесь використовувати мінімальну кількість полів, щоб не перевантажувати довідку непотрібною інформацією. По суті, необхідно знати найменування контрагента з яким було укладено договір, предмет цього договору та контактну особу з якою можна буде зв'язатись для можливих уточнень.

Наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід - встановлюється, якщо дійсно є принципово важливою наявність працівників відповідної кваліфікації, рівня освіти тощо. Наприклад, для технічного обслуговування потрібні слюсарі саме найвищого розряду чи проводите тендер на закупівлю проведення якихось медичних процедур чи санаторного обслуговування, і необхідно, щоб в Постачальника були працівники з медичною освітою тощо. Проте, якщо купуєте якісь товари загального вжитку, де не повинно виникнути великих складнощів з поставкою товару, то довідку про наявність працівників можна й не вимагати. Приклад довідки про наявність працівників.

Тендерному комітету
(Уповноваженій особі)

ДОВІДКА

_____ має працівників відповідної кваліфікації,
(найменування Учасника)
які мають необхідні знання та досвід для постачання товару (виконання робіт, надання
послуг) за предметом закупівлі _____, а саме:
(назва предмету закупівлі, лоту)

№	Посада	Прізвище	Освіта (або кваліфікація, або досвід, тощо)

Наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів) - один з найактуальніших кваліфікаційних критеріїв. Зверніть увагу, що можна вимагати в Постачальників, в тому числі, й один договір як аналогічний. Саме цей критерій дає змогу зрозуміти, що Постачальник вже постачав товари, аналогічні предмету закупівлі, робив це якісно і сумлінно, а значить, збільшується вірогідність того, що цей постачальник надійний і виконає взяті на себе зобов'язання. Проте при застосуванні даного критерію необхідно чітко вказати такі моменти:

спосіб підтвердження виконання аналогічного (аналогічних) договору (договорів) - це може бути копія (копії) договору (договорів), лист-відгук (листи-відгуки) тощо;

який саме предмет закупівлі буде вважатися аналогічним, тобто можете вказати, що цікавить постачання Постачальником такого самого предмета закупівлі за класифікатором.

Наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю - при встановленні цього критерію є обмеження: замовник не може вимагати надання підтвердження обсягу річного доходу у розмірі більшому, ніж очікувана вартість предмета закупівлі.

4.3 Підстави відмови в участі у процедурі закупівлі

Замовник в Тендерній документації (ТД) повинен передбачити надання документів (інформації) щодо відсутності підстав для відхилення тендерної пропозиції Постачальника та Переможця торгів. При цьому оригінали документів Замовник може вимагати лише в Переможця.

Замовник вимагає, щоб усі Постачальники під час подання тендерних пропозицій надали довідку в довільній формі, в якій Постачальник вказує інформацію про відсутність підстав, визначених у ч. 1, 2 ст. 17 Закону для відхилення його тендерної пропозиції. Ви можете надати приклад такої довідки або ж зазначити, що форма довідки може бути довільною.

Якщо просите в тендерній документації довідку по ст. 17 в довільній формі, то необхідно перевірити, чи всі підстави, що зазначені в ст. 17, наявні в довідці Постачальника.

Замовник має зазначити в тендерній документації, що він буде перевіряти інформацію про Постачальника у відкритих єдиних державних реєстрах.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 1 частини 1 статті 17 Закону визначається Замовником самостійно в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. Цей реєстр ведеться Національним агентством з питань запобігання корупції. Перевірити інформацію про наявність/відсутність корупційного правопорушення можна за посиланням : <https://corruptinfo.nazk.gov.ua/>. Щоб це зробити, необхідно в рядок пошуку ввести Прізвище, Ім'я, По-батькові особи, яку потрібно перевірити і натиснути «Пошук», якщо інформацію про дану людину немає в реєстрі, Ви побачите перед собою напис «Результатів, що відповідають Вашому запиту, не знайдено», якщо інформація про людину є в реєстрі, можна переглянути всю детальну

інформацію про те, які підстави для внесення людини в реєстр. Обидва варіанти показані на малюнку нижче. Коли інформації в реєстрі немає, побачите таку сторінку перед собою.

ПОШУК В РЕЄСТРІ

Фізична особа

Юридична особа

Прізвище Прізвище	Ім'я Ім'я	Номер статті по якій винесено судове рішення Номер статті по якій винесено судове рішення
По батькові По батькові	Номер наказу Номер наказу	Пошук

Коли інформація в реєстрі є, побачите таку сторінку перед собою

ПОШУК В РЕЄСТРІ

Фізична особа

Юридична особа

Прізвище Іванов	Ім'я Андрій	Номер статті по якій винесено судове рішення Номер статті по якій винесено судове рішення
По батькові По батькові	Номер наказу Номер наказу	Пошук

П.І.Б. на час скоєння правопорушення:
Іванов Андрій Олександрович
Стаття, відповідно до якої особу притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення:
ч. 2 ст. 172-6 КУпАП
Порушення вимог фінансового контролю

Місце роботи на час вчинення корупційного правопорушення:

Посада на час вчинення корупційного правопорушення:

Склад корупційного правопорушення:
Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, порушення вимог фінансового контролю

№ 1

Версія для друку

Більше інформації

П.І.Б. на час скоєння правопорушення:
Іванович Андрій Федорович
Стаття, відповідно до якої особу притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення:
ч. 1 ст. 172-7 КУпАП
Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Місце роботи на час вчинення корупційного правопорушення:

Посада на час вчинення корупційного правопорушення:

Склад корупційного правопорушення:
Неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 2 частини 1 статті 17 Закону перевіряється відповідно до попереднього пункту з єдиною відмінністю, вгорі потрібно переключити з вкладки Фізична особа на Юридична особа і при пошуку інформації вводити назву або ЄДРПОУ компанії, по якій необхідно перевірити інформацію.

Інформація згідно з пунктом 4 частини 1 статті 17 Закону перевіряється Замовником самостійно в реєстрі АМКУ, що знаходиться в розділі «Зведені відомості щодо спотворення результатів торгів», з яким Ви можете ознайомитись за посиланням. Замовник повинен перевірити, чи наявний Постачальник в даному реєстрі. Якщо постачальник є в цьому списку, і бачите це при перевірці - це є підставою для відхилення такої пропозиції.

Ця підстава застосовується у разі, якщо постачальником є фізична особа. Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 5 частини 1 статті 17 Закону буде перевірена Вами після визначення постачальника переможцем шляхом надання ним довідки з МВС.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 6 частини 1 статті 17 Закону так само, як і в пункті 5, буде перевірена Замовником після визначення постачальника переможцем шляхом надання довідки з МВС про те, що особа не була засуджена за злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку. Довідка надається на службову (посадову) особу постачальника.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 7 частини 1 статті 17 Закону визначається Замовником самостійно.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 8 частини 1 статті 17 Закону перевіряється Замовником у Єдиному реєстрі підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство. Для перевірки інформації Вам необхідно перейти на сайт: <https://rba.minjust.gov.ua/an-extract> Обрати вкладку "Державні реєстри" - "Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство" - "Отримати інформаційну довідку". Пройшовши шлях, що описаний вище, Ви потрапите на сторінку параметрів запиту, заповнюєте відповідні поля та отримуєте довідку в електронному вигляді (показано нижче).

<https://rba.minjust.gov.ua/an-extract>

Кабінет електронних сервісів

ГОЛОВНА ПРО КАБІНЕТ Пошук послуг

Отримання відомостей з Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство

Тип інформаційної довідки

Оберіть варіант

Тип особи

Оберіть варіант

☐ Я не робот

reCAPTCHA

Конфіденційність - Умови використання

Інструкція Знайти

Повна інформаційна довідка з Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство

Номер інформаційної довідки:	378551
Дата формування:	22.03.2019 11:46:26
Надано на запит:	Запит про видачу інформаційної довідки з Єдиного реєстру підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство
Дата запиту:	22.03.2019
Номер запиту:	381048
Заявник:	

Параметри запиту:

Код за ЄДРПОУ/Номер та дата запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців про проведення державної реєстрації: 00032129

У Єдиному реєстрі підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, відсутня інформація за вказаним у запиті кодом ЄДРПОУ/ Номером та датою запису в ЄДР.

Наявність підстав для відхилення згідно з пунктом 9 частини 1 статті 17 Закону перевіряється Замовником у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Наразі в системі реалізована можливість переглянути дану інформацію в особистому кабінеті Замовника або на порталі prozorro.gov.ua. Після розкриття тендерних пропозицій постачальників системою автоматично формується довідка з ЄДР. Цю довідку (на різних майданчиках вона може називатись по-різному) Ви можете побачити в документах постачальника, і вона матиме вигляд на майданчику, як наведено нижче.

ЗВІТ СФОРМОВАНО ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДАНИХ З ЄДР

ДОСЬЄ

Актуально на: 10.11.2017,
13:05:00

Повне найменування юридичної особи / прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи	УПРАВЛІННЯ ПОЛІЦІЄЮ СЛУЖБИ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ СЛУЖБІ			
Схема ідентифікації	UA-EDR			
Ідентифікаційний код юридичної особи	40100042			
Коротка назва організації	УПР ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ			
Стан суб'єкта	zareestrovano			
Відомості про органи управління юридичної особи	ВИЩИЙ-ЗАСНОВНИК, ВИКОНАВЧИЙ-НАЧАЛЬНИК			
Місцезнаходження юридичної особи / місце проживання фізичної особи	УКРАЇНА, 00014, Полтавська обл., місто Полтава, Київський район ВУЛИЦЯ ОЛЕГІЯ, буд. 33 А			
Перелік засновників юридичної особи,	Найменування	Ідентифікаційний код юридичної особи	Капітал	Адреса
	ПОСТАЦІОНА КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ №234 Від 13.10.2015			
Види діяльності	Основний	Код КВЕД 84.24 Діяльність у сфері охорони громадського порядку та безпеки		
	Додаткові	Код КВЕД 43.21 Електромонтажні роботи		
		Код КВЕД 80.20 Обслуговування систем безпеки		

Що саме для Замовника важливо перевірити в довідці з ЄДР - чи наявна інформація в ЄДР про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника, якщо засновник - юридична особа. Якщо юридична особа є громадським формуванням, адвокатським об'єднанням, торгово-промисловою палатою, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків, релігійною організацією, державним органом, органом місцевого самоврядування, їх асоціацією, державним та комунальним підприємством, установою, організацією. У разі відсутності в юридичної особи кінцевого бенефіціарного власника вноситься відмітка про причину його відсутності; якщо засновниками юридичної особи є виключно фізичні особи, які є бенефіціарними власниками (контролерами) юридичної особи.

Зважаючи на зазначене вище, в тендерній документації бажано зазначити, що в разі відсутності інформації в ЄДР про кінцевих бенефіціарних власників, Постачальники повинні надати довідку в довільній формі з указанням причин відсутності даної інформації в ЄДР. А в разі відсутності інформації в ЄДР і відповідної довідки в тендерній пропозиції Замовник матиме повне право відхилити таку пропозицію. Таким чином Ви уникнете суперечливих моментів.

Довідка з ЄДР формується тільки під час проведення закупівель, вартість яких перевищує межі, встановлені п.1,2 ч.1, ст.3 Закону.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктом 10 частини 1 статті 17 Закону використовується Замовником в разі, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) або робіт дорівнює чи перевищує 20 мільйонів гривень. В такому разі в Постачальника можна вимагати надати копію антикорупційної програми чи інформацію про уповноваженого з реалізації антикорупційної програми.

Наявність підстав для відхилення, згідно з пунктами 11, 12 та 13 частини 1 статті 17 Закону визначається Замовником самостійно.

Замовник у тендерній документації має зазначити, що протягом 10 днів з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти Договір Переможець повинен надати (відсутність підстав для відхилення тендерної пропозиції Переможця):

довідка з МВС про те, що особа, яка підписала тендерну пропозицію переможця, не засуджена за злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

оригінал/нотаріально засвідчену копію довідки з Уповноваженого органу про відсутність у Переможця заборгованості зі сплати податків зборів (обов'язкових платежів). При цьому важливо в тендерній документації передбачити можливість використання інформації про відсутність податкової заборгованості з системи Прозорро. Наприклад, зазначити, що: "Інформація про відсутність заборгованості з податків, зборів і платежів перевіряється Замовником в електронній системі закупівель в інформації, що автоматично формується в системі Прозорро в результаті взаємодії електронної системи закупівель з інформаційними системами Державної податкової служби України".

4.4 Необхідні складові технічної специфікації. Складові технічної специфікації для різних видів товарів, робіт, послуг.

В системі публічних закупівель, як і в будь-яких системах, товари, роботи та послуги класифікуються. Коли Замовник оголошує закупівлю, він вказує код того товару/роботи/послуги, що він хоче придбати. Саме цей код допоможе знайти актуальний для користувача тендер. Є кілька способів як знайти цей код.

Один з найпростіших способів це дізнатись - скористатись Google. Наприклад, ви хочете продати Яблука. Для того, щоб знайти CPV код яблук просто введіть в рядок пошуку "Яблука ДК 021". І отримаєте в результатах одразу коди ДК 021:2015, як це показано на рисунку нижче. Також можна натиснути на закупівлі, які вас зацікавили та переглянути їх.

Тобто, щоб знайти код закупівлі потрібно просто обрати ключове слово та додати до нього ДК 021 чи ДК 021:2015 - основний Державний класифікатор, на який спираються при визначенні предмету закупівлі.

Є ще один варіант – це скористатись ресурсом CPVtool. В питанні визначення коду закупівлі допоможе цей інструмент, який розробила Київська школа економіки. Для цього потрібно перейти на сайт: <https://cpvtool.kse.ua/>. Далі в рядку пошуку ввести своє ключове слово - назву товару, роботи чи послуги, яку ви продаєте, як це показано на малюнку нижче.

Інструмент дуже легкий в використанні, дозволяє достатньо точно описати майбутній предмет закупівлі і є великим підспі'ям для Уповноважених осіб як при плануванні закупівель, так і при формуванні тендерної документації.

яблука дк 021

Усі Зображення Відео Карти Новини Більше Налаштування Інструменти

Приблизна кількість результатів: 74 200 (0,30 сек.)

Оголошення про проведення

<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-05-10-000033-a>

10 трав. 2018 р. **Яблука ДК 021:2015 – 03222000-3) фрукти і горіхи(яблука).** Очікувана вартість. 7 000,00 UAH. UA-2018-05-10-000033-a о ...

Яблука ДК 021:2015 – 03222000-3) фрукти і горіхи(яблука) | ProZorro

<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-05-02-000194-a>

2 трав. 2018 р. **Яблука ДК 021:2015 – 03222000-3) фрукти і горіхи(яблука).** Очікувана вартість. 7 000,00 UAH. UA-2018-05-02-000194-a о ...

Яблука, банани, апельсини, мандарини, лимони: ДК 021:2015 ...

https://public-bid.com.ua/purchase_card?year=2017&id=5bed5137-9e7d-4f20...

Яблука, банани, апельсини, мандарини, лимони **ДК 021:2015 03222321-9 (Яблука), ДК 021:2015 03222111-4 (Банани), ДК 021:2015 03222200-5 ...**

← → ↺ <https://cpvtool.kse.ua>

CPVtool

Аналіз закупівель: проведення закупівлі, документація, договори

Планую придбати

яблука

Шукати

Більше параметрів пошуку >

Далі після того як ви натиснете "Шукати", ви зможете переглянути результати. Чим корисний цей інструмент? Тим, що в першій таблиці в результатах у вас буде перелік кодів за якими найчастіше закуповували ваш товар/роботу/послугу. Тож, обираєте код, який найчастіше використовується замовниками. У нас, як можна побачити на малюнку нижче, код співпав і яблука закуповують по тому ж коду, який нам запропонував і Google, а саме 03220000-9 - Овочі, фрукти та горіхи.

← → ↺ cpvtool.kse.ua/?search=яблука

я купую
яблука

ШУКАТИ

CPV

ЦІНИ

КРАЩІ ТЕНДЕРИ

Популярні cpv

☒	03220000-9	75%
	Овочі, фрукти та горіхи	
☒	15330000-0	2%
	Оброблені фрукти та овочі	
☒	03222000-3	2%
	Фрукти і горіхи	
☒	15000000-8	1%
	Продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція	

cpv за 4 знаком*

0322	80%
Овочі, фрукти та горіхи	
1533	2%
Оброблені фрукти та овочі	
0321	2%
Зернові культури та картопля	
1585	1%
Макаронні вироби	

Питання для самоконтролю та дискусії

1. Що таке тендерна документація і які її основні складові?
2. Яких вимог не повинна містити тендерна документація?
3. Що замовники не можуть вимагати від учасників?
4. Чи може тендерна документація містити іншу інформацію, що не зазначала в законі України «Про публічні закупівлі»?
5. Які документи повинні бути включені до тендерної документації?
6. Які критерії відбору постачальників можуть бути включені до тендерної документації?
7. Які дії включає в себе тендерний процес?
8. Які умови повернення чи неповернення забезпечення тендерної пропозиції?

Практичні завдання

1. Ви є менеджером закупівель в будівельній компанії, яка планує закупити будівельні матеріали для проекту. Ваше завдання - підготувати тендерну документацію згідно з методичними засадами підготовки та затвердження тендерної документації будівельних матеріалів в Україні.

1. Визначте тип будівельних матеріалів, які вам потрібно закупити (наприклад, цемент, керамічна цегла, сталеві конструкції тощо).
2. Розробіть технічну специфікацію для кожного типу будівельного матеріалу, включаючи вимоги до якості, технічні характеристики, стандарти виробництва та упаковки.
3. Визначте необхідну кількість кожного типу будівельного матеріалу для вашого проекту.
4. Встановіть вимоги до постачальників, включаючи кваліфікаційні вимоги, досвіду та референцій, вимоги до доставки та сертифікації продукції.
5. Визначте процедуру оцінки пропозицій, включаючи критерії оцінки, наприклад, ціна, якість продукції, технічні характеристики, доставка тощо.
6. Розробіть умови договору, включаючи вимоги до гарантій, оплати, розрахунків, умови поставки та відповідальності сторін.
7. Складіть перелік необхідних документів, що повинні бути включені в тендерну пропозицію, такі як комерційна пропозиція, технічні специфікації, сертифікати якості тощо.

2. Регіональна філія «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» оголосила тендер на закупівлю акумуляторних батарей для живлення радіостанцій KENWOOD TK 2260 у кількості 1157 шт. на суму 1400 000 грн. В додатку до Тендерно документації зазначено: «при оцінці пропозицій учасників торгів з різним статусом платників ПДВ приймається до порівняння ціна пропозиції без ПДВ». Чи є такі положення Документації дискримінаційними щодо тих учасників, які не є платниками ПДВ? Обґрунтуйте.

3. Чи зобов'язана бюджетна установа - комунальний заклад освіти розміщувати звіт про закупівлю товарів (канцелярські вироби) на суму в 3100 грн та продуктів харчування (м'ясні вироби) на суму 49 000 грн. в системі Prozorro.

4. Управління освіти Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації оголосило тендер на закупівлю послуг по встановленню автоматичної пожежної сигналізації та систем оповіщення та управління евакуацією людей -проекування, монтаж та пуско-налагоджування у гімназії № 191 Дніпровського району м. Києва на суму 900 000. Від учасників вимагається надати копію договору на виконання аналогічних робіт з бюджетними установами за 2020-2021 роки, завірені замовником робіт та підтверджені актами прийняття систем протипожежного захисту в експлуатацію, або актами перевірки працездатності змонтованих систем АПС та оповіщення, а також –лист-відгук та рекомендації від бюджетних установ на виконання аналогічних робіт. Чи є така вимога обґрунтованою?

5. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» № 114-IX від 19.09.2019 року є обов'язковим використання Замовником електронної системи «ProZorro» для

здійснення державних закупівель вартістю від 50 тисяч гривень (спрощена процедура). Статтею 11 Закону передбачається, що відповідальною за організацію та проведення, зокрема спрощеної закупівлі є уповноважена особа. Чи може уповноважена особа входити до складу тендерного комітету? Чи може голова/секретар тендерного комітету бути уповноваженою особою?

6. Комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги №4» Одеської міської ради “ узв'язку із зміною вартісних порогів закупівель у травні 2020 року планує здійснити закупівлю медичних товарів на суму 51 000 грн через процедуру відкритих торгів в системі Prozorro. Проте у штаті підприємства не має фахівців з публічних закупівель. Чи може комунальне підприємство для проведення тендерної закупівлі залучити тендерний комітет міської ради?

7. Південний офіс Державної аудиторської служби України провів інспектування у формі ревізії КП «Міськбуд», яке перебувало у процесі реорганізації. В ході позапланової ревізії підприємства було виявлено, що 16 грудня 2023 року було внесено зміни до договору про публічні закупівлі від 10.11.2023 року (щодо постачання обладнання). Інформація про внесені зміни не була оприлюднена. Держаудитслужба направила матеріали до суду з метою притягнення голови тендерного комітету КП до відповідальності. В суді відповідач факт неоприлюднення визнав, проте вину не визнавав, посилаючись на протокол засідання тендерного комітету. В протоколі зазначено, що обов'язок розміщення інформації про публічні закупівлі на веб-порталі Prozorro покладено на секретаря тендерного комітету. Надайте Вашу оцінку ситуації.

8. Кошторисом бюджетної неприбуткової організації передбачена закупівля за КЕКВ 3132 «Капітальний ремонт автомобілів» (КРАЗ, ГАЗ і корчувач) на загальну суму 390 тис.грн. Згідно пункту 3.16. Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, затвердженого Наказом Мінтрансу № 102 від 30.03.98, до капітального ремонту належать роботи, пов'язані із заміною кузова для автобусів та легкових автомобілів, рами для вантажних автомобілів або одночасною заміною не менш трьох базових агрегатів.

До якої категорії закупівель належить капітальний ремонт зазначених автомобілів – закупівлі робіт чи закупівлі послуг, при умові його фінансуванні з державного бюджету як капітальних видатків?

9. Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого заплановано у 2023 закупівлю студентських квитків державного зразка на суму 159 000 грн. Орієнтовний початок проведення процедури закупівлі : квітень 2023 року. За яким кодом національного класифікатора України ДК 021:2015 "Єдиний закупівельний словник" та за якою процедурою потрібно закуповувати зазначені товари. Охарактеризуйте цикл зазначеної закупівлі.

10. АТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО» оголосив тендер на 2 196 000 грн. Предметом закупівлі є радіостанції (ДК 021:2015: 32340000-8 —Мікрофони та гучномовці) у кількості 150 штук. Місце поставки : м. Хмельницький. Однією з вимог у тендерній документації Замовник визначив таку: для оперативного виконання гарантійних зобов'язань (ремонту, заміні обладнання) учасник і його сервісний центр повинен бути розташований на відстані не більше, ніж 250 км від розташування Замовника, при тому, що умовами проекту договору передбачено виконання гарантійних зобов'язань протягом 10 днів з дня направлення відповідної заявки замовником. Учасник закупівлі (ТОВ «Бест», зареєстроване у м.Києві) подав скаргу до АМКУ де зазначив, що дана вимога прописана під учасника, якого Замовник хотів зробити переможцем процедури закупівлі в попередньому тендері - ТОВ «Віст», яке знаходиться в м. Львів (240 км від Замовника). Скаржник звертає увагу, що основна частина підприємств, які постачають радіостанції знаходиться в м. Київ, яке розташовано на віддалі 340 км від Замовника. Яке рішення має прийняти АМКУ? Обґрунтуйте.

! Тести

1. Хто виступає замовником у тендерному процесі?
 - a) Виконавці робіт або надавачі послуг
 - b) Конкуренти, які беруть участь у тендері
 - c) Організація або установа, яка оголошує тендер

- d) Тендерна комісія
2. Що означає термін «затвердження тендерної документації»?
- a) Підписання контракту між замовником та виконавцем робіт
 - b) Оцінка пропозицій учасників тендеру
 - c) Публікація тендерної документації для учасників тендеру
 - d) Підтвердження та схвалення тендерної документації перед початком тендерного процесу
3. Який документ встановлює умови та деталі угоди між замовником та переможцем тендеру?
- a) Тендерна документація
 - b) Технічне завдання
 - c) Пропозиція учасника
 - d) Контракт
4. Що таке тендерна комісія?
- a) Група конкурентів, яка оцінює пропозиції учасників тендеру
 - b) Організаційна структура, що відповідає за проведення тендерного процесу
 - c) Група експертів, яка розробляє технічне завдання для тендеру
 - d) Виконавець робіт або надавач послуг
5. Як називається сукупність дій та процедур, що включають підготовку, оцінку та вибір пропозицій у рамках тендерного процесу?
- a) Тендерна документація
 - b) Технічне завдання
 - c) Тендерний процес
 - d) Контракт
6. Який документ містить детальний опис вимог та вказівок щодо виконання робіт або надання послуг в рамках тендеру?
- a) Тендерна документація
 - b) Технічне завдання
 - c) Пропозиція учасника
 - d) Контракт
7. Хто може бути учасником тендеру?
- a) Замовник
 - b) Виконавець робіт або надавач послуг
 - c) Конкуренти, які беруть участь у тендері
 - d) Тендерна комісія
8. Як називається оцінювальні фактори та вагові коефіцієнти, за якими проводиться оцінка пропозицій учасників тендеру?
- a) Контракт
 - b) Критерії оцінки
 - c) Технічне завдання
 - d) Пропозиція учасника

Джерела

Використана література

1. Закон України «Про публічні закупівлі» від 01.01.2023 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.04.2016 № 680 "Про затвердження примірної тендерної документації" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0680731-16#Text>

3. Стаття «Тендерна документація» на сайті державного підприємства PROZORRO ІНФОБОКС від 10.04.2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/tenderna-dokumentaciya>

4. Стаття «Приклад тендерної документації згідно з новою редакцією закону» на сайті державного підприємства PROZORRO ІНФОБОКС від 17.04.2020 автор - ЛІЛІЯ КУЛИК [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/priklad-tendernoji-dokumentaciji-zgidno-z-novoyu-redakciyeyu-zakonu>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>

2. Єдиний закупівельний словник та система електронних державних закупівель ЄС : пояснення та рекомендації – К. : Мінекономрозвитку і торгівлі України. – 2019. – 19 с. <https://export.gov.ua/269-iedinii-zakupivelnii-slovník-ta-sistema-elektronnikh-derzhavnikh-zakupivel-ies-poiasnennia-ta-rekomendatsii>

3. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

4. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Тема 5. Договір та звіт про виконання договору про закупівлю в електронній формі. Особливості технічної специфікації для різних видів товарів, робіт, послуг

Поняття та їх визначення

Договір про закупівлю - господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Забезпечення виконання договору про закупівлю - надання забезпечення виконання зобов'язань учасником перед замовником за договором про закупівлю.

Моніторинг процедури закупівлі - аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель під час проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та протягом його дії з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель.

Основні теоретичні положення

5.1 Основні вимоги до договору про закупівлю та внесення змін до нього

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» договір про закупівлю - господарський договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі та передбачає платне надання послуг, виконання робіт або придбання товару.

Під час проведення процедури закупівлі договір має бути вже на етапі формування тендерної документації. Адже, згідно з ст. 22 Закону тендерна документація має містити проект договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов. Тож зрозуміло, що всі умови договору мають бути сформовані на етапі підготовки до тендеру.

Під час створення договору Тендерний комітет/Уповноважена особа Замовника має залучати не тільки юридичний відділ підприємства, але й відділ, який по суті є замовником даного предмета закупівлі. Адже договір може містити, не тільки інформацію про: Предмет договору, Ціну договору, Порядок здійснення оплати тощо, але й такі специфічні умови, як умови поставки, пакування, підтвердження якості кожної поставки тощо. Тож, для обговорення проекту договору важливо залучити максимальну кількість зацікавлених осіб підприємства.

Умови договору про закупівлю. Згідно з ч. 1 ст. 41 Закону: договір про закупівлю укладається відповідно до норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Згідно статті 638 Цивільного Кодексу України договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору.

Істотними умовами договору згідно ГКУ та ЦКУ є:

умови про предмет договору (ч. 1 ст. 638 ЦКУ). Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості (ч. 3 статті 180 ГКУ)

ціна договору (згідно з ч. 3 статті 180 ГКУ);

строк дії договору (згідно з ч. 3 статті 180 ГКУ). Строком дії господарського договору є час, впродовж якого існують господарські зобов'язання сторін, що виникли на основі цього договору. Закінчення строку дії господарського договору не звільняє сторони від відповідальності за його порушення, що мало місце під час дії договору;

умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди (ст. 638 ЦКУ).

Замовнику завжди варто пам'ятати про вимоги ч. 4 ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі», а саме: в укладеному договорі про закупівлю умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції/пропозиції за результатами електронного аукціону (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі або узгодженої ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури, крім випадків визначення грошового еквівалента зобов'язання в іноземній валюті та/або випадків перерахунку ціни за результатами електронного аукціону в бік зменшення ціни тендерної пропозиції/пропозиції учасника без зменшення обсягів закупівлі.

Строки укладання та оприлюднення договору.

Процедура закупівлі переходить в статус «Завершена» після публікації укладеного договору. Статус процедури закупівлі можна побачити на картці тендеру (рис. 5.1)

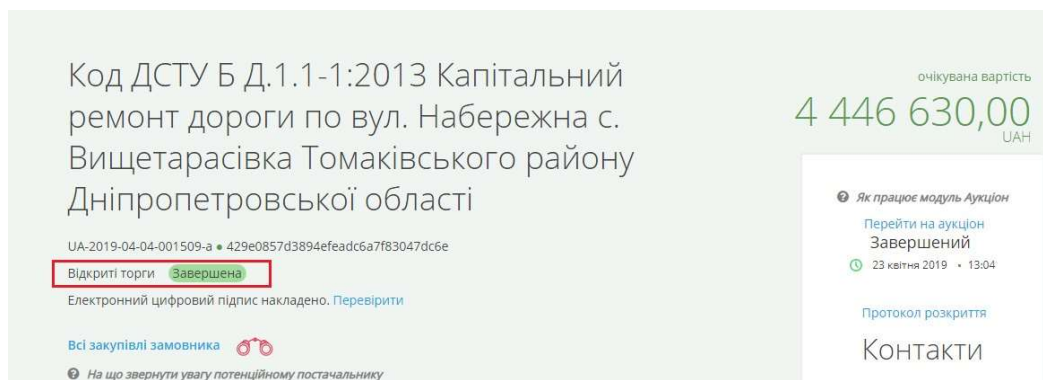

Рисунок 5.1. Статус процедури закупівлі можна побачити на картці тендеру

Строки укладання договору в різних типах закупівлі різні.

Спрощені закупівлі. У новій редакції Закону України «Про публічні закупівлі», яка вступила в дію 19 квітня 2020 року з'явилося поняття спрощених закупівель. Відповідно до статті 1 нової редакції Закону:

Спрощена закупівля - придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 цього Закону (п. 28 ч. 1 ст. 1 Закону).

Замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який визнаний переможцем спрощеної закупівлі, не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю. У Законі також немає обмеження стосовно строку раніше за який не можна укласти договір. Тож Замовник може укласти договір, наприклад і на 3 день після повідомлення про намір укласти договір.

Головне не забути опублікувати договір про закупівлю та всі додатки до нього - протягом трьох робочих днів з дня його укладення.

Договір про закупівлю укладається згідно з вимогами статті 41 Закону.

Відкриті торги/відкриті торги з публікацією англійською мовою/ конкурентний діалог.

При проведенні відкритих торгів Замовник укладає договір про закупівлю не може бути укладено раніше ніж через 10 днів з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю.

Замовник укладає договір про закупівлю з учасником, який визнаний переможцем процедури закупівлі, протягом строку дії його пропозиції, не пізніше ніж через 20 днів з дня прийняття рішення про намір укласти договір про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації та тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі. У випадку обґрунтованої необхідності строк для укладання договору може бути продовжений до 60 днів.

У разі порушення строків укладення договору, тобто, укладення договору раніше чи пізніше визначених в Законі строків - договір є недійсним (ст. 43 Закону).

Згідно з ст. 10 Замовник має опублікувати договір про закупівлю та всі додатки до нього - протягом трьох робочих днів з дня його укладення (рис. 5.2).

Рис. 5.2 Терміни публікації договору про закупівлю і додатків до нього при спрощеній закупівлі

Переговорна процедура закупівлі. Замовник має право укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі у строк не раніше ніж через 10 днів (5 днів*) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір, але не пізніше, ніж через 35 днів (20 днів*) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір.

Згідно з ст. 10 Замовник має опублікувати договір про закупівлю та всі додатки до нього - протягом трьох робочих днів з дня його укладення (рис. 5.3)

Рис. 5.3 Терміни публікації договору про закупівлю і додатків до нього при переговорній процедурі

Порядок зміни умов договору. Згідно з частиною 4 статті 41 Закону Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції за результатами аукціону (зокрема, ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі або ціни пропозиції учасника у разі застосування переговорної процедури.

Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:

- 1) зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника;
- 2) збільшення ціни за одиницю товару до 10 відсотків пропорційно збільшенню ціни такого товару на ринку у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що така зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю, - не частіше ніж один раз на 90 днів з моменту підписання договору про закупівлю. Обмеження щодо строків зміни ціни за одиницю товару не застосовується у випадках зміни умов договору про закупівлю бензину та дизельного пального, газу та електричної енергії;
- 3) покращення якості предмета закупівлі, за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю;
- 4) продовження строку дії договору про закупівлю та строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю;
- 5) погодження зміни ціни в договорі про закупівлю в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг), зокрема у разі коливання ціни товару на ринку;
- 6) зміни ціни в договорі про закупівлю у зв'язку зі зміною ставок податків і зборів та/або зміною умов щодо надання пільг з оподаткування - пропорційно до зміни таких ставок та/або пільг з оподаткування;
- 7) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни;
- 8) зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини шостої цієї статті.

Також, згідно з частиною 6 статті 41 Закону дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку.

5.2 Дія договору про закупівлю. Забезпечення виконання договору про закупівлю. Звіт про виконання договору про закупівлю.

Важливим моментом є документальне обґрунтування внесення змін до договору. Судова практика щодо внесення змін до договору.

Норми Закону України «Про публічні закупівлі» є спеціальними нормами, які визначають правові підстави внесення змін та доповнень до договорів, укладених за наслідком публічних закупівель та повинні застосовуватися переважно щодо норм Цивільного кодексу України (статті 651) та Господарського кодексу України (стаття 188), які визначають загальну процедуру внесення змін до договору.

Відтак, якщо спеціальною нормою права (частиною 4 статті 41 Закону) заборонено укладення умов договору про публічні закупівлі, які відрізняються від умов тендерної пропозиції, та заборонено вносити зміни до договору, окрім певного переліку таких змін, то внесення змін до такого договору поза межами переліку, передбаченого частиною 4 статті 41 Закону, означатиме нікчемність таких змін до договору відповідно до частини 1 статті 43 Закону (відповідна правова позиція наведена у постанові Верховний Суду від 30.01.2018 у справі №916/1491/17).

Таким чином, Законом України «Про публічні закупівлі» встановлено імперативну спеціальну норму, згідно з якою зміна істотних умов договору про закупівлю може здійснюватись виключно у випадках, визначених статтею 41 Закону.

При внесенні змін до договору обов'язково має бути укладена додаткова угода до договору. Також в системі необхідно опублікувати повідомлення про внесення змін до договору протягом трьох днів з дня внесення змін.

Нікчемність договору про закупівлю

1. Договір про закупівлю є нікчемним у разі:

1) якщо замовник уклав договір про закупівлю до/без проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі згідно з вимогами цього Закону;

2) укладення договору з порушенням вимог частини четвертої статті 41 цього Закону;

3) укладення договору в період оскарження процедури закупівлі відповідно до статті 18 цього Закону;

4) укладення договору з порушенням строків, передбачених частинами п'ятою і шостою статті 33 та частиною сьомою статті 40 цього Закону, крім випадків зупинення перебігу строків у зв'язку з розглядом скарги органом оскарження відповідно до статті 18 цього Закону;

5) якщо назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником не відповідає товарам, роботам чи послугам, що фактично закуплені замовником.

З 16 квітня 2021 року (строк виходу в продуктив продовжено з 8 до 16 квітня) інформацію про забезпечення пропозиції та забезпечення виконання договору Замовники будуть зазначати в системі Прозорро по-новому.

Функціонал буде схожий на вимоги по статті 17 Закону.

Як зазначити інформацію про забезпечення пропозиції. Під час проведення Відкритих торгів, спрощеної/допорогової закупівлі, відкритих торгах з публікацією англійською мовою буде можливість додати «Забезпечення тендерних пропозицій». Обравши «Забезпечення тендерних пропозицій» потрібно буде зазначити таку інформацію:

поле заголовок - не обов'язкове для заповнення;

поле опис - не обов'язкове для заповнення, але тут можна зазначити вимоги до забезпечення пропозиції;

обрати документ попередньо завантажений до закупівлі - не обов'язково, але сюди можна підвантажити форму гарантії, наприклад, якщо ви даєте її в складі ТД. Для того щоб його можна було обрати, тип документа при завантаженні в складі ТД має бути – «Критерії прийнятності».

розмір забезпечення - необхідно вказати в межах 0,5 відсотка очікуваної вартості закупівлі у разі проведення тендеру/спрощеної закупівлі на закупівлю робіт та 3 відсотків у разі на закупівлю товарів чи послуг.

валюта - валюта забезпечення має відповідати валюті очікуваної вартості.

повний опис умов та розміру надання забезпечення - це поле є обов'язковим для заповнення, саме це поле буде виводитись в друковану форму оголошення. Тому будьте уважні і зазначаєте тут всю інформацію, яка потім має відобразитись в формі оголошення.

Постачальники будуть надавати забезпечення пропозиції наступним чином: під час подання пропозиції у Постачальників буде можливість зазначити таку інформацію:

- Заповнити поле заголовок (не обов'язково);
- Заповнити поле опис (не обов'язково);
- Обрати документ попередньо завантажений до пропозиції (обов'язково).

Для цього Постачальнику необхідно під час завантаження документів пропозиції для Забезпечення обрати тип файлу «Інші» або «Документи, що підтверджують відповідність (стаття 17)».

Зазначення інформації про забезпечення виконання договору. Під час проведення Відкритих торгів, спрощеної/допорогової закупівлі, відкритих торгах з публікацією англійською мовою, відкритих торгів для закупівлі енергосервісу буде можливість зазначити вимогу щодо «Забезпечення виконання договору». Під час створення закупівлі Замовнику потрібно буде зазначити таку інформацію:

- поле заголовок - не обов'язкове для заповнення;

- поле опис - не обов'язкове для заповнення, але тут можна зазначити вимоги до забезпечення пропозиції;

- обрати документ попередньо завантажений до закупівлі - не обов'язково, але сюди можна підвантажити форму, шаблон документа тощо. Для того щоб його можна було обрати, тип документа має бути – «Критерії прийнятності».

- повний опис умов та розміру надання забезпечення - це поле є обов'язковим для заповнення, саме це поле буде виводитись в друковану форму оголошення. Тож не забудьте зазначити всю необхідну інформацію в цьому полі, а саме: розмір, вид та умови надання забезпечення.

Якщо ви зазначите вимогу щодо надання забезпечення виконання договору, то Переможець у відповідь може надати вам документ. Вимогу щодо обов'язковості підвантаження в систему забезпечення виконання договору ви можете зазначити в тендерній документації або в полі «Повний опис умов та розміру надання забезпечення». При цьому учасник зможе завантажити забезпечення виконання договору в будь-який строк до публікації замовником договору про закупівлю.

Учасники будуть надавати забезпечення виконання договору на етапі подання пропозицій: учасники будуть тільки галочкою підтверджувати згоду на надання забезпечення виконання договору.

А вже коли закупівля буде в статусі «Пропозиції розглянуто» Переможець може надати забезпечення виконання договору у вигляді документу. В залежності від вимог до цього забезпечення це може бути файл з гарантією, платіжне доручення, якщо забезпечення вимагалось у вигляді депозиту тощо.

При цьому учасник може надати таку інформацію:

- заповнити поле заголовок (опціонально);

- заповнити поле опис (опціонально);

- обрати документ з попередньо завантажених (обов'язково). Для цього необхідно під час завантаження документів обрати тип файлу «Забезпечення тендерних пропозицій».

Звіт про виконання договору. Згідно з ст. 10 Закону звіт про виконання договору Замовник має опублікувати протягом 20 робочих днів з дня настання однієї з підстав, а саме:

закінчення строку дії договору;

виконання договору;

розірвання договору.

В законодавстві немає чіткої вимоги публікувати звіт на тій підставі, що настала раніше за інші. Замовник самостійно обирає, за настання якої саме з підстав публікувати звіт про виконання договору.

Якщо з публікацією звіту про виконання договору в разі розірвання договору все зрозуміло, то по інших можуть бути питання.

Це може бути зроблено, наприклад, після завершення строку дії договору, як правило, у бюджетників визначається 31 грудня поточного року. І тут треба врахувати, що іноді на перші числа січня припадають вихідні дні, що, тим не менше, не знімає з Замовника зобов'язання публікувати звіт про виконання договору.

Друга підстава для публікації звіту про виконання договору - виконання договору. Договір вважається виконаним і звіт про його виконання потрібно оприлюднювати після того як сторони повністю виконали свої права та обов'язки. Тобто, був поставлений весь товар/роботи/послуги та за них була здійснена оплата. І тоді не має значення чи закінчився строк дії договору, важливо чи він виконаний у повному обсязі сторонам.

Після публікації звіту про виконання договору, договір вважається завершеним і в нього неможливо внести зміни.

Для публікації звіту в системі замовнику потрібно:

1. Перейти до блоку договору в закупівлі, відкрити його деталі та натиснути кнопку «завершити договір». Інформація про суму виконання договору та строк дії договору підтягується автоматично але за потреби її можна відкоригувати (рис. 5.4).

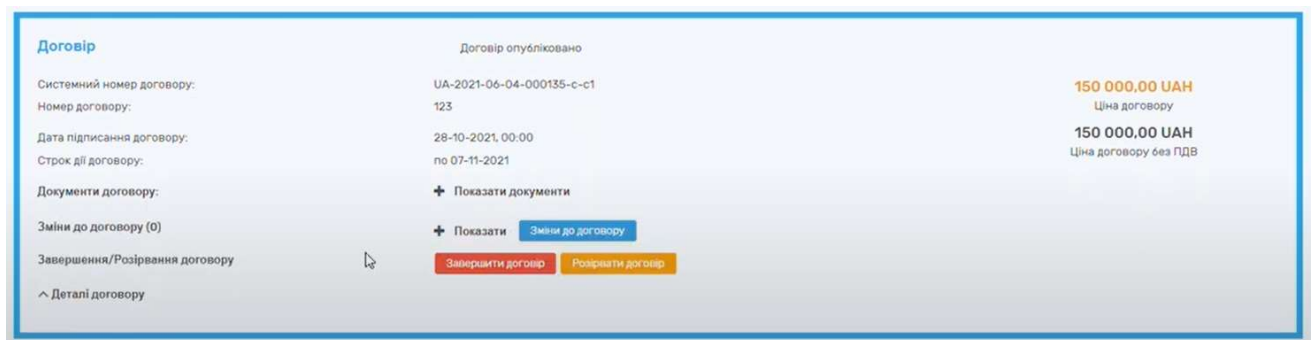

Рисунок 5.4 Публікації звіту про виконання договору

2. Обов'язково заповнити поле «Країна виробника», яку можна обрати з випадаючого списку. Це важливе нововведення, яке з'явилося у системі (рис. 5.5).

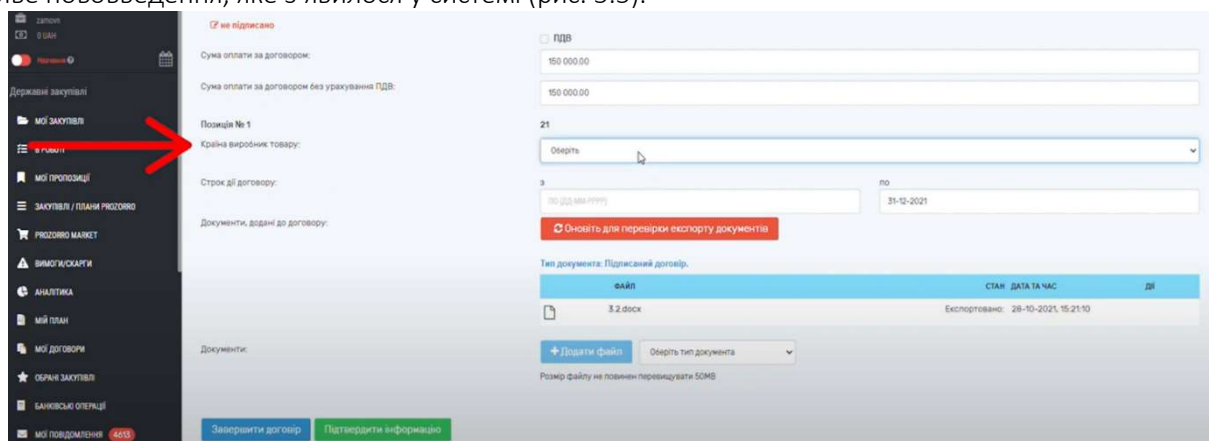

Рисунок 5.5 Приклад обов'язкового заповнення поля «Країна виробника»

3. Накласти електронний підпис та завершити договір.

5.3 Нікчемність договору про закупівлю

Встановлення факту нікчемності правочину, зокрема договору, яким підтверджується та чи інша відповідність учасника чи його пропозиції умовам закупівлі, має важливе значення при здійсненні кваліфікації учасника, оскільки нікчемний правочин не може бути належним підтвердженням відповідності, а за своєю природою, умовно кажучи, такого правочину й немає.

Окремо доцільно наголосити, що відповідно до частини 1 статті 220 ЦКУ, враховуючи положення частини 2 статті 799 ЦКУ, не може вважатися нікчемним договір, укладений з фізичною особою – підприємцем. Такої ж позиції притримується Колегія, у тому числі за рішенням від 01.03.2023 № 2446-р/пк-пз, закупівля № UA-2023-01-25-001162-а.

Якщо потрібно відхилити пропозицію учасника через її невідповідність вимогам, установленим у тендерній документації відповідно до абзацу 1 частини 3 статті 22 Закону, з підстави абзацу 5 підпункту 2 пункту 41 Особливостей, замовник може скористатись взірцем протоколу про відхилення тендерної пропозиції учасника у зв'язку з невідповідністю іншим вимогам (ч. 3 ст. 22), який розміщено на порталі RADNUK.COM.UA.

Відповідно до частин 1 і 2 статті 202 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Правочини можуть бути односторонніми та дво- чи багатосторонніми (договори).

Згідно з частиною 2 статті 215 ЦКУ недійсним є правочин, якщо його недійсність встановлена законом (нікчемний правочин). У цьому разі визнання такого правочину недійсним судом не вимагається.

Для прикладу, статтею 43 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII та пунктом 21 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі – Особливості), визначено випадки нікчемності договору про закупівлю, тобто договору публічної закупівлі.

Частиною 1 статті 220 ЦКУ визначено, що в разі недодержання сторонами вимоги закону про нотаріальне посвідчення договору такий договір є нікчемним.

За частиною 2 статті 13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII (далі – Закон № 1207) здійснення господарської діяльності юридичними особами, фізичними особами – підприємцями та фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, місцезнаходженням (місцем проживання) яких є тимчасово окупована територія, дозволяється виключно після зміни їхньої податкової адреси на іншу територію України.

Правочин, стороною якого є суб'єкт господарювання, місцезнаходженням (місцем проживання) якого є тимчасово окупована територія, є нікчемним. На такі правочини не поширюється дія положення абзацу 2 частини 2 статті 215 ЦКУ.

Велика палата Верховного Суду за постановою від 04.06.2019 у справі № 916/3156/17 висловила позицію, що якщо недійсність правочину встановлена законом, то визнання недійсним такого правочину судом не вимагається. Такий правочин є нікчемним з моменту укладення в силу закону.

Позиція Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Колегія) щодо подібних питань не відрізняється. Розглянемо їхню позицію на прикладі рішень, що стосуються врахування положень частини 1 статті 220 ЦКУ та частини 2 статті 13 Закону № 1207.

Рішення Колегії від 07.03.2023 № 2741-р/пк-пз, закупівля № UA-2023-01-06-004219-а.

Обставини розгляду скарги. Відповідно до пункту 1 частини 2 статті 16 Закону замовник установив кваліфікаційний критерій — наявність обладнання, нормативно-технічної бази та технологій. Щоб підтвердити зазначений критерій, за умовами закупівлі учасник повинен надати, зокрема, документ на право власності нерухомим майном або договір оренди такого майна.

Учасник, якого визначено переможцем торгів, на виконання згаданої вимоги надав у складі пропозиції договір оренди нерухомого майна зі строком оренди більше трьох років.

Відповідно до частини 2 статті 793 ЦКУ договір найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) строком на три роки і більше підлягає нотаріальному посвідченню, крім договору, предметом якого є майно державної або комунальної власності, який підлягає нотаріальному посвідченню у разі, якщо він укладений за результатами електронного аукціону строком більше ніж на п'ять років.

Позиція Колегії. Колегією встановлено факт того, що наданий договір оренди нотаріально не посвідчений. Посилаючись на норми частини 2 статті 793 та частини 1 статті 220 ЦКУ, Колегія дійшла висновку, що наведений договір є нікчемним, та наголосила, що у складі пропозиції скаржника (станом на дату кінцевого строку подання тендерної пропозиції) відсутній чинний договір оренди приміщення.

Рішення Колегії від 08.03.2023 № 2806-р/пк-пз, закупівля [№ UA-2023-01-25-016046-a](#).

Обставини розгляду скарги

Відповідно до пункту 1 частини 2 статті 16 Закону замовник установив кваліфікаційний критерій — наявність обладнання, нормативно-технічної бази та технологій. Щоб підтвердити зазначений критерій, за умовами закупівлі учасник повинен надати, зокрема, договір оренди транспортного засобу, якщо такий транспортний засіб не є власністю учасника.

Учасник на виконання згаданої вимоги надав у складі пропозиції договір оренди транспортного засобу, укладений із фізичною особою.

Відповідно до частини 2 статті 799 ЦКУ договір найму транспортного засобу за участю фізичної особи підлягає нотаріальному посвідченню.

Варто зазначити, що цьому учаснику в порядку пункту 40 Особливостей замовник надав 24 години на виправлення невідповідності в цій частині. Учасник у свою чергу такі невідповідності не виправив.

Тим самим тендерну пропозицію цього учасника, який є скаржником за наведеним рішенням Колегії, відхилено.

Позиція Колегії. Колегією встановлено факт того, що наданий договір оренди нотаріально не посвідчений. Посилаючись на норми частини 2 статті 799 та частини 1 статті 220 ЦКУ, оскільки згаданий договір нотаріально не посвідчений, враховуючи обставину, за якою скаржник не усунув невідповідності в порядку частини 9 статті 26 Закону, Колегія дійшла висновку, що пропозиція скаржника була правомірно відхилена.

Рішення Колегії від 23.02.2023 № 2164-р/пк-пз, закупівля [№ UA-2022-12-28-008660-a](#).

5.4 Ознайомлення з модулем аналітики [bi.prozorro](#): аналіз закупівель, цін, замовників.

Модуль аналітики [bi.prozorro](#) повністю інтегрований в платформу Prozorro. Сьогодні доступні версія для звичайних користувачів і професійна. Основні переваги і недоліки представлено на рис. 5.6 і 5.7. Для того, щоб розібратись як працює модуль аналітики і яку інформацію можна отримати за допомогою його переглянте **відео**.

Джерела інформації. Публічний модуль аналітики

Сайт: bi.prozorro.org

Переваги:

- Відкритий для всіх;
- Легко навчитись;
- Дозволяє одразу вибирати багато закупівель;
- Можна скачувати дані;

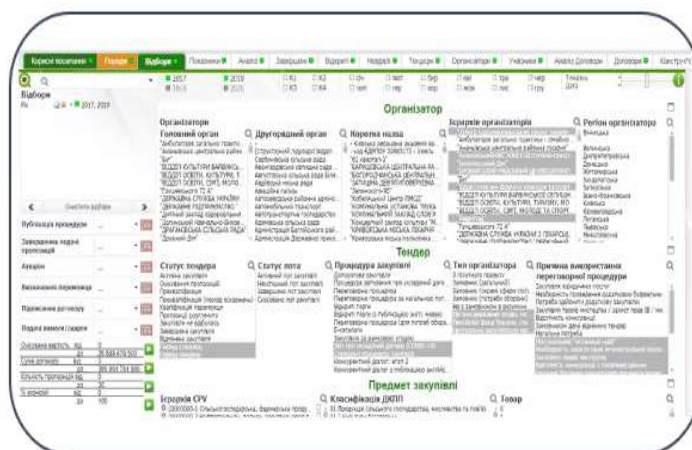
Недоліки:

- Потребує практики;
- Необхідно розібратись з різними показниками

Рисунок 5.6 Переваги і недоліки модуля аналітики bi.prozorro

Джерело: Артур Ковальчук KSE

Джерела інформації. Професійний модуль аналітики

Сайт: bipro.prozorro.org

Перевага:

- Дозволяє одразу вибирати багато закупівель;
- Можна скачувати дані;
- Можна створювати об'єкти під свої потреби

Недолік:

- Обмежений доступ;
- Потребує багато практики;
- Складніший в роботі

Рисунок 5.7 Переваги і недоліки професійного модуля аналітики bipro.prozorro

Джерело: Артур Ковальчук KSE

5.5 Продаж державного, комунального та заставного майна, прав оренди тощо через Prozorro

Новацією останніх років в публічних закупівлях є створення Prozorro.Sale, через дану систему електронних аукціонів громадяни та бізнес отримують доступ до придбання унікальних активів, якими володіє держава. Дана платформа дозволяє громадянам придбати шляхом приватизації, оренди державного та комунального майна, купівлі майна підприємств-банкротів, земельних ресурсів, майна державних і комунальних підприємств України, оренду ватажних вагонів «Укрзалізниці» та інше.

«Прозорро.Продажі» - акціонерне товариство, що знаходиться у державній власності, належить та управляється Міністерством економіки.

Мета - за допомогою сучасних ІТ-рішень підвищити прозорість процесу продажу та ефективність управління державним та комунальним майном, сприяти розвитку України завдяки запровадженню ринкових механізмів та цифрових технологій у сфері управління державним майном.

Дізнатись більше про роботу Prozorro.Sale можна переглянувши **відео** <https://www.youtube.com/@ProzorroSale/videos>

Питання для самоконтролю та дискусії

1. Умови внесення змін договору про закупівлю.
2. Визначення нікчемності договору.
3. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель.
4. Загальні засади укладання договору про закупівлю.
5. Конкурентний діалог. Його етапи.
6. Порядок визначення переможця процедури закупівлі.
7. Забезпечення виконання договору про закупівлі.
8. Умови розірвання договору про закупівлі.
9. Види процедур закупівель.
10. Суттєві умови при укладанні договору про закупівлю.

Практичні завдання

1. Користуючись ресурсом [bi.prozorro](https://bi.prozorro.gov.ua/) «Модуль аналітики»: дослідити використання конкурентного діалогу та торгів з обмеженою участю в межах всієї України; скласти аналітичну записку про кількість та види проведеної процедури «конкурентний діалог» у Київській і Дніпропетровській областях за критеріями ризикованості.

2. Користуючись ресурсом [bi.prozorro](https://bi.prozorro.gov.ua/) «Модуль аналітики»: визначити вигоди та ризики закупівель товарів, робіт та послуг за рамковими угодами; переваги та недоліки здійснення централізованих закупівель та діяльності централізованих закупівельних організацій.

3. Охарактеризуйте основних суб'єктів моніторингу та контролю публічних закупівель.

Тести

1. Чи обов'язково має бути укладена додаткова угода при внесенні змін до договору ?
 - a. так
 - b. ні
2. Чи правильним є твердження, що замовник не повинен опублікувати договір про закупівлю та всі додатки до нього - протягом трьох робочих днів з дня його укладення ?
 - a. так
 - b. ні

3. Оберіть 1 правильне твердження:
- Процедура закупівлі переходить в статус «Завершена» після публікації укладеного договору.
 - Згідно з ст. 10 Закону звіт про виконання договору Замовник має опублікувати протягом 15 робочих днів.
 - Під час проведення процедури закупівлі договір не повинен бути на етапі формування тендерної документації.
4. Статус процедури закупівлі можна побачити:
- Договір
 - Рамкова угода
 - Тендерна картка
5. Оберіть 2 правильні твердження: Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:
- зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника
 - якщо замовник уклав договір про закупівлю до/без проведення процедури закупівлі/спрощеної закупівлі
 - назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником не відповідає товарам
 - погодження зміни ціни в договорі про закупівлю в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг), зокрема у разі коливання ціни товару на ринку
6. Визначте правильну послідовність у переліку етапу процедури закупівлі:
- Укладення договору
 - Повідомлення про намір укласти договір
 - Оприлюднення договору
7. Встановіть відповідність між поняттями та визначенням:

1. Тендер	A. придбання Замовником товарів, послуг або робіт в постачальника
2. Закупівля	B. обов'язкова процедура для державних органів і підприємств України, призначена для проведення публічних закупівель.
3. Відкриті торги	C. один із найбільш популярних видів закупівель, що проводяться державними чи комерційними замовниками.
4. Спрощена закупівля	D. е процедура придбання державним замовником товарів чи послуг на суму до 200 000 грн (до 1 млн грн в окремих випадках), або робіт на суму до 1 500 000 грн (до 5 млн грн в окремих випадках).

8. Хто є переможцем спрощеної закупівлі ?
- учасник, пропозиція якого відповідає всім умовам, що визначені в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі
 - учасник, пропозиція якого відповідає всім умовам, що визначені в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, вимогам до предмета закупівлі і визнана найбільш економічно вигідною та якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю.
 - Учасник який запропонував найменшу ціну

Джерела

Використана література

1. Веб-портал Уповноваженого органу з питань публічних закупівель. URL : <https://prozorro.gov.ua>
2. Інформаційний ресурс «Інфобокс». URL : <http://infobox.prozorro.org/>
3. Онлайн-майданчик «E-tender». URL: <http://e-tender.ua>
4. Моніторинговий портал . URL: <http://dozorro.org/>
5. Акредитований майданчик. URL: <https://tender.uub.com.ua/pro-prozorro/zvit-prozorro>
6. Закон України про публічні закупівлі. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
7. Бровдій А. М. Організація публічних закупівель : навч. Посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018
8. Методичний посібник з публічних закупівель. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>
9. Публічні закупівлі. Посібник для замовників. Нова редакція закону. URL: <https://www.prostir.ua/wp-content/uploads/2020/07/%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B7%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2.pdf>
10. Господарського кодексу України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. Підтримка реформи публічних закупівель в Україні. (2022). Методичні рекомендації щодо особливостей укладення та виконання договорів про публічні закупівлі.. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mMUskyrFDZn5HrAN63wQ0Dv4-qWtWgc/view>
2. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
3. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Тема 6. Державне регулювання у сфері публічних закупівель

Поняття та їх визначення

Антимонопольний комітет - державний орган із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель.

Моніторинг (контроль) закупівлі — аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі з метою запобігання порушенням цього законодавства.

Публічні закупівлі - придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі»

Суб'єкт оскарження - фізична або юридична особа, яка звернулася до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії або бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і в результаті яких порушено право або законні інтереси такої особи.

Основні теоретичні положення

6.1 Органи контролю у сфері публічних закупівель

Одним із завдань бюджетної політики в Україні є модернізація діяльності держави у сфері публічних закупівель. Державні закупівлі є важелем розвитку добросовісної конкуренції, однак, в жорстких умовах дефіциту бюджету їх проведення потребує забезпечення прозорості й ефективності витрачання бюджетних коштів. Контроль за дотриманням процедур публічних закупівель не повинен обмежуватися відстеженням формальних правил проведення тендерів, а також фіксування фактів порушення законодавства, накладанні стягнень та застосуванні санкцій до порушників. Повинна проводитися комплексна оцінка факторів, що спричинили порушення процедур і правил їх організації, а відтак, розроблені механізми попередження правопорушень у сфері публічних закупівель.

Статтею 7 розділу 2 Закону України «Про публічні закупівлі» (Про публічні закупівлі зі змінами на 2023 рік №922-VIII від 25.12.2015, редакція від 05.12.2021) визначено органи що здійснюють контроль у сфері закупівель, до яких віднесено: Уповноважений орган – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України); центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (Державна казначейська служба України); Рахункову палату; Антимонопольний комітет України; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю (Державна аудиторська служба України); банки; громадяни і громадські організації та їх спілки. Крім цього до суб'єктів контролю у сфері публічних закупівель слід віднести правоохоронні органи, які реалізують контрольні повноваження в межах компетенцій, визначених Конституцією України та іншими законами України, зокрема такі як: Національне антикорупційне бюро, Прокуратура, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ (рис. 6.1).

А) Міністерство економічного розвитку і торгівлі та сільського господарства України. Головною функцією даного міністерства є аналіз системних проблеми у сфері закупівель та здійснення заходів щодо їх усунення насамперед шляхом розробки нормативно-правових актів чи реалізації інших повноважень наданих міністерству Законом про публічні закупівлі чи іншими актами законодавства діючими у цій сфері.

Б) До органів контролю необхідно також додати Державну казначейську службу України (ДКСУ), яка практично здійснює оперативний контроль закупівель при реєстрації та оплаті договорів.

Законом передбачено, що ДКСУ здійснює перевірку наявності документів без перевірки їх відповідності встановленим формам чи змістовності (йдеться про річний план закупівель та звіт про результати проведення процедури закупівлі) шляхом їх самостійного перегляду в електронній системі закупівель, тобто, замовники не повинні роздруковувати і нести ці документи до органів ДКСУ. Це є суттєвим спрощенням роботи замовників за умови відсутності збоїв у роботі електронній системі закупівель чи безпосередньо комп'ютерної системи відповідного органу ДКСУ, що може призвести до тимчасового обмеження доступу ДКСУ до необхідної інформації, розміщеної на порталі.

Згідно до «Положення про Державну казначейську службу України», ДКСУ уповноважена на здійснення контролю за: дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів. ДКСУ зобов'язана перевіряти документи лише з надпорогових закупівель. В даному контексті йдеться про річний план закупівель, звіт про результати проведення процедури закупівлі та договір про закупівлю.

Статтею 7 Закону «Про публічні закупівлі» передбачено, що до моменту реєстрації договору та наступної його оплати ДКСУ зобов'язана здійснити перевірку документів на предмет наявності та їх відповідності вимогам законодавства шляхом їх самостійного перегляду в електронній системі

закупівель. Тобто, замовники не повинні роздруковувати і заносити ці документи до органів ДКСУ. Це є суттєвим спрощенням роботи замовників.

Рис. 6. 1 Органи здійснення контролю у сфері публічних закупівель

Невиконання рішення органу оскарження, - тягне за собою накладення штрафу на керівника замовника у розмірі п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур спрощених закупівель, визначених законодавством та укладення договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення закупівель/спрощених закупівель, визначених законодавством, - тягне за собою накладення штрафу на керівника замовника від двох тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

В) Рахункова палата є державним колегіальним органом, який від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням. У сфері публічних закупівель Рахункова палата України реалізує ряд заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), зокрема:

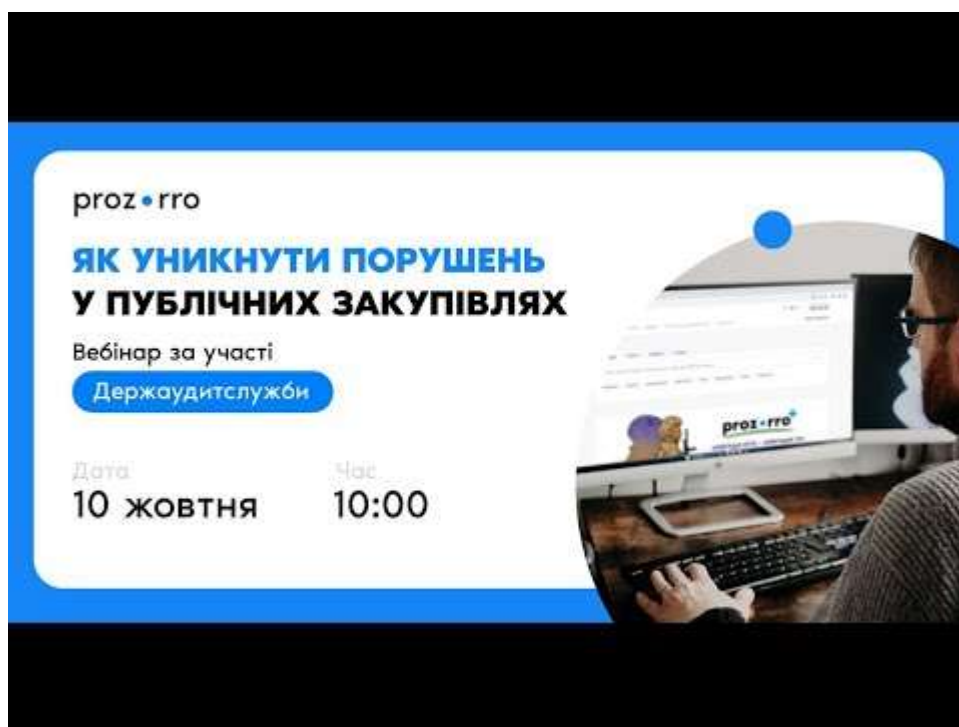
- здійснює фінансовий аудит та аудит ефективності щодо здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету;

- здійснює попередній аналіз, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, протягом трьох місяців з дня його оприлюднення;

- здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) щодо виконання державного замовлення та здійснення закупівель стосовно всіх стадій закупівель і включає перевірку та аналіз законності та ефективності здійснення закупівель, дотримання передбачених процедур, оцінку своєчасності отримання товарів, послуг та проведення робіт, а також аналіз стану прозорості та додержання встановлених принципів здійснення закупівель

Г) Державна аудиторська служба України.

Відповідно до Положення про Державну аудиторську службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2016 року №43 ДАСУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю. Для розуміння специфіки в роботі Державної аудиторської служби України рекомендовано переглянути **відео**.

Д) Правоохоронні органи.

На сьогодні, виходячи з функцій та повноважень правоохоронних органів (органів внутрішніх справ України, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України та прокуратури України), кожний з цих органів наділений досить широким об'ємом повноважень, пов'язаних із здійсненням контрольних функцій у сфері державних закупівель. Проте, зазначені функції, в силу специфіки діяльності правоохоронних органів відрізняються певними особливостями.

Зокрема, якщо ми говоримо про сферу публічних закупівель, то правоохоронні органи здійснюють боротьбу з корупцією та економічними злочинами шляхом виявлення складів злочинів у діях службових та посадових осіб сфери закупівель, та здійснюють розслідування порушених кримінальних справ з метою встановлення винних у порушенні загального фінансового законодавства і як складової - законодавства в сфері закупівель, що призвели до незаконного витрачання коштів та інших злочинних дій, в сфері державних фінансів.

Зазначені органи мають практично однакові завдання при здійсненні боротьби із злочинами в сфері публічних закупівель -- зокрема ці органи займаються недопущенням нанесення збитків економіці держави, здійснюють протидію зловживанням корупції у сфері закупівель.

При цьому, правоохоронні органи мають повноваження як самостійно здійснювати перевірку документів у сфері закупівель, з метою виявлення у діях посадових та службових осіб ознак злочину, так

і порушувати кримінальні справи на підставі матеріалів перевірок (ревізій), які передаються до правоохоронних органів іншими контролюючими органами в цій сфері (зокрема, органами ДКРС, Рахункової палати, Антимонопольного комітету) при виявленні ними ознак злочину.

Е) Антимонопольний комітет України

Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель. Антимонопольний комітет України відповідно до норм Закону України «Про публічні закупівлі» є органом оскарження у сфері публічних закупівель. Для реалізації Антимонопольним комітетом України повноважень визначених законодавством у сфері публічних закупівель утворюється постійно діюча адміністративна колегія з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення цієї колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України на захист прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі [2].

6.2 Антимонопольний комітет України

Основними повноваження Антимонопольного комітету України визначені на [законодавчому рівні](#).

Основним завданням АМКУ є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині:

здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, 2. запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та регулюванням цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

сприяння розвитку добросовісної конкуренції;

методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції (згідно статті 3 у редакції Законів України від 13.07.2000 р. N 1907-III, від 20.11.2003 р. N 1294-IV);

контроль щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері публічних закупівель.

У сфері здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції АМКУ має такі повноваження:

розглядати заяви і справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та проводити розслідування за цими заявами і справами;

приймати передбачені законодавством про захист економічної конкуренції розпорядження та рішення за заявами і справами, перевіряти та переглядати рішення у справах, надавати висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;

розглядати справи про адміністративні правопорушення, приймати постанови та перевіряти їх законність та обґрунтованість;

перевіряти суб'єкти господарювання, об'єднання, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю щодо дотримання ними вимог законодавства про захист економічної конкуренції та під час проведення розслідувань за заявами і справами про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках, вимагати інформацію (в тому числі з обмеженим доступом) від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб;

призначати експертизу та експерта з числа осіб, які володіють необхідними знаннями для надання експертного висновку;

у випадках та порядку, передбачених законом, проводити огляд службових приміщень та транспортних засобів суб'єктів господарювання-юридичних осіб, вилучати або накладати арешт на

предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть бути доказами або джерелом доказів у справі незалежно від їх місцезнаходження;

у разі перешкоджання працівникам Антимонопольного комітету України у виконанні ними повноважень, передбачених пунктами 4, 5 і 7 цієї частини, залучати працівників органів внутрішніх справ для застосування заходів, передбачених законом, для подолання перешкод;

залучати працівників органів внутрішніх справ, митних та інших правоохоронних органів для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема в разі проведення розслідування;

залучати до проведення перевірок спеціалістів органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій за погодженням з їх керівниками, депутатів місцевих рад за їх згодою;

проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, в тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження);

визначати наявність або відсутність контролю між суб'єктами господарювання або їх частинами та склад групи суб'єктів господарювання, що є єдиним суб'єктом господарювання;

вносити до органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування обов'язкові для розгляду подання щодо анулювання ліцензій, припинення операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання, у разі порушення ними законодавства про захист економічної конкуренції;

надавати обов'язкові для розгляду рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням щодо припинення дій або бездіяльності, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють;

звертатися до суду з позовами, заявами і скаргами у зв'язку із застосуванням законодавства про захист економічної конкуренції, а також із запитами щодо надання інформації про судові справи, що розглядаються цими судами відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;

звертатись та одержувати від компетентних органів інших держав необхідну інформацію для здійснення своїх повноважень;

надавати компетентним органам інших держав інформацію у випадках та порядку, передбачених законом;

здійснювати повноваження, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі».

У сфері здійснення контролю за узгодженими діями та концентрацією АМКУ має такі повноваження:

розглядати заяви і справи про надання дозволу, надання висновків, попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації, проводити дослідження за цими заявами і справами;

приймати передбачені законодавством про захист економічної конкуренції розпорядження та рішення за заявами і справами про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, надавати висновки, попередні висновки стосовно узгоджених дій, концентрації, висновки щодо кваліфікації дій відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції;

переглядати, перевіряти рішення, прийняті органами Антимонопольного комітету України в межах компетенції;

дозволяти або забороняти узгоджені дії, концентрацію;

при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках, вимагати інформацію (в тому числі з обмеженим доступом) від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб;

здійснювати повноваження, передбачені пунктами 6, 11, 12, 15 і 16 частини першої цієї статті;
здійснювати інші повноваження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції.

У сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України та застосування законодавства про захист економічної конкуренції АМКУ має такі повноваження:

вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, необхідну для дослідження ринків, а також інформацію про реалізацію конкурентної політики;

узагальнювати та аналізувати інформацію про реалізацію актів законодавства про захист економічної конкуренції щодо пріоритетів і напрямів конкурентної політики;

брати участь у розробленні та вносити в установленому порядку Президенту України та Кабінету Міністрів України пропозиції щодо законів та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання розвитку конкуренції, конкурентної політики та демонополізації економіки, погоджувати проекти нормативно-правових актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, що можуть вплинути на конкуренцію;

здійснювати повноваження, передбачені пунктами 6, 11, 12 і 15 частини першої цієї статті;

надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, суб'єктів господарювання, об'єднань пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію;

взаємодіяти з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, підприємствами, установами та організаціями з питань розвитку, підтримки, захисту економічної конкуренції та демонополізації економіки;

узагальнювати практику застосування законодавства про захист економічної конкуренції, вносити до відповідних органів державної влади пропозиції щодо його удосконалення;

розробляти та організовувати здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції;

брати участь у розробленні та внесенні Президенту України та Кабінету Міністрів України пропозицій щодо проектів нормативно-правових актів з питань конкурентної політики, розвитку і захисту конкуренції та демонополізації економіки;

розробляти та затверджувати разом з іншими заінтересованими органами державної влади міжвідомчі нормативно-правові акти з питань розвитку і захисту економічної конкуренції та демонополізації економіки;

приймати власні нормативно-правові акти у формі розпоряджень з питань, що належать до його компетенції, зокрема щодо контролю за узгодженими діями, концентрацією, підвідомчості та розгляду заяв і справ про узгоджені дії, концентрацію, порушення законодавства про захист економічної конкуренції, організації діяльності органів Антимонопольного комітету України;

здійснювати офіційне тлумачення власних нормативно-правових актів;

надавати рекомендаційні роз'яснення з питань застосування законодавства про захист економічної конкуренції;

вносити пропозиції Президенту України, Кабінету Міністрів України, Національному банку України, приписи органам влади, органам місцевого самоврядування щодо зміни прийнятих ними нормативно-правових актів, які не відповідають законодавству про захист економічної конкуренції або внаслідок неоднозначного розуміння яких створюються перешкоди для розвитку конкуренції;

утворювати адміністративні колегії Антимонопольного комітету України;

утворювати територіальні відділення та дорадчі органи Антимонопольного комітету України;

брати участь у розробленні та реалізації міжнародних проектів і програм, а також здійснювати співробітництво з міжнародними організаціями, державними органами і неурядовими організаціями інших держав з питань, що належать до компетенції Антимонопольного комітету України;

видавати свої друковані органи, офіційні видання (збірники) актів законодавства про захист економічної конкуренції, вести електронну сторінку в мережі Інтернет;

здійснювати інші повноваження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції та Законом України «Про публічні закупівлі».

Здійснення іншими органами державної влади повноважень Антимонопольного комітету України, передбачених пунктами 1- 4 і 11 частини першої, пунктами 1, 2 і 4 частини другої, пунктами 11-13, 15 і 16 частини третьої цієї статті, не допускається (стаття 7 у редакції Закону України від 13.07.2000 р. N 1907-III, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV, у редакції Закону України від 20.11.2003 р. N 1294-IV).

Що стосується повноважень у сфері публічних закупівель, то Повноваження АМКУ, то він виносить рішення про законність або незаконність вимог і рішень Замовника, або про скасування торгів.

До повноважень АМКУ не належить:

- встановлювати справжність або фальсифікацію документів;
- встановлення змови (в рамках процедури оскарження торгів). Встановленням факту змови/антikonкурентних узгоджених дій займаються територіальні відділення Антимонопольного комітету України поза процесом закупівлі.
- також АМКУ не звертає уваги на мету і суму закупівлі.

6.3 Механізм оскарження процедур закупівель.

Антимонопольний Комітет, відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» є органом оскарження. Порядок оскарження процедур закупівель та розгляд Колегією відповідних скарг визначений статтею 18 Закону про публічні закупівлі. Скарги розглядає Постійно діюча адміністративна колегія з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель Антимонопольного комітету України, яка складається з трьох державних уповноважених. Будь-які скарги в рамках публічних закупівель подаються виключно у формі електронного документа через електронні майданчики в системі ProZorro [3].

Таким чином порядок оскарження процедур закупівель буде мати наступний порядок (табл.6.1.):

Таблиця 6.1.

Механізм оскарження процедур закупівель	
Процес оскарження процедур закупівель	
Етап	Зміст етапу
1	Скаржник подає скаргу через електронний майданчик
2	3 дні АМКУ вирішує приймати скаргу до розгляду, залишити без розгляду чи припинити розгляд
3	Скарга прийнята до розгляду розглядається 10-20 робочих днів
4	Засідання АМКУ на якому приймається рішення по скаргі
5	Замовник протягом 30 днів виконує рішення АМКУ (або оскаржує його в суді)

1. Скаржник подає скаргу через електронний майданчик. Скарга до органу оскарження подається суб'єктом оскарження у формі електронного документа через електронну систему закупівель. Після розміщення скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель скарга автоматично вноситься до реєстру скарг і формується її реєстраційна картка. Скарга разом з реєстраційною картою в день розміщення суб'єктом оскарження автоматично оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

Реєстраційна картка скарги повинна містити таку інформацію:
дата та час подання скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель;
номер скарги, присвоєний в електронній системі закупівель під час її подання;
номер оголошення про проведення процедури закупівлі, що оприлюднене на веб-порталі Уповноваженого органу.

Скарга повинна містити таку інформацію:
найменування замовника рішення, дії або бездіяльність якого оскаржуються;
ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження;
підстави подання скарги, посилання на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати;
обґрунтування наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;
вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

2. Системою формується реєстраційна картка, а сама оплачена скарга автоматично відправляється до АМКУ.

Оплата за подану скаргу повертається у випадках: повного або часткового задоволення прийнятої скарги, абищення скарги без розгляду, якщо замовник виправив порушення, зазначене в скарзі припинення розгляду скарги, якщо замовник усунув порушення

3. Орган контролю протягом 3 днів приймає рішення щодо поданої скарги. Їх може бути 3: прийняти скаргу до розгляду, залишити скаргу без розгляду, припинити розгляд скарги

4. У разі прийняття скарги до розгляду електронна система автоматично призупиняє початок аукціону та не оприлюднює рішення замовника про відміну тендера чи визнання його таким, що не відбувся.

Також забороняється укладати договір про закупівлю під час оскарження. Термін розгляду скарги АМКУ становить 10 робочих днів здати початку розгляду скарги та може бути аргументовано продовжений до 20 робочих днів [5].

5. Рішення за результатами розгляду скарги приймаються на засіданні постійно діючої адміністративної колегії АМКУ.

Орган оскарження за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення, у якому зазначаються:

висновок органу оскарження про наявність або відсутність порушення процедури закупівлі;
висновок органу оскарження про задоволення скарги повністю чи частково або про відмову в її задоволенні;

підстави та обґрунтування прийняття рішення;
у разі якщо скаргу задоволено повністю або частково – зобов'язання усунення замовником порушення процедури закупівлі та/або відновлення процедури закупівлі з моменту попереднього законного рішення чи правомірної дії замовника.

Рішення органу оскарження містить таку інформацію:

найменування органу оскарження;
короткий зміст скарги;
мотивувальну частину рішення;
резолютивну частину рішення;
строк оскарження рішення.

Орган оскарження може залучати експертів та спеціалістів для отримання консультацій. Скаржник та замовник також можуть надавати висновки спеціалістів. Всі матеріали-висновки, отримані під час консультацій мають бути завантажені в електронну систему. Також АМКУ має право запитувати та отримувати через електронну систему інформацію у скаржника, замовника, контролюючих органів та інших осіб.

Матеріали, які скаржник та/або замовник бажають долучити до розгляду скарги мають бути подані через електронну систему не пізніше, ніж за 3 робочі дні до дати засідання з розгляду скарги. Рішення набирають чинності з дня його прийняття та є обов'язковими для виконання замовником протягом 30 днів з дня оприлюднення в електронній системі (якщо рішення не оскаржене в суді). Рішення органу оскарження може оскаржене замовником в судовому порядку протягом 30 днів з дня його оприлюднення у електронній системі [4].

6.4 Відповідальність у сфері публічних закупівель

В залежності від типу порушення та відповідальної особи штрафні санкції можна групувати так:

1. Несуттєві порушення.

До таких порушень відносяться:

Порушення порядку визначення предмета закупівлі;

Несвоєчасне надання або ненадання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації;

Тендерна документація складена не у відповідності до вимог закону;

Розмір забезпечення тендерної пропозиції, встановлений у тендерній документації, перевищує межі, визначені законом;

Не оприлюднення або порушення строків оприлюднення інформації про закупівлі;

Ненадання інформації, документів у випадках, передбачених законом;

Порушення строків розгляду тендерної пропозиції.

У разі виявлення порушення штраф накладається на службових (посадових), уповноважених осіб замовника у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1700 грн).

У разі повторного порушення протягом року — 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3400 грн). Штрафи за такі порушення будуть призначати самі органи державного контролю, без розгляду справи в суді.

2. Суттєві порушення

До таких порушень відносяться:

Придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель/спрощених закупівель відповідно до вимог закону;

Застосування конкурентного діалогу або торгів з обмеженою участю, або переговорної процедури закупівлі на умовах, не передбачених законом;

Невідхилення тендерних пропозицій, які підлягали відхиленню відповідно до закону відхилення тендерних пропозицій на підставах, не передбачених законом або не у відповідності до вимог закону (безпідставне відхилення);

Укладення з учасником, який став переможцем процедури закупівлі, договору про закупівлю, умови якого не відповідають вимогам тендерної документації та/або тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі;

Внесення змін до істотних умов договору про закупівлю у випадках, не передбачених законом; внесення недостовірних персональних даних до електронної системи закупівель та не оновлення у разі їх зміни;

Порушення строків оприлюднення тендерної документації

У разі виявлення порушення штраф накладається на службових (посадових), уповноважених осіб замовника у розмірі 1500—3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (25500—51000 грн). У разі повторного порушення протягом року — 3000—5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (51000—85000 грн) У цьому випадку органи фінансового контролю складатимуть протокол та передаватимуть його до суду.

Якщо закупівлі для замовника проводить тендерний комітет, то штраф буде накладатися на всіх членів тендерного комітету. Якщо ж організація вже перейшла на роботу уповноважених осіб, то персональну відповідальність нестиме конкретна відповідальна особа.

Таким чином Органом оскарження є АМКУ (*п. 14 ч. 1 ст. 1 Закону № 922*), а процедура оскарження відбувається в електронній формі. Щоб не пропустити строки для подання скарги, наведемо їх у табл. 2. У разі порушення строків, зазначених у табл. 6.2, ЕСЗ автоматично не приймає скарги. Скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються в судовому порядку.

Таблиця 6.2

Строки оскарження процедури закупівлі	
Вид скарги	Строки подання скарги
Скарги, що стосуються ТД та прийнятих рішень, дій або бездіяльності замовника, які мали місце до закінчення строку, встановленого для подання ТП	З моменту оприлюднення оголошення про проведення торгів, але не пізніше ніж за 4 дні до дати, визначеної для подання ТП
Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дій або бездіяльності замовника, які мали місце після оцінки пропозицій учасників	Протягом 10 днів з дня оприлюднення на веб-порталі ProZorro повідомлення про намір укласти договір, але до дня укладення договору про закупівлю
Скарги, що стосуються прийнятих рішень, дій або бездіяльності замовника, які мали місце після розгляду ТП на відповідність технічним вимогам, визначеним у ТД, та визначення відповідності учасників кваліфікаційним критеріям	Протягом 5 днів з дня оприлюднення на веб-порталі ProZorro протоколу розгляду ТП

Згідно зі *ст. 38 Закону № 922* за порушення вимог, установлених цим Законом та нормативно-правовими актами, розробленими під цей Закон, члени тендерного комітету замовника, уповноважена особа (особи), члени АМКУ, службові (посадові) особи Мінекономрозвитку, службові (посадові) особи органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (обслуговуючого банку), несуть відповідальність згідно із законами України. Види порушень та відповідальність за них наведемо в таблиці 6.3 [6].

Таблиця 6.3

Відповідальність у сфері публічних закупівель	
Вид порушення	Розмір відповідальності за <i>ст. 16414 КпАП</i>
Здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг без застосування визначених законодавством процедур закупівель	Адміністративний штраф на службових (посадових), уповноважених осіб у розмірі від 11900 грн. до 17000 грн. У разі вчинення тих самих дій повторно протягом року після накладення адмінстягнення за одне із зазначених правопорушень розмір штрафу становитиме від 17000 грн. до 25500 грн.
Оцінка пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій), ТП не за критеріями та методикою оцінки для визначення найкращої пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційної пропозиції), ТП, що міститься в документації конкурсних торгів (кваліфікаційній документації), ТД	
Укладення з учасником, який став переможцем торгів, договору про закупівлю за цінами та обсягами, які не відповідають вимогам документації конкурсних торгів (кваліфікаційній документації), ТД	
Неоприлюднення або порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі відповідно до вимог законодавства	
Ненадання інформації, документів та матеріалів у випадках, передбачених законом	

Окремо визначена відповідальність керівників замовника за такі порушення:

1. Невиконання рішення Антимонопольного комітету України як органу оскарження за результатами розгляду скарг суб'єктів оскарження, подання яких передбачено законом.

Сума штрафу складає 2000—5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34000—85000 грн).

2. Укладення договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель/спрощених закупівель, визначених законом Сума штрафу - 2000 — 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (34000—170000 грн).

У цих випадку органи фінансового контролю складатимуть протокол, питання щодо стягнення штрафу вирішуватиметься в судовому порядку.

? Питання для самоконтролю та дискусії

1. Що таке «Моніторинг (контроль) закупівлі»?
2. Перелічіть головні суб'єкти які здійснюють контроль у сфері публічних закупівель.
3. Яку роль виконують правоохоронні органи в системі контролю публічних закупівель?
4. Що є відмінною рисою Антимонопольного комітету від інших органів контролю?
5. У чому заключається порядок здійснення механізму оскарження процедур закупівель?
6. Яку необхідну інформацію повинна містити реєстраційна карта ?
7. За яких умов можливе повернення оплати за подану скаргу?
8. Які порушення можна віднести до суттєвих?
9. Яку додаткову відповідальність несуть керівники замовника у разі порушень?

Практичні завдання

1. Розподілити інформацію, яку повинна містити реєстраційна картка скарги та сама скарга по закупівлі до органу оскарження:

№ з/п	Зміст інформації	Реєстраційна картка скарги чи скарга
1.	Найменування замовника рішення, дії або бездіяльність якого оскаржуються	
2.	Дата та час подання скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель	
3.	Номер скарги, присвоєний в електронній системі закупівель під час її подання	
4.	Ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження	
5.	Номер оголошення про проведення процедури закупівлі, що оприлюднене на веб-порталі Уповноваженого органу	
6.	Обґрунтування наявності порушених прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, що суперечать законодавству у сфері публічних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи	
7.	Вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування	

2. Зазначити згідно Закону України «Про публічні закупівлі», в якому випадку Орган оскарження залишає скаргу без розгляду.

3. Проаналізувати оскаржені закупівлі в системі публічних закупівель Ргоогого та скласти список найбільш типових скарг.

4. Підприємство внесло зміни до договору про публічні закупівлі, а саме продовжило термін дії договору відповідно до ч. 6 ст. 40 Закону України «Про публічні закупівлі» і оприлюднило повідомлення про внесення змін до договору. Скласти скаргу до АМКУ за наведеним порушенням та визначити вид та розмір відповідальності за дане порушення у сфері публічних закупівель.

5. За даними відкритих ресурсів проаналізуйте оскарження допорогових та надпорогових закупівель в Україні в 2023 році, наведіть приклади судової практика у сфері публічних закупівель.

! Тести

1. Чи правильним є твердження що контроль публічних закупівель — це аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель на всіх стадіях закупівлі з метою запобігання порушенням цього законодавства?

А) Так

Б) Ні

2. Які з перелічених органів(суб'єктів) НЕ здійснюють контроль у сфері публічних закупівель?

А) Антимонопольний комітет України

Б) Банки

В) Державна фіскальна служба

Г) Міністерство внутрішніх справ України

Д) Рахункова палата

Е) Правоохоронні органи

І) Державна регуляторна служба України – правильна відповідь

3. Хто відповідно до норм Закону України «Про публічні закупівлі» є органом оскарження у сфері публічних закупівель?

А) Рахункова палата

Б) Антимонопольний комітет України

В) Державна аудиторська служба України

Г) Державна казначейська служба України

4. Зі скількох етапів складається Процес оскарження процедур закупівель?

А) 1

Б) 3

В) 5

Г) 8

5. На якому етапі оскарження процедури закупівель відбувається Засідання АМКУ на якому приймається рішення по скаргі?

А) 2

Б) 4

В) 8

Г) 5

6. На які групи можна поділити штрафні санкції в залежності від типу порушення та відповідальної особи ?

А) адміністративні, конституційні

Б) фінансові, адміністративні

В) суттєві, несуттєві

7. Протягом скількох днів замовник повинен виконати рішення АМКУ (або оскаржити його в суді)?

- А) 10-15 днів
Б) 30 днів
В) 20-25 днів
Г) 45 днів
8. Яку інформацію має містити Рішення органу оскарження ?
А) строк оскарження рішення
Б) номер скарги, присвоєний в електронній системі закупівель під час її подання
В) дата та час подання скарги суб'єктом оскарження в електронній системі закупівель;
Г) вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.
Д) короткий зміст скарги
Е) резолютивну частину рішення
9. Який штраф накладається на службових (посадових), уповноважених осіб замовника у разі повторного несуттєвого прапорухнення протягом року ?
А) 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
Б) 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
В) 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
Г) 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
10. Яка сума штрафу передбачена за Невиконання рішення Антимонопольного комітету України як органу оскарження за результатами розгляду скарг суб'єктів оскарження, подання яких передбачено законом?
А) 100 – 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
Б) 1000 - 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
В) 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
Г) 2000-5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Джерела

Використана література

1. Про публічні закупівлі : Закон України № 922-VIII від 25 грудня 2015 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
2. Єрмілова Г. Громадський контроль у сфері державних закупівель. Фінансовий контроль. 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
3. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: https://urst.com.ua/pro_publichni_zakupivli/rozdil-II
4. Стаття 8 Закону України Про публічні закупівлі. Порядок здійснення моніторингу процедур публічних закупівель [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: https://urst.com.ua/pro_publichni_zakupivli/st-8
5. Стаття 7 Закону України Про публічні закупівлі. Державне регулювання, контроль у сфері закупівель та громадський контроль [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: https://urst.com.ua/pro_publichni_zakupivli/st-7
6. Держзакупівлі по-публічному [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bn/2016/august/issue-34-35/article-20867.html>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>

2. Підтримка реформи публічних закупівель в Україні. (2022). Коментарі до законодавства України про публічні закупівлі. <https://drive.google.com/file/d/1HNTwPgod-99MHlPPfQXkKWh62bCyuo3E/view>

3. Підтримка реформи публічних закупівель в Україні. (2022). Методичні рекомендації щодо особливостей укладення та виконання договорів про публічні закупівлі.. https://drive.google.com/file/d/1mMUskyrFDZn5HrAN63wQ0Dv4-qWtWqc_/view

4. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

Тема 7. Громадський контроль у сфері публічних закупівель. Онлайн-платформа DOZORRO

Поняття та їх визначення

Громадський контроль – забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», зокрема шляхом здійснення аналізу і моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через електронну систему закупівель або письмово органи, що уповноважені здійснювати контроль, про виявлені ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель.

Моніторинг публічних закупівель – аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель під час проведення процедури закупівлі, укладення договору про закупівлю та протягом його дії з метою запобігання порушенням законодавства у сфері публічних закупівель.

Аналітичні інструменти публічних закупівель – інформаційні ресурси, які забезпечують безкоштовний доступ усіх суб'єктів сфери до методологічних, навчальних, роз'яснювальних матеріалів, узагальнених листів, безкоштовних консультацій, статей та відеоматеріалів щодо застосування закупівельного законодавства та функціонування електронної системи публічних закупівель.

Корупційне порушення - використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди.

Основні теоретичні положення

7.1 Роль громадського контролю у сфері публічних закупівель

Громадський контроль у сфері публічних закупівель є важливою складовою ефективного і прозорого управління публічними коштами. Цей вид контролю залучає громадські організації, активних громадян та журналістів для моніторингу процедур закупівель та виявлення корупційних порушень.

Попри те, що у сфері публічних закупівель вже не перший рік панує прозорість та триумфує принцип «всі бачать все», залишається необхідність нагляду за тим, як саме закупівлі проводяться.

На жаль, поки що дії окремих як замовників, так і учасників закупівель нагадують змагання панцеру та снаряду — хто кого. Для протидії прозорості в закупівлях вигадуються все нові виверти та прийоми, з метою зберегти свій вирішальний вплив на результати закупівлі, отримати «такого як треба»

переможця, а не незнайомого особисто суб'єкта з непередбачуваною поведінкою. Тобто публічні закупівлі залишаються сектором економіки з високими корупційними ризиками.

Саме для таких випадків і існує громадський контроль у закупівлях. Адже, коли громадяни небайдужі, вони воліють точно знати, куди саме витрачаються бюджетні кошти (а це наші з вами податки), як розпоряджаються комунальним майном територіальні громади, як саме вони забезпечують благоустрій суспільства. А відкритість даних має цьому сприяти, оскільки дає можливість ставити конкретні питання та вимагати конкретних відповідей.

Можливість здійснення громадського контролю у публічних закупівлях забезпечується законодавчо, і перш за все Законом України «Про публічні закупівлі». Про це прямо зазначено у частині п'ятій статті 7 Закону [1].

Громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо публічних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону, зокрема шляхом здійснення аналізу і моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через електронну систему закупівель або письмово органи, що уповноважені здійснювати контроль, про виявлені ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель. Залучення громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель здійснюється відповідно до законів України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Про інформацію», «Про відкритість використання публічних коштів».

Громадяни і громадські організації та їх спілки не мають права втручатися у процедуру закупівлі/спрощену закупівлю [2].

Тобто завдяки відкритості інформації щодо закупівель будь-які особи, громадяни, громадські об'єднання мають право аналізувати та моніторити доступні дані, на підставі проведеного дослідження робити висновки щодо наявності/відсутності порушень законодавства у сфері закупівель, та інформувати контролюючі органи про виявлене порушення. Звичайно, можна повідомити і самого замовника, запропонувавши виправити виявлене порушення. Це все не є втручанням у процедуру закупівлі.

Питання громадського контролю у закупівлях також згадується у статті 8 Закону. Ця стаття визначає порядок здійснення моніторингу процедур публічних закупівель, що його проводять органи державного фінансового контролю [3,4].

Так, рішення про початок моніторингу процедури закупівлі приймає керівник органу державного фінансового контролю за наявності певних підстав (однієї або декількох), що вказані у статті 8 Закону. І однією з цих підстав є не що інше, як інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель.

Тобто, звернення громадської організації до органу державного фінансового контролю щодо виявлення порушень у сфері публічних закупівель може стати підставою для початку моніторингу процедури закупівлі.

Одним із прикладів успішного громадського контролю в Україні-це ініціатива DOZORRO

DOZORRO є онлайн-платформою, яка спеціалізується на громадському контролі у сфері публічних закупівель в Україні. Вона була запущена у 2016 році і стала важливим інструментом для забезпечення прозорості та відкритості у процесах закупівель. Вона була створена в рамках програми «Реформа 7» за підтримки міжнародних організацій.

DOZORRO дозволяє громадським організаціям, активним громадянам та журналістам долучатися до моніторингу закупівель, надаючи їм доступ до інформації про тендери, умови участі, вартість та умови контрактів, а також документи, пов'язані з процедурами закупівель. На платформі користувачі можуть слідкувати за конкретними закупівлями, коментувати та аналізувати документи, спілкуватися з іншими учасниками та експертами з питань закупівель. Також платформа надає можливість подавати скарги до відповідних органів у разі виявлення порушень законодавства про закупівлі. DOZORRO також активно співпрацює з державними органами, такими як Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, щоб покращити процеси публічних закупівель та забезпечити більшу прозорість.

Онлайн-платформа DOZORRO забезпечує доступ до актуальної інформації про публічні закупівлі, а також надає інструменти для аналізу та моніторингу цих процесів. Користувачі можуть шукати закупівлі за різними критеріями, використовуючи зручний пошуковий функціонал платформи. Також є можливість підписатися на регулярні оновлення про нові закупівлі та отримувати повідомлення про їхні зміни. Аналітичні інструменти є важливою складовою громадського контролю і DOZORRO активно використовує їх для ефективного моніторингу публічних закупівель. Ці інструменти включають в себе:

DOZORRO має веб-портал, де публікуються інформація про усі проведені торги, закупівлі та учасників. Цей портал дозволяє громадськості відстежувати та аналізувати дані про закупівлі для виявлення можливих порушень [5].

DOZORRO розробляє та використовує аналітичні інструменти для обробки та аналізу великих обсягів даних про публічні закупівлі. Це дозволяє виявляти підозрілі схеми, незаконні дії та інші порушення.

DOZORRO надає консультації та навчальні програми для громадян, які бажають взяти участь у громадському контролі в сфері публічних закупівель. Це допомагає залучати нових учасників та збільшувати кількість осіб, які мають достатні знання та навички для ефективного моніторингу закупівель.

DOZORRO співпрацює з державними органами, такими як Державна аудиторська служба та Національне антикорупційне бюро України, щоб спільно боротися з корупцією в сфері публічних закупівель [6].

Крім того, платформа DOZORRO забезпечує можливість звернення до органів влади та контролюючих органів у випадку виявлення порушень законодавства про закупівлі. Це дозволяє ефективно реагувати на незаконні дії та сприяє зміні практик у сфері публічних закупівель.

Важливо зазначити, що DOZORRO не лише спрощує доступ до інформації про закупівлі, але й сприяє підвищенню рівня прозорості, відкритості та обліковості в цій сфері. Платформа створює передумови для зменшення корупції та неефективного використання публічних коштів, сприяючи розвитку суспільства та підвищенню довіри до державних органів та процесів публічних закупівель.

DOZORRO також допомагає підвищити ефективність процесу закупівель. Завдяки доступу до інформації та можливості аналізувати дані на платформі, користувачі можуть виявляти неузгодженості, недоліки та незаконності в процедурах закупівель. Це дозволяє усунути помилки та покращити якість закупівельного процесу, що призводить до економії бюджетних коштів та підвищення ефективності виконання державних програм та проектів.

Онлайн-платформа DOZORRO також сприяє обміну досвідом та знаннями між учасниками. Користувачі можуть обговорювати проблеми, ділитися успішними практиками та надавати рекомендації одне одному. Це сприяє підвищенню рівня експертизи та компетентності у сфері публічних закупівель.

7.2 DOZORRO-спільнота

Усі ці функції та можливості платформи DOZORRO допомагають забезпечити прозорість, відкритість та ефективність процесів публічних закупівель. Вона створює умови для активної участі громадськості та сприяє покращенню якості та результативності використання публічних коштів.

Dozorro-спільнота - це об'єднання громадських організацій, які здійснюють відкритий та публічний моніторинг закупівель за відгуками, які залишаються на порталі Dozorro. Перелік таких організацій можна знайти на сторінці <https://dozorro.org/> на вкладці Dozorro-спільнота

Нижче наведена таблиця, в якій представлено оцінки ефективності 5 громадських організацій членів DOZORRO-спільноти. Оцінка ефективності базується на різних критеріях, таких як вплив на суспільство, прозорість та звітність, рівень залучення громадськості та досягнення поставлених цілей. Зверніть увагу, що ці оцінки є суб'єктивними та ґрунтуються на доступній інформації.

Таблиця 7.1

Оцінки ефективності діяльності членів DOZORRO-спільноти

Громадська організація	Вплив на суспільство	Прозорість та звітність	Залучення громадськості	Досягнення цілей
Transparency international Україна	9/10	8/10	9/10	9/10
Центр громадського здоров'я	8/10	9/10	7/10	8/10
Громадська організація «мирне майбутнє»	7/10	7/10	8/10	6/10
Інститут розвитку громадського простору	9/10	8/10	9/10	7/10
Лікарі без кордонів	10/10	9/10	8/10	9/10

На основі аналізу ефективності п'яти громадських організацій, які були наведені в таблиці, можна зробити декілька висновків: Transparency International Ukraine займає провідне місце у всіх категоріях, що свідчить про її великий вплив на суспільство та успішність в досягненні поставлених цілей.

Важливо зазначити, що ці оцінки є умовними і базуються на загальній інформації про організації. Кожна з них має свої особливості та конкретні досягнення. Тому перед прийняттям рішень щодо співпраці з громадськими організаціями варто провести більш детальний аналіз їхньої роботи та досягнень.

7.3 Аналітичні інструменти для контролю та моніторингу публічних закупівель

Такі інструменти дають можливість здійснювати аналіз закупівель в електронній системі і надають можливість в режимі реального часу відображати інформацію про оголошені закупівлі, інформацію про замовників, учасників, скарги, договори та іншу інформацію з центральної бази даних.

Розроблено також окремі інструменти, завдяки яким є можливість вільно та безоплатно досліджувати інформацію про використання публічних коштів, а також виявляти зв'язки та можливу змову у закупівлях між учасниками, організаторами тендерів, потенційними постачальниками тощо.

Вищевказані інструменти та інформаційні ресурси побудовані на принципах відкритості та прозорості, що сприяє залученню широкого кола громадських організацій та суспільства до моніторингу галузі та зниженню можливих корупційних ризиків у сфері публічних закупівель.

З огляду на викладене та з метою підвищення поінформованості замовників щодо наявних аналітичних інструментів, які можуть ними використовуватись під час проведення закупівель та сприяти проведенню аналітичних досліджень, вивченню ринку, отриманню інформаційно-консультаційної підтримки, інформації у відкритих джерелах, контролю та моніторингу публічних закупівель зі сторони органів управління таких замовників, рекомендуємо ознайомитись із наведеним переліком та просимо довести до відома підпорядкованих структурних підрозділів, підприємств, установ, організацій зазначену інформацію для використання в роботі.

Інформаційні джерела та аналітичні інструменти у сфері публічних закупівель.

Інформаційний ресурс Уповноваженого органу <http://www.me.gov.ua>. На офіційному сайті Мінекономрозвитку створено Інформаційний ресурс, основним завданням якого є поширення інформації щодо застосування законодавства про публічні закупівлі, а також надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру та безоплатних консультацій.

Міністерством готуються узагальнені листи, які містять відповіді на найбільш актуальні питання суб'єктів сфери закупівель та розміщуються у рубриці "Узагальнені відповіді", та реалізовано функцію надання безоплатних консультацій з можливістю пошуку за темами та ключовими словами (тегами) у

розділі “Консультації”. Розміщення всіх запитів та консультацій полегшує доступ користувачів до інформації та відповідей на аналогічні питання, які надавались суб’єктам сфери публічних закупівель.

Додатково інформуємо, що Мінекономрозвитку спільно з Проектом технічної допомоги ЄС «Підтримка впровадження Стратегії реформування публічних закупівель/ Дорожньої карти для гармонізації законодавства в Україні» напрацьовано Настанови щодо етичної поведінки замовників під час здійснення публічних закупівель, які розміщені на Інформаційному ресурсі.

Веб-портал Уповноваженого органу <http://prozorro.gov.ua>. Офіційний портал, на якому оприлюднюється інформація про публічні закупівлі. На порталі можна здійснювати пошук закупівель, переглядати документи, опубліковані замовниками та учасниками під час проведення закупівлі, слідкувати за проведенням аукціону тощо.

Прозорро Інфобокс <http://infobox.prozorro.org>. Портал корисних матеріалів про публічні закупівлі, який адмініструє державне підприємство “Прозорро”, що містить статті та відеоматеріали про електронну систему публічних закупівель, бібліотеку примірних специфікацій та форум для обговорення питань.

Конструктор нецінових критеріїв <https://nk.prozorro.ua>. Мінекономрозвитку у співпраці з Мінприроди та представниками громадськості в рамках конкурсної програми нових ідей EU Association Lab працює над проектом «Нецінові критерії у публічних закупівлях». Проект перебуває в стадії розробки та передбачає створення зручного електронного інструменту зі створення нецінових критеріїв, який буде містити конкретні параметри нецінових критеріїв для обраного переліку товарів різних категорій, що найчастіше закуповуються замовниками, та рекомендації по їх застосуванню для оцінки тендерних пропозицій.

Моніторинговий портал DOZORRO <https://dozorro.org>. Платформа, де кожен учасник системи (постачальник, замовник, контролюючий орган, громадянин) може дати зворотній зв’язок замовнику по конкретному тендеру. Залишаючи відгук суб’єкти системи заповнюють опитувальний лист, де оціняють параметри закупівлі. Під кожен відповідь можна додати описову частину. Крім того, даний портал покликаний допомогти у захисті інтересів учасника шляхом інформування про можливі способи оскарження та підготовки звернень до правоохоронних та контролюючих органів.

Публічний модуль аналітики <https://bi.prozorro.org>. Містить інформацію про публічні закупівлі з 2015 року та надає змогу робити вибірки інформації про конкретні закупівлі, конкретного замовника, конкретного учасника, будувати графіки, таблиці, діаграми, рахувати показники тощо.

Інструменти центру вдосконалення закупівель Київської школи економіки <http://cep.kse.org.ua/dopky.html>. Інтерактивний інструмент для пошуку додаткових угод в електронній системі закупівель, який надає можливість відслідкувати всі зміни внесені до укладених договорів за останні 3 дні, місяць або рік, а також знаходити всі додатково укладені угоди будь-якої організації за різними параметрами. Інструмент фільтрує, автоматично відбирає та опубліковує 3 топ-новини з найбільш резонансних тем за останні декілька днів. Методологія створення тендерної документації за посиланням <https://cpvtool.kse.ua> (за допомогою інтуїтивно зрозумілого пошуку товару, який планується придбати, цей інструмент дозволяє побачити за яким CPV-кодом його вже купують інші замовники частіше, чи є для цього товару більш глибокий код, та за яким кодом такі закупівлі є більш успішні). Також додається інформація про постачальників вибраного в пошуку товару (ТОП-20 за кількістю переможних процедур).

Clarity Project <https://clarity-project.info/tenders>. Волонтерський проект, що дає можливість здійснювати моніторинг та аналізувати інформацію електронної системи закупівель під різними вимірами та виявляти взаємозв’язки між учасниками торгів, індикатори ризику та здійснювати дослідження торгів.

Сайт Тексти <http://z.texty.org.ua>. Архів державних/публічних закупівель з 2008 року. Містить інформацію про укладені договори з Вісника державних закупівель та веб-порталу prozorro.gov.ua. Доступний пошук по замовникам чи переможцям тендерів, об’ємам угод, часовому періоду та оновлюється щодня.

Сайт Антикорупційний монітор <http://acm-ua.org>. Комплексний аналітичний портал, що поєднує в собі ряд інструментів для моніторингу результатів публічних закупівель, зокрема громадська експертиза результатів державних тендерів в Україні, модуль аналітики громадської експертизи та спецпроекти.

Є-дата <http://www.e-data.gov.ua>. Відкрита база даних у секторі публічних фінансів України. На порталі оприлюднюється інформація про використання бюджетних коштів та реалізується ідея “Прозорого бюджету”. Мета проекту: створити відкритий ресурс, який забезпечить повну прозорість державних фінансів та задовольнить право громадськості на доступ до інформації.

Пошуково-аналітична система 007 <http://007.org.ua>. Сервіс, який допомагає працювати з відкритими базами даних та державними реєстрами через інструменти візуалізації та аналітики. Головна мета сервісу – забезпечити громадськості максимально зручний доступ до відкритих державних даних і завдяки збільшенню прозорості протидіяти зловживанням і корупції в країні.

YouControl <https://youcontrol.com.ua>. Система, яка збирає та аналізує інформацію з понад 50 джерел, зокрема державних реєстрів, яка формує досьє на кожну компанію України на основі відкритих даних, відстежує зміни в державних реєстрах та візуалізує зв'язки між афілійованими особами. Дозволяє отримати актуальну (на час запиту) інформацію про компанію або фізичну особу підприємця. Функція моніторингу щоденно повідомляє про зміни відповідно до даних з офіційних джерел.

Opendatabot <https://opendatabot.com/>. Платформа для моніторингу реєстраційних даних українських компаній та судового реєстру. Сервіс збирає, об'єднує та аналізує інформацію з основних публічних реєстрів України та інших джерел. Обираючи назву контрагента або код ЄДРПОУ можна отримати інформацію про зміни, які відбулись за останній період часу, чи є у судовому реєстрі рішення щодо певної компанії та чи не перебуває вона в місцях масової реєстрації. Сервіс доступний для бізнесу, громадськості та журналістів.

Моніторинг витрат на будівництво і ремонт доріг www.roads.brdo.com.ua. Міністерство інфраструктури України та Офіс ефективного регулювання (BRDO) спільно запустили портал моніторингу витрат на будівництво і ремонт доріг, який надає можливість перевірити, як витрачаються бюджетні гроші на ремонт доріг у розрізі областей державного та місцевого значення, які тендери оголошуються, відслідкувати кошти, які витрачаються на безпеку руху та кошти, які були фактично витрачені замовниками. На порталі є калькулятор, де водії можуть порахувати, скільки збору вони заплатять, заправляючи машину, і куди будуть направлені ці гроші.

Питання для самоконтролю та дискусії

1. Що таке громадський контроль у сфері публічних закупівель?
2. Які цілі та завдання громадського контролю у сфері публічних закупівель?
3. Які інструменти використовуються для здійснення громадського контролю у сфері публічних закупівель?
4. Які переваги має онлайн-платформа DOZORRO для громадського контролю публічних закупівель?
5. Які основні функції онлайн-платформи DOZORRO?
6. Яким чином громадські активісти можуть використовувати DOZORRO для моніторингу публічних закупівель?
7. Які можливості надає DOZORRO для співпраці між громадськими організаціями, журналістами та державними структурами?
8. Як можна стати учасником DOZORRO та долучитися до громадського контролю публічних закупівель через цю платформу?

Практичні завдання

1. Ви є активістом громадської організації, яка займається контролем публічних закупівель. Ви дізналися про заплановану закупівлю, про яку вам відомо, що вона може порушувати принципи прозорості та конкуренції. Які кроки ви підприємете, щоб виконати свою роль у громадському контролі?
2. Ви берете участь у процесі оцінки пропозицій на публічну закупівлю. Під час оцінки ви помічаєте потенційний конфлікт інтересів учасника закупівлі. Як ви повинні діяти та як можна запобігти корупційним схемам?
3. Ви хочете створити громадську онлайн-платформу для моніторингу публічних закупівель у вашому регіоні. Які функції та можливості ви б хотіли включити до цієї платформи, щоб забезпечити ефективний громадський контроль?
4. Ви отримали інформацію про певну закупівлю, яка була оголошена без відповідного конкурсу та нормального планування. Як ви можете використати громадський контроль, щоб вимагати прозорості та відповідності процедурам закону?
5. Ви бачите, що після виграшу учасником закупівлі відбуваються порушення у виконанні договору. Як можна застосувати громадський контроль, щоб забезпечити дотримання умов договору та виконання зобов'язань учасником?
6. Оцінити ефективність 5 Громадських організацій (за власним вибором), користуючись аналітичним інструментом DOZORRO <https://dozorro.org>. Результати подати у формі таблиці.
7. Проаналізуйте річний план закупівель бюджетної організації на вибір, розміщений в системі електронних торгів Prozorro. Оцініть звіти про укладені договори на закупівлю товарів, робіт та послуг обраної бюджетної організації.

Тести

1. Чи є DOZORRO єдиним інструментом громадського контролю публічних закупівель?
 - a) Так
 - b) Ні
2. Чи є громадський контроль важливим для публічних закупівель?
 - a) Так
 - b) Ні
3. Що таке громадський контроль у сфері публічних закупівель?
 - a) Механізм, що дозволяє громадськості брати участь у прийнятті рішень щодо публічних закупівель.
 - b) Система, що контролює дотримання законодавства у сфері публічних закупівель.
 - c) Процес, у якому громадські організації та активісти моніторять та оцінюють проведення публічних закупівель.
4. Які цілі та завдання громадського контролю у сфері публічних закупівель?
 - a) Забезпечення прозорості, ефективності та відкритості у проведенні публічних закупівель.
 - b) Захист прав споживачів у процесі публічних закупівель.
 - c) Виключення можливості ухилення від оподаткування у сфері публічних закупівель.
5. Які переваги має онлайн-платформа DOZORRO для громадського контролю публічних закупівель?
 - a) Забезпечує широкий доступ до інформації про публічні закупівлі та можливість моніторингу.
 - b) Забезпечує фінансування громадських організацій, що займаються контролем публічних закупівель.
 - c) Надає юридичний захист громадським активістам, що займаються контролем публічних закупівель.

6. Які цілі та завдання громадського контролю у сфері публічних закупівель? Оберіть 2 правильні твердження

- a) Забезпечення прозорості та відкритості у проведенні публічних закупівель.
- b) Виявлення корупції та недобросовісних практик у публічних закупівлях.
- c) Забезпечення соціальної відповідальності учасників публічних закупівель.
- d) Захист прав споживачів у процесі публічних закупівель.

7. Які переваги має громадський контроль у сфері публічних закупівель?

- a) Забезпечення ефективного використання публічних коштів.
- b) Підвищення довіри до процесу публічних закупівель.
- c) Створення конкурентного середовища для учасників закупівель.
- d) Забезпечення стабільності ринку товарів і послуг.

Визначте правильну послідовність у переліку (вже вірні відповіді)

8. Правильна послідовність етапів процесу публічних закупівель:

- a) Планування
- b) Оголошення
- c) Подача пропозицій
- d) Оцінка та вибір переможця
- e) Укладання договору

9. Правильна послідовність кроків громадського контролю у сфері публічних закупівель:

- a) Збір і аналіз інформації про закупівлю
- b) Виявлення потенційних порушень або недоліків
- c) Подання звіту та рекомендацій
- d) Взаємодія з відповідними державними органами
- e) Супровід та контроль за реалізацією рекомендацій

10. Встановіть відповідність

1. Аукціон		А. Процедура закупівлі, при якій замовник веде переговори з учасниками, аби розробити оптимальні рішення.
2. Конкурентний діалог		Б. Метод закупівлі, при якому учасники подають пропозиції на зниження ціни поетапно.
3. Двоступневий тендер		В. Процедура закупівлі, при якій замовник безпосередньо укладає договір з певним постачальником.
4. Прямі закупівлі		Г. Процедура закупівлі, яка складається з двох етапів: відбір учасників та подання детальних пропозицій.

Джерела

Використана література

1. Закон України про публічні закупівлі (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>,

2. Стаття 7 Закону України Про публічні закупівлі. Державне регулювання, контроль у сфері закупівель та громадський контроль. <https://dzplatforma.com.ua/article/955-statya-7-zakonu-ukrani-pro-publchn-zakupvl-derjavne-regulyuvannya-kontrol-u-sfer-zakupvel>

3. Спрощена закупівля: етапи, строки, особливості <https://dzplatforma.com.ua/article/19-sproshchena-zakupivlya-etapi-stroki-osoblivosti>

4. Стаття 8 ЗУ «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII.
<https://dzplatforma.com.ua/article/956-poryadok-zdysnennya-montoringu-protsedur-publchnih-zakupvel>
5. Моніторинг закупівель за Особливостями. <https://dzplatforma.com.ua/article/104-montoring-publchnih-zakupvel>
6. Офіційний моніторинговий портал публічних закупівель – DoZorro <https://dozorro.org/>
7. Національне антикорупційне бюро України, офіційний сайт <https://nabu.gov.ua/>

Рекомендовані джерела для самостійного опрацювання

1. U-Lead з Європою. (2020) Методичний посібник з публічних закупівель.
<https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/575/1.pdf>
2. Підтримка реформи публічних закупівель в Україні. (2022). Коментарі до законодавства України про публічні закупівлі. <https://drive.google.com/file/d/1HNTwPgod-99MHlPPfQXkKWh62bCyuo3E/view>
3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922- VIII (в редакції 2019 року). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
4. Ференц, А. (2020) Нова редакція Закону "Про публічні закупівлі": Посібник для замовників. <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/580/1.pdf>

Навчальне видання

Кушал Ірина Миколаївна

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ

Навчальний посібник

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Оригінал-макет :

Підписано до видання 29.12.2023.

Гарнітура Calibri Light. Умов. друк. арк. 11,9. Обл.-вид. арк. 13,3.

Вид. No 3406.

Видавець і виготовлювач:

Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК No 1620 від 18.12.03 р.

Юридична адреса: пр-т Центральний, 59-а, м. Сєверодонецьк, 93400, Україна

Фактична адреса: вул. Іоанна Павла II, 17, м. Київ, 01042, Україна

E-mail видавництва: izdat@snu.edu.ua